

Margret

1

JAANUAR 1940

HIND
40
SENTI

Naiste ja kodude kuukiri

Kaunis mälestis

möödunud aastast

rõõmustab Teid ja teisi. Kõike, mida ajakiri pakub Teile kuust kuusse, võite jäädvustada alatiseks nägusa ja odava kõitega. Nii jääb „Maret“ alati Teile heaks nõuandjaks. Üksikud numbrid kaovad aga sageli teadmata kuhugi, kust neid kunagi ei leita, kui on tarvis.

„Mareti“ aastakäikude köitetöid võtavad vastu:

Tallinn: A/K. K. Jürgens, Rataskaevu 20. **Tartu:** „Mareti“ trüki- ja kõitekoda, Ülikooli 25. **Abja:** J. Saul, kauplus. **Antsla:** K. Kivi, kauplus. **Elva:** J. Tammin, raamatukaupl. **Haapsalu:** P. Berg, Karja 17. **Jõhvi:** Joh. Bruns, „Vikerkaar“. **Järva-Jaani:** M. Roosileht, kpl. **Järvakandi teh.:** Järvakandi tehaste T.-ühisus. **K.-Nuia:** J. Reile, kpl. **Kiviõli:** Ed. Reinas, kpl. **Kunda:** A. Maiberg, kauplus. **Lihula:** L. Kambi, kpl. **Mustvee:** O. Rosin, kpl. **Märjamaa:** J. Sepp, kpl. **Narva:** P. Uibokand, Hermanni 11. **Otepää:** K. Saar, rmtkpl. **Paide:** „Iva“ kauplus. **Petseri:** O. Jagomägi, kpl. **Pärnu:** Ed. Raudsepa ajak.-kontor, Vilmsi 12. **Põltsamaa:** A. Virro, kpl. **Rakvere:** Erik Priimann, rmtkpl. **Tapa:** Jaama raamatukapp, A. Maasik. **Türi:** A. Rumvoldt, rmtkpl. **Tõrva:** H. Ploom, kpl. **Viljandi:** „Kirjandus“, Tartu tn. 3. **Vändra:** E. Pill, kpl.

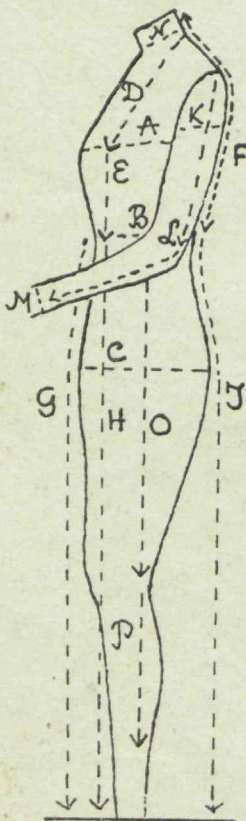
Puuduvaid numbreid saab meilt juurde osta

Maret

TRÜKI- JA KOITEKODA
Tartus, Ülikooli 25, tel. 35-20 ja 39-75

MÕÖTUDE

VÕTMINE

Lõigete soovijaile:

- A. Rinnaümbermõõt — võetakse vabalt ümber selja ja rinna kõige kõrgema koha.
- B. Vööümbermõõt — võetakse ümber keha.
- C. Puusaümbermõõt — võetakse vabalt ümber puusa kõige laiema koha.
- D. Rinnakõrgus — võetakse viimaselt kaelalülilt üle õla kuni rinna kõige kõrgema kohani.
- E. Vööpikkus (pluusipikkus) — võetakse niisamuti viimaselt kaelalülilt üle õla rinna kõrgema kohani ja sealt vöökohani (see mõõt on vajalik ka siis, kui rõivastusese on vöökohalt läbilõiketa ja vööta). Oige vöökoha leidmiseks seotakse nõör või pael ümber vöökoha ja mõõdetakse vööpikkus kaelalülilt paelani. Niisamuti seljapikkus.
- F. Seljapikkus — võetakse viimaselt kaelalülilt kuni vöökohani.
- G. Seelikupikkus — võetakse eest vöökohalt alla soovitud pikkuseni.
- H. ja I. Üldpikkus (kleidipikkus, mantlipikkus jne.) — võetakse viimaselt kaelalülilt üle õla ja rinna kõige kõrgema koha vööpikkuseni ja sealt sirgelt alla soovitud pikkuseni. Niisamuti seljalt viimaselt kaelalülilt vöökohani ja edasi soovitud pikkuseni.
- K. Varrukalaius — võetakse kaenlaaluse kohalt ümber käsivarre vabalt (paras varrukalaius).
- L. Varrukapikkus — võetakse õlanukist kõverdatud küünarnukini ja sealt edasi käerandmeni.
- M. Randmeümbermõõt — võetakse vabalt ümber randme.
- N. Kaelaümbermõõt — võetakse vabalt ümber kaela.
- O. Põlvekohapikkus — võetakse vöökohalt (küljelt) alla põlveni.
- P. Püksipikkus — võetakse niisamuti vöökohalt (küljelt) soovitud pikkuseni. Pükstele vajaline kehapikkus võetakse istuval inimesel küljelt vöökohast kuni toolini.

KLEIDILÕIGE (öösärk, hommikmantel, lasterõivad üle 12 a. lastele): rinna-, vöö- ja puusaümbermõõt, rinnakõrgus, vööpikkus, üldpikkus, seljapikkus, varrukalaius, randmeümbermõõt. Hind Kr. 1.— + 10 snt. postikulu.

MANTLI- JA KOSTÜÜMILÕIGE: mõõdud needsamad, mis kleidil, + jaki pikkus. Hind kr. 1.25 + 10 snt. postikulu.

PLUUSILÕIGE (jakk): rinna- ja vööümbermõõt, rinnakõrgus, vööpikkus, pluusipikkus, seljapikkus, varrukalaius, varrukapikkus, randmeümbermõõt. Kui pluus pikem, siis vastav ümbermõõt pluusipikkuse kohalt. Hind 50 snt. + 10 snt. postikulu.

SEELIKULÕIGE: vöö- ja puusaümbermõõt, seelikupikkus. Hind 50 snt. + 10 snt. postikulu.

PIDZAAMALÕIGE: rinna-, vöö- ja puusaümbermõõt, rinnakõrgus, vööpikkus, seljapikkus, kehapikkus, põlvekohapikkus, püksipikkus. Kui varrukatega, siis ka varrukalaius ja -pikkus. Hind kr. 1.— + 10 snt. postikulu.

LÕIGE SPORDIPÜKSTELE (lühikesed rannapüksid, püksiseelik jne.): vöö- ja puusaümbermõõt, kehapikkus, põlvekohapikkus, üldpikkus. Hind 50 snt. + 10 snt. postikulu.

LASTERÕIVAD LASTELE kuni 12 a. vanuseni (mantlid, kleidid): mõõdud needsamad, mis täiskasvanuilgi. (Lapse vanus juurde lisada.) Hind 60 snt. + 10 snt. postikulu.

VAIKESED LÕIKED: imikupes, kraed, käised jne. Hind 30 snt. + 10 snt. postikulu.

NAISTEPESU: särk ja püksid — 75 s. + 10 s. postikulu. Aluskleit — 50 s. + 10 s. postikulu. Sukahoidja (suur, ühes rinnahoidjaga) Kr. 1.50 + 10 s. Sukahoidja (väike) Kr. —.75 + 10 s. Rinnahoidja Kr. —.50 + 10 s. Lõikeid valmistatakse tellimiste sissetuleku järjekorras. Tasu saata rahas või 5- ja 10-sendistes post- (tempel-) markides.

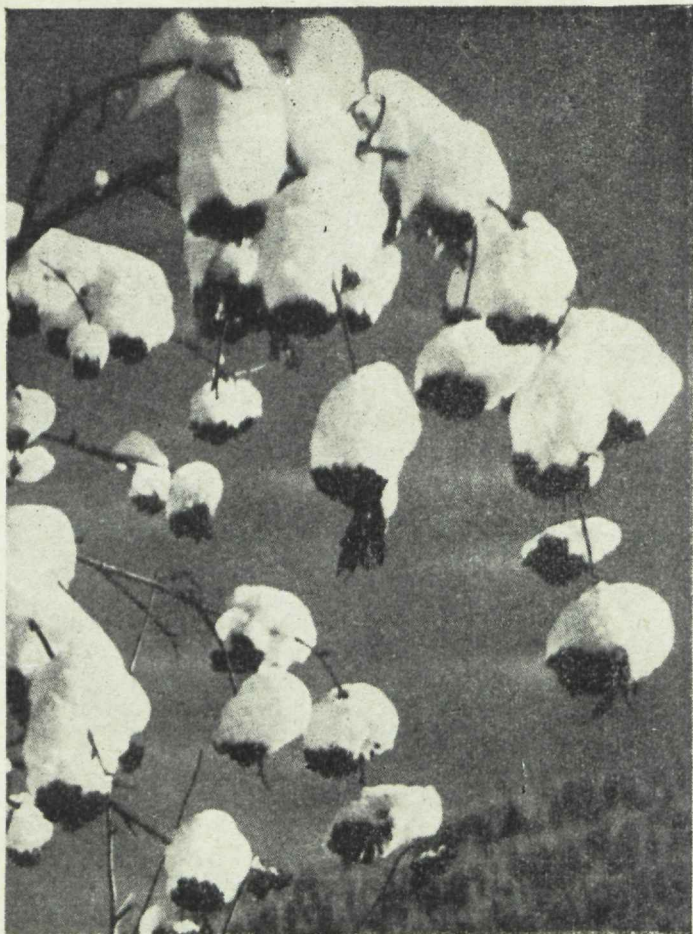
Maret

Nº 1 (61)

JAANUAR 1940

Karge sport

JAAN KARNER

Näärikuul

On talvel kauneim siiski näärikuu,
mil maa on katnud sügav, puhas lumi,
puu kõrval seisab härmalooris puu
ja pilvilgi on hoopis rõõmsam jumi
kui enne jõule, kuudel süngeil, hallel, —
nüüd juba tundub: pilvis päike tallel.

Ja pikka pikemaks saab päeva samm,
ning ehkki öösi hingematvalt tuiskab
nii nagu kotist lund ja pakast puistab,
on hommikul see-eest kõik heledam;
ja kui siis päike pääseb saatma valgust,
näib loodus unustavat talve kalgust.

Ei ole seks küll kindlat märki veel,
et varsti sula, vihm ja soojus tuleb,
kuid õhus mingit muutust aimab meel;
ja kuigi külm sind jälle tuppä suleb,
sa tajud siiski läbi seina, ruudu,
et üha vähem kevadest jääb puudu.

F. E. Sillanpää

Tagasivaade

Endise üliõpilase pabereist

Nagu eespoololevaist pabereist nähtub, pole ma ammu olnud sentimentaalne. See tuleb sellest, et ma selles maailmas ega selle asjus pärast oma kevadeaastaid pole näinud mingit ülevat sära, välja arvatud väikese Aada silmis, kui ma paaril korral aastas satun ta mängutuppa ja ta jälleenägemisrõõmust hõisates sööstab mu juurde, et põimida oma üheteistkümne-aastased käsivarred mu kaela ümber... Noil kevadeaastail, siis, kui olin õnnelik, oli muidugi teisiti, kuid tollest ajast ei ole mul mingeid pabereid, sest polnud, millest kirjutada. On küll mõningaid värsse ühest „temast“, kuid noid võib ette lugeda vaid rõõmsas seltskonnas, saates neid pa-teetilise häälekõla ja žestidega. Siis neil oleks mõju, sest need on noore poisi õhkamised esimesis armuvaludes. Sama ees-märgiga: et lõbustada oma sõpru, olen viimaste aastate kes-tel teinud ka nood teised ülestähendused. Nad kuulavad meel-sasti väikesi mälestusi ühiseist rõõmu- ja murehetkist.

Agaga kuna nüüd on tähelepanuväärne õhtu mu välises elu-käigus, millist ei ole vist olnud seitsaastik, kui mind siitsamast tarest mindi viima linna kooli, seepärast olen otsustanud veidi mõnulda tundlikkuses, pealegi kuna mul enne homset päeva pole ühtki tulevikumuret ega ülesannet. Ees on uusaasta-öö ja see aeg iseenesest on juba väga tundeküllane paljudele.

Lähima tõuke sellele ülevaatele andis see, et äsja hiilisin siit kambrist tarepoolele, kus lamp oli jäetud põlema seniks, kui uusaasta algab. Lamp põleb, isa magab oma süngis ahju ääres, ema tare taganurgas, kõik on mulle nii tuttav. See oli harilikult ikka nii jõuluvaheajal, kui meil veel polnud seda väikest kambrist tare otsas ja mina istusin üksi valvates ja lugedes või niisama õnnes mõneldes. Isa paljas pealagi pais-tab teki alt, samuti nurklik nägu, milles ma nii vargsi vaadates märkan imelisi armsaid jooni. Väeti vana ema on oma voodis täiesti vaipade ja katete sees, sest ta kardab külma. Seinal on lillelise numbrilauaga kell, laual kohvitassid ja ahju-suus must pada. Kõik see, mida ma lapsena võib-olla olin armastanudki, mõjus nüüd mu hinge tühjuses nagu jääne tuuleil laial lagendikul, äratas liikvele sisemised soojuseriimed, mitmed ununud hetked, mu armastuse põgusad illusioonid. Armastus, armastus, seep just... Ja just siin tares, tolles punases kiiktoolis, isa ja ema magades, valvasin ma tundide viisi pikil vaikselt õnnelikel jõulupühadel, kümme aastat ta-gasi. Ei ma mõtelnud tookord sellele sõnale, millest hiljem olen kuulnud palju sügavamõttelisi targutusi.

Eile kümne aasta eest sirasid tähed väga heledasti. Mu silmad libisesid ühelt teisele, neil oli nüüd palju õelda, nende sära oli ainus heatahtlik sädelus, sest nad olid alles äsja näi-nud midagi sellist, mida ükski inimene polnud näinud ega aivanud. Ja nüüd sirasid nad sellest üksteisele ja minule. Mina teadsin juba, mis see oli, kergitasin veel pead oma voodist ja vaatasin ühest ruudust välja. Seal nad sirasid, kogu taevas näis juba teadvat seda. Agaga ainult kõige lähemad särasid sellest õieti, kaugemal oli kindlasti muud vaadelda.

Päev varem ma nimelt lebasin selili voodis ühes tares, palju suuremas kui see meie oma. Algas just videvik ja läbi akna paistis must müürinurk vastu õhtutaevast. Tares ei olnud muud kedagi kui mina, kes ma olin pikaajaline külaline ja sain seetõttu nii hetkeks eralduda teistest, kui talu rahvas oli tegevuses — kes laias karjaõues, kes teistes tubades. Vahetevahel liikus õuel keegi, kuid ilm oli pehme ja sammud ei krigisenud. Alaõuel tõusis ja laskus kaevukook, kuid selle hääle summutasid lauda ees olevad suured haoriidad. Leiva-küpsetamisruumiski võis keegi olla, kui oleks läinud vaatama. Kuid tare soojus oli meelitav, ja kuna ma kogu päeva olin hullanud teiste lastega, olin meelsasti veidi aega üksi. Olin alles peagu poisike, viisteist aastat vana. Kuulatasin lainetavat vaikust ja vaatlesin müürinurga taga olevaid tähti.

„Hüü-hüü hürüllürüllü-lüü...“ Eeskojas ümises keegi, arvates end ükski olevat. Ta tuli leivaküpsetamisruumist tare-poolele. Uks avanex ja langes järgmisel hetkel raskelt kinni. Paar lühikest tütarlapsesammu, seisak ja taas mõningaid eba-ühtlasi samme jalalt jalale. Siis nägin tulija varju seismas pliidi ees, soendades oma käsi kolde paistel. Ohe hetke kuulatas ta, liigatas veidi ja kuulatas jälle. Siis lähenes ta aegla-selt mulle ja jäi kummargil seisma voodi äärde. Ta ei näinud midagi, kummardus vaid siia-sinna, püüdes pilkudega läbi

tungida pimedusest, milles mina hoidsin hingamist kinni. Lõpuks ta hakkas kobama kätega, puudutas mind esmalt põsest ja siis käsivarrest, kuna minu käed põimusid ta ümber ja ta langes mu peale voodisse. Ma pigistasin teda kogu aeg mingil põhjusel, mida ma sel silmapilgul ei mõistnud, ja tema surus oma pea mu kaenlasse, nagu soojust otsides. Tundsin ta kaela, millest hoovas veel noore tütarlapse lõhna, tundsin kogu ta kergest keha terves pikkuses, ta palmikut oma sõrmede all ja ta kinga kanda, mis litsus mu jalga. Seal me hullasime ja imelik oli, et me ei õelnud sõnagi ega naernud. Huuled sattusid vastamisi algul kogemata, siis aga juba otsides üksteist vaistlikult nagu vastärrganud loodusjõu sunnil... Kui mu käsivars väsis, tõstsin ta paremasse asendisse ja tundsin võimsalt, mitte kirest, vaid selle kummalise tunde ajal, et siin mu süles oli elav tüdruk, minust noorem. Temasse mõjus see niisama imelikult. Kuna ta algul avaldas vastupanu, jäi ta lõpuks liikumatult lebama, käsivarred mu rinna ümber, teenijatüdruku voodis, pimedas tares.

Kuuldus samme, kuid need ei tulnud siia. Me olime mõlemad esmakordselt kahekesi maailmas ja meile tundus, nagu oleksime salaja teinud midagi säärast, mis oli täiesti tundmatu meid ümbritsevale maailmale. Olime vahetevahel kuulnud kõneldavat armastusest, kuid seda sõna olime me vaistlikult ja võõrastavalt vältinud.

*

Mõnedel aladel on mu elu kindlasti olnud niisama juhtmusterikas nagu paljude teiste oma. Eriti viimastel aastatel on mul olnud palju meelelise õnne hetki. Kuid ma ei ole neist õiget lõbu tundnud, niisama nagu veinist, mida joon, sest mind piinab alati kahtlus, et see ei ole puhas. Olen nobe leitud kõrvalmaitseid. Ma peaksin ise nägema seda õitsemas, küpsemas ja käärimas... Hiljuti suudlesin ballil üht neiu. Tal oli pehme keha, mille ümber hõljus tugev parfüüm. Ja ta vaatas mulle häbenematult naeratades silmi ja ütles midagi.

*

...Muide, tol õhtul muutus väga hubaseks, kui lambis süüdati tuli ja teisigi tuli tarre. Minu kullake oli siis eemal ja ilmus alles hiljem, nagu poleks midagi juhtunud, sõnakehvana, pruunes silmis unistav, veidi naeratav sära ja näol õrn jume. Võib-olla tavalisest veidi rohkem sära silmis ja puna palgetel, kuid seda ei märganud keegi temast, lapsest. Ta läks esiti truubi juurde, seisatas kergelt ja ta noor pilk põles poolpimeduses. Siis lähenes ta lambile ja nõjatus oma venna õlale. Me istusime või seisime siin kõik ja laulsime lauluraamatust ühiselt tuttavaid laule. Karjatüdrukul oli hea hääl ja ta oskas palju laule. Aga väikesel poisil oli himu puhuda täismeele nälju, mille üle me kõik naersime, kaasa arvatud ka süngenäolised sulased, kes jutlesid ukse all, kaugeval valgusest. Naer võitis laulu ja me hakkasime hullama. Juhtus siis koguni, et tema kõigi nähes istus minu põlvele. Aga ei seda keegi selles lõbutujus millekski pidanud. Me olime nii noored ja lapseõlvesõbrad.

Kell oli kaugel tare püürnurgas, kuid ei meie märganud, kui palju see oli. Pealegi võis ta käia valesti. Aga kui sulane, kes oli juba viivu suigatanud, ärkas summutatud naerulagina peale ja hakkas uniselt mõnõisema, pidime me magama minema väikestesse kambritesse eeskoja taga. Järgmist hommikut ootama.

Eeskoda oli kottpime, aga väljas rohetas taevas tähtede siras. Jõulud olid möödas.

*

Mu mälus või mu kujutlustes on ühtlane tervik nagu sari tšellopalasid. Seitse aastat pilvitut ilusat ilma, seitse päikesepaistelist suve ja niisama palju helisevaid talvi tähekuüllaste õhtutega. Ma hoian seda nagu ihnur oma salajast aaret. Vahetevahel, nagu nüüd, toon selle esile kõigi nende katete seest, mida hilisem aeg on selle ümber kudunud, ja vaatlen seda taas.

Seitse aastat kaunist ilma, kollaseid suvesid ja punavaid talvi. Ja kus viibib ilus ilm meelsaimini? Suure talu laides tanumates ja tubades, millede vahel ukсед on avali, nii et näeb ühest rea otsast teise. Seal võib suve pöudsel päeval tunduda, nagu oleks maja tühi, võib kulgeda toast tuppa, kohutamata kedagi. Kuid ega talu pole siiski mahajäetud, sest läbi mitme avatud ukse kuulub, kuidas kell käib tare püürnurgas ja korruga paisutab väljast tulev tuuleõhk aknakardinat. Justkui oleks keegi vaadanud sisse, ja olles tervitanud võõrast, taas kadunud oma toimetuste juurde. „Istu nüüd siin hetkeke, ilus ilm on sulle seltsiks.“

Aga olles istunud hetke, lähed siiski aknale, sest sulle tundub, nagu oleks see äsjane tuulepuhang rutanud tagasi kellegi juurde, nagu oleks keegi õunapuuaias. Ja ongi: läbi õunapuukste näed noort peretütart, rabarbrilehed kaenlas. Sa ei näe õieti muud kui põlle ja suuri rohelist lehti. Ta märkab sind, noogutab kusagilt lehestiku vahelt ja ruttab

sisse. Sa võid istuda ja jutelda temaga küpsetamisruumis, kuna tema koorib rabarbreid. „Ema läks vaatama, kas vasikad saavad vett tagamäel. Poisid on heinal rannaniidul.“

Sumiseb ja virvendab. Herilane ristleb aknaavauses, kavatsemas tulla sisse, yestab siis silmapilgu kõigest põuapäeva kiireist talitustist ja vuhatab tagasi hõõguvasse välisõhku, mis on täis elavat kihinat ja surinat. See tuleb heinamailt, kus see käib laialt ja summutatud häälil.

On juba hetk vaigitud. Tema koorib varsi ja vaatab vaid tööle. Kuid just sel hetkel, kui eeskojast kostab perenaise samme, tõstab ta pea ja läheb pliidi äärde ega pööra sellele enam mingit tähelepanu, kuidas sina tervitad kuumusest kurnatud perenaist ja hakkad temaga elavalt jutlema. Vaid kord, kui on sobiv aeg, vaatab ta sulle otsa, kummardudes tuld kohendama.

Ja kogu päev on ilus ilm, ei suleta aknaid ega ukse. Ja ilus on õõgi, kui noored on kaua ärkvel. Veel poole õõ ajal tuleb keegi saaliuksest ja astub üle õuemuru tarepoolele. Ta on viinud võõrale juua ja on veidi viibinud.

*

Aga talvel on helisev pakane ja aknad jääs, kui sõidad õue. Kusagilt sulanud praost on keegi siiski su tulekut märganud ja sind tõmmatakse eeskambrisse, kus on tunda kõetud ahju lõhna ja lauget paberossisuitsu. Tütar toob kohvi, noogutab, peagu puhkeb naerma rõõmust ja eemaldub jälle. Sa ei saa temaga kogu päeva kõnelda, sest ta on kinni majapidamises... Kuid õhtuhämärikus, kui tähed süttivad, lebad sa üksi tares sängis. Keegi käib rutates tares, kuid ei märka sind. Kuni kuuled tuttavaid samme ja isegi pimedus ei takista sind nägemast tulija silmi, kui ta astub otse sinu juurde. Veidi aega pole kuulda muud kui kahisevat liikumist, kuni hääl küsib:

„Kas tuleid mind küüditama?“

„Kuhu?“

„Kingsepale.“

„Mis sinna?“

„Ma pean kingade järele minema.“

„Millega läheme?“

„Kelguga.“

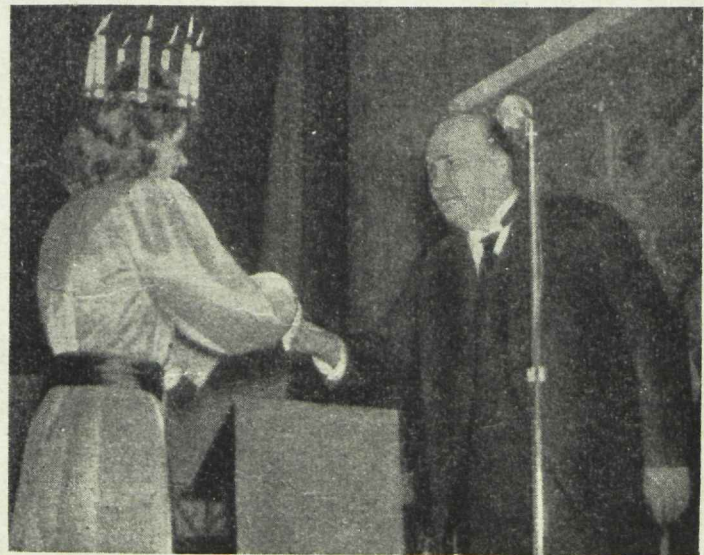
Ja väljas põleb tähistaevas, paljude salajane usaldusalune. Kui lased alla õuerinnakult, kuuled laudauksest ahelate kõlinal ja tüdruku lauluüminat. Ja metsatuka taga on kingsepa asula, seal istutakse leevalgel ja rõõmsameelne naabrinaine trillerid kingsepanaise pisikesele lapsele purpurset lauluviisi. Ja sinu kaelarätik ning talutütre suusatamismüts mõjuvad ebataavaliselt peenelt kingsepa tares, nii et kõik vaikivad, ainult kingsepp, käsi puusas, kõnetab neiu.

Kojusõit kestab kaua, võimalikult kaua seepärast, et... on talv ja kogu saalipool on külm. Võõras peab magama taretiivas, just pererahva elutoa kõrval. Kingsepalt-tulijad ütlevad seepärast juba eeskojas teineteisele head ööd.

Ja teisel päeval on jälle ilus ilm ja kolmekuningapäev. Ja taas tuleb õhtu ning siis kostab õuest kuljeste hääl. Talust sõidetakse peole kahe hobusega.

*

Nende seitsme aasta jooksul ta kasvas ja sirgus. Mäletan suve, millal ta veel istus õuemurul ja kõik valged pitsid võisid paista ning sellest polnud midagi paha. Siis mäletan, kui võõrastav ta mulle näis, kui ta seelikud läksid pikemaks ja

F. E. Sillanpää Rootsis Nobeli auhinda vastu võtmas.

mõlemad palmikud keerati pea ümber. Tol ajal nägin teda kord pihikuväel rõivastumas, ta naeratas ja häbenes. Ta oli kasvanud kiiresti ja näis kõhnana. Tol ajal ma käisin harve-mini neil ja sattusin ikka seltskonda, nii et me ei saanud kahekesi olla. Pealegi oli mul siis linnas sõber, keegi väike nägus slaavlane...

Nii mõõdusid paari suve päevad siin-seal, kuni ma kord jälle sattusin üksi neile ja nägin teda õhtu eel ajavat vasikaid külatänaval. Ja samal õhtul sain ma ja nurgakambris üksi sülle ja märkas, et ta omas juba keha. Midagi uut tuksatas, muutunud lõhn juukseis. Me olime juba suured ja meie armastus asus juba veres. Aga see oli kaunis ja puutumatu nagu varemgi, kui olime väikesed, noil ajal, kui hullasime tare voodis...

Aga siis juhtus, et ma järgmisel kevadsuvel ühel õöl vastu pühapäeva tulin tema kodusse nii hilja, et ukсед olid juba lukkus. Samuti juhtus, et ta seks suveks oli siirdunud üksi saalipoolle magama ja märkas sealt mind, kui ma liikusin õuel. Ja sel kaunil õöl, olles kaheksateistkümnepäevane ja õnneliku armastuse hurmas, tuli ta mulle ust avama ja laskis sisse...

Siis oli taevas pilves, õõ oli nagu looritud, ainult soojus oli lähedal.

Sellega võiksin nüüd lõpetada oma hardushetked, nagu ihnur oma salajase aarde kummardamise. Kaunis muusikasarri läheneb lõpule, lühike finaali lõpeb pika pianissimoga, see sirutub ikka kaugemale, peeneneb ja edeneb ja kogu mõõdunud kaunidus valgub kuhugi ära... Ilusad ilmad lõpevad, tuleb tuisku ja vahest rajugi...

Tolle kauni õõ järel tuli pühapäev, mis veel oli kaunis, kuid kuidagi jahe. Öhtupoolikul pidin ma juba minema. Mäletan, et ta seisis trepil ja lehvitas valget rätikut, kui tee käändus ära ta nägemispiirkonnast. Tema jäi sinna...

Mina käisin suve lõpul siin-seal, ilma teda enam kontamata, kuni sügise saabudes läksin pimeduse eest paku pealinna. Seal jalutasin ajaviiteks esplanaadil õhtuvalgustuses, tugevatele tolmunud puude all või istusin pingil kellegi tundmatu kõrval, kes vaatles jalutajaid nagu minagi. Säärasel varasügisel-õhtul on kõik nagu üks hing. Kogu loodus on vaid meeoleolu, kuid sääranne linna õhtu on nagu tuttav olend, kes varsti õpib tundma igaüht, kes siin liigub, ja sosistab ta kõrva unustust ja rõõmu käesolevast hetkest... Kusagilt kuuldu muusikat ja minust mõõdub inimesi, keda ma ei tunne, kuid kellega siiski kuulun ühte. Tuleb tuttavaidki, noori mehi suveajast, oma rõõmude ja salajaste muredega, häid armsaid sõpru. Hei, elu!

Sel sügisel hakkasin elama veidi rõõmsamalt kui enne, tugev jõutunne täitis mu hinge, valvamine oli meelepärasem kui magamine. Käisin ballidel ja tutvusin seal imepeente ja ilusate tüdrukutega, kes vaatlesid mind naeratades ja osutasid mulle lapselikku usaldust. Nad toetusid märgatamatult minule, seistes mu kõrval, ja tulid uimastavalt lähedale tantsides... Läksin kord restoranigi, värske rõõm pulbitses ja ma imestusin, kuidas mul seni oli jäänud nägemata kogu rikas maailm, mis kõlas voolava veini nirinas. Siis juhtus vahel, et mulle keset kõike seda meenus, kuidas ta lehvitas mulle valget rätikut teatud ööle järgneval päeval. Kirglik armastus lõhestas mu keha ja minus raevutses meeleheide, et ma täna õõsel ei võinud pääseda tema kõrval. Ent kui jõulud tulevad, siis... siis on videvik. Ja tema on minu oma, sest ta lehvitas mulle rätikut. Oo, ja sealsamas muutuski mu unelm tõeks, kui soe, pehme, õõrõivais naine põimis oma käsivarred mu kaela ümber. Ja karikad vahutasid, neist tuli kohe juua, et märjake ei jookseks maha. Praegu meenub mulle, kuidas üks tüdruk siis ütles mulle: „Nüüd sa, poiss, petad oma esimest armastust!“ Kuid seda ta ütles vaid hea naljana oma võidurõõmusest, sest ta võitis. Ja karikad vahutasid taas. Hei, elu, hei! —

Kui jõuluahe ajal lähenesin armsale kodukohale, täitis mu südant salajane rahutus. Mida sügavamale tungisin metsadesse, seda selgemini uskusin kusagil enda ees puude vahel nägevat tema pilku. Ta seisis õuel ja vaatles mind oma suurte pruunide silmadega. Kõju jõudnud, juhtisin ma kohe jutu ääri-veeri mööda temale. Kuid temast polnud midagi erilist kuulda olnud, pärast seda kui ma kevadel olin seal olnud. Küllap ta käsi hästi käis. — Minagi olin selles peagu kindel...

Aga kui olin viibinud kodus paar päeva, hulkunud ringi mägedel ja tervitanud naabreid, hakkasin igatsema tema järele. Kui siin väikeses tares mõtlesin, kuidas ta seal liigub avarais karjaaedades ja viib puid nurgakambris, siis ilmus mulle temast hoopis uus pilt, mis oma võimsa selgusega hävitas endise. Ma nägin teda n a i s e n a, üksikuna, kelle olemasolust ei teadnud keegi peale minu, kes teda salaja omasin. Ma olin liigutatud, mõeldes, kuidas ta terve pika sügise oli oodanud, salaja igatsedes ohanud mitmel õhtul, silmis mahe sära. Nägin laiu metsi ta ümber ja tundsin hellust vanade puude vastu, kes olid kuulnud ta ohkeid ja võib-olla lohutanud... Ma armastasin teda ja vajasin teda just nüüd pärast kõike.

Midagi avanes ja avarus mu hinges, see oli vaikne õnnetunne, et me oleme kaks inimest, kelle vahel on kokkukõla, et me imelises võõras saginas kulgeme käsi-käes, nii et kumbki pole üksi... Kõndisin ümiseses ja vaadeldes tähti.

Issand Jumal! — Kord jalutades seisatasin äkki, nagu oleks mu ees seisnud kiskja metsloom. Issand Jumal, milline ma olen olnud! Hulk kujutlusi välgatas minus: pool aastat ta on olnud suremas, ja mina olen istunud kusagil laua ääres vesteldes, ja kuigi iga hetk on tulnud kutse, pole ma läinud teda vaatama ega ütleva seda, mis veel on ütlemata...

Ma tulen, ma tulen! — Tema juurde, tema juurde!

Kas võib keegi kujutleda kaunimat tunnet kui olla teel oma armsaima juurde, kui milgi põhjusel tunnend teda armastavat rohkem ja sügavamalt kui kunagi varem! Ei ükski inimene talus aima, mis on süttinud juba aastate eest, mis kõik on juhtunud just siin kahe noore inimese vahel talveõhtuil ja suveõil. Keegi ei aima ja siiski: enne kui tervitades oled jõudnud temani, on su hinge juba paitanud, sülelnud, suudelnud soe pilk, mis ütleb ühe hetkega, et kõik on endine, endine...

Aga kui ma nüüd tulin neile, oli seal palju teisigi võõraid. Neid istus mõlemas elutoas, üks onu oli tares ja mõningaid naisi kuuldsid olevat leivaküpsetusruumiski. Neil oli sugulaste kokkutulek ja mind, kes ka olin selle vana sugukonna kauge liige, tervitati rõõmuga. Ma tulin ja tervitasin eriti reibaste liigutustega ja mingil põhjusel ei vaadanud talle otsa, enne kui olin tema ees. Ta pikk pilk tundus mulle kuidagi ebaselge, see ei õelnud midagi, arvatavasti seepärast, et oli nii palju pealtvaatajaid. Vanemad inimesed lausisid mulle üht-teist ja tema kadus küpsetusruumi, arvatavasti lauda korraldama.

Mõistetamatu külmatus valdas mind korraga. Mis see nüüd oli? Mis ime oli neis tubades? Miks päikesepaiste ei välgatanud, kuigi ilm oli veel selge?

Ta tuli tagasi küpsetusruumist, kuid jäi teise kambrisse juttu ajama, ta ei tulnud enam oma endisse seltskonda, millisega mina olin liitunud. Nägin läbi ukse ta profiili ja kuidas ta naeratas kellegi jutu peale. Ta tundis selgesti, et ma vaatlesin teda, kuid ta ei pööranud kordagi pead. Siis leidis ta mingi põhjuse, et tõusta, ja asetus seejärel nii, et ma teda ei näinud...

Selge. —

Seega lõppesid mu kevadeaastad. Võluv sära hakkas kaduma maailmast ja selle esemeist, need kaugenesid ikka enam, esiti märgatamatult, kusjuures väikesed lootused pidasid veel vastu, kuid siis üha selgemini, kuni mu hing nüüd kuigeb tühjana, tüüna ja rahulikuna, üksildasena maa ja taeva vahel nagu mahajäetud talu aias. Ei, mitte sugugi üksi. Sõprade arv üha kasvab. —

Sel matkal ei saanud ma teda kohata kahekesi olles, vahetasin temaga paar sunnitud sõna teiste kuuldes. Elasin siis talve vaiksemalt, suve oodates; ja kui see tuli, läksin taas tema juurde. Kuid ta oli endine. Ta naeratas küll seltskonnas mu teravmeelsustele ja vahetevahel koguni küsis minult midagi, millest ma muutusin pööraselt rõõmsaks. Aga kui ta seda märkas, ütles ta paar lauset teatud tagamõttega, mida ma pidin mõistma, kui mul oli veel vähegi taipu ja aru peas. Kuid seda mul ei olnud, sest järgmistel jõuludel läksin taas tema juurde. Me sattusime koos kuhugi, kus tantsiti. Siis nägin, et ta halvustas mind. Ta ilus suu ja suured silmad avaldasid seda sõnatult ja seda usutavamalt kui mingid laused. Järgmine talv oli mulle... hm, ei tasu vaeva seletada. Lasksin taas karikail vahutada, kuid hommikupoolikul istusin oma toas, ja seda võin siin kirjutada, et siis sageli nutsin, kui mul nimelt ei olnud külalisi. Ma nutsin kuni pisarateni ja kord oli mul kella viie ajal hommikul kiri valmis temale, esimene ja viimne, mille olen talle kirjutanud. Kahjuks ei jäänud selle ärasaatmine järgmiseks päevaks.

Ma ei oodanud vastust ja seda ei tulnudki. Hingasin juba kevade muretut õhku ja mul lagunesid viimsedki tulevikulootused ja kavatsused nagu lumi aeglaselt kuivavalt tänavailt. Elasin vaid, et elada. Head armsad sõbrad raputasid omavahel pead ja ütlesid viimaks purjus olles mulle otseselt, et ma olevat põhja läinud, millele mina naerdes vastasin, et see on täiesti tõsi ja et selleks pole vaja eriti teravat silma, et seda märgata. Kui olin juba näinud mitme juuniku päikest tõusvat valgete ööde järel, tuli mul mõte minna isa ja ema juurde maale.

Epiloogina võiksin jutustada, mis juhtus mõõdunud suve lõpul. Juba ammu oli mõõdunud jaanikuu, äsja oli märgatamatult mööda libisenud heinakuu, päevad lühenesid vargsi ja nende hõõgus rauges. Oli juba lõikuskuu, kui ma emaga koos saunasid sidu sidusin. Ema, kellele alati oli kirjeldamatuks naudinguks minuga koos nii midagi toimetada, ümises omaette, päike külvas maastikule hilissuue laupäevast rahu, südantägistav harmoonia lebas loodusel. Kujutlusi hij-

lis mu hinge nagu une tules, aastad ununesid kuni käesoleva hetkeni, sedamööda kuidas päike laskus. Ja nagu meeldiv uim läbistas mu olemuse see unustus. Olin õnnelik, kui õhtu saabub, sest ma olin kusagilt saanud säärase kõikumatu tunde, et tema nüüd on kogenud midagi, mis on pannud teda endist õnne taga igatsema... Veel hilja, kui teised juba asuvad magama heitma, on tema kadunud kuhugi, ta läheb ranna poole ja pühapäevasest meeleolust aetuna korjab sinikoppi. Siis ilmub ta sirelipöösaste vahelt õue ja läheb saalitrepi üles, sinine lillekimp käes... Ja hämarduval õhtul kõnnib noor poiss pikka maanteed mööda, läbi uinuvate talurühmade, käändub otsestele teeradadele, läheb mööda aiaääri ja piki kastesi niitusid, tõuseb onnide jalgradadele ja pöördub läbi õue metsa. Juba paistab söögikell, kaevukook koja otsas, õuekõiv ja küpsetusruumi aken.

... Jälle olin õues. Aga saalipoolel ei paistnud nüüd magavat kedagi. Tare uks seevastu oli aga lukustamata ja ma magasin õõ seal sängis, kust sulane oli läinud ehale. Järgmine päev läks vaiksel, kuid endine külatuju ei süttinud ei minus ega talurahvas. Mõõdus hommik, mõõdus lõuna ja ma jäin teisekski ööks. Tema oli hiljuti olnud raskesti haige ja valmistunud juba surema, ta oli jõudnud niikaugemale, et oli oma südames juba alistunud sellele. Aga kuigi see teda ei võtnud, oli ta hinge jäänud sügav rusutis ja nukrus. Sellest vist tuli, et kui ma, nähes teda hilja minevat üle õue, kutsusin teda enda juurde saalitrepile, tuli ta kahvatult kaunina, aeglase, väsinud sammudega ja istus minu vastu, teisele poole.

Ta püüdis mind takistada kõnelemast asjust, millised ei talu sõnu, sellega, et küsis kohe, mis uudist kuuldu. Kuid mina ei suutnud vaikida. Ma kõnelesin ja kõnelesin, ja kui ta midagi ei vastanud, hakkasin ennast kaitsma. „Ma ei saa kõnelda,“ oli ta vastus. Ma küsisin: „Kas seda ei saa siis enam millegagi heaks teha?“

Ta vastas iseäralikult selge ja rahuliku häälega:

„Ei.“

Järgnes veerandtunnine vaikus. Ma pikendasin seda otse teatraalselt ja laskin oma näos kurbust väljenduda. Siis hakkasin jälle kõnelema, siirdudes vähehaaval naljatavale toonile. Ta ei ühinenud naljaga, ohkas veidi aja pärast sügavasti ja tõusis, et lahkuda. Ma püüdsin kinni ta käe ja seda hõlju-tades heitsin ikka rohkem nalja ja ütlesin lõpuks: „Hüvasti!“ Me lahkusime. Ma läksin külmetudes magama ja uinusin varsti.

Armastusinglid ei hõlju seal, kus asjust kõneldakse...

*

Mu loomuses on midagi, mida on näinud üksnes tema, mu ainus armastatu. Kui meie armastus lapsepõlve esimesist värinaist sedamööda, kuidas meie kehad aastate kuldes sirgu-sid, oli arenenud kõige kõrgema ja õrnema kohani, oli see kõige peenema kristallehte sarnane, mis ripub siidniidi otsas. Kuid hämaras ukse juures seisis paha vaim ja naeris hääletut naeru, sest ta nägi juba, mis juhtus. Ta noogutas ja tuli esile habemik, irvitav olend, kes sirutatud käega tõmbas siidniidi katki, nii et kristall purunes kildudeks. „Kust mina teadsin, et säärane klaas maksab nii palju?“ Ja et kõik oleks täielik, hakkab see olevus punasena ja vastikult irvitades klaasitükke kokku koguma: „Küllap saab selle veel kokku seada...“

*

Hilissügiselgi võib veel heinaküünis magades näha pikki ilusaid kujutlusi und oodates...

On pulmad lõikuskuul. Kutse on tulnud. Isa ja ema ei kavatse minna, nad on vanad ja lihtsad ja... ei ole sobivaid rõivaid. Kuid nad on kindlad, et mina lähen, sest ma olen äsja tulnud linnast ja tellinud talust hobusegi kella poole kolme ajaks. Ma toimetan ja teen ettevalmistusi, mu laual on lilli kristallvaasis. Ja ema mõtleb:

„Ta on ju ikka temast nii pidanud. Lapsena ju ühes mängisid. Nüüd näib päris kurb olevat; on rõõmus, aga silmad on imeliselt niisked.“

Sulaspoiss tuleb oma parimais rõivais, täkkhobusega. Ma panen vaasi lilledega karpi, viin vankrile ja ütlen poisile:

„Vii need tallu ja toimetä mõrsja kätte. Sõida uhkesti õue, ära tule maha vankrilt, vaid pöördu kohe tagasi. Pea meeles!“

Isa ja ema on nõutute nägudega, nagu oleksin äkki, keset suurimat üksmeelsust neile irvitanud. Ma naeratan ja ütlen emale:

„Noh, keeda nüüd kohvi.“

Ta näib haavununa, kuid kuuletub, ja veidi aja pärast kuulen teda madala häälega ütlevat: „Tule jooma!“

Tulles on mul käes väike pudel, mille avan ja asetan lauale. Otsin peekrid ja kutsun isa jooma. Ta on olnud loomadele rohtu korjamas, särgikäised on paigatud ja rābaldunud. Veidi vastumeelselt ühineb ta selle naljaga ja joob, muutmata ilmet.

Seejärel võtan seinalt püssi ja asun välja minema. Siis hakkab ema kortsuline nägu värisema, virildub tagasihoidmatusse nuttu ja ta langeb halades oma voodile. Nii ollakse hetk. Ei lausuta sõnagi, ent isa on muutunud punaseks ja näib olevat valmis, et mulle järgneda. Siis lähen ema juurde, asetan käe ta vappuvale õlale ja ütlen:

„Ära karda, ema, ega ma endale midagi paha tee.“

Ja isale vaatamata väljun. Tungin üha sügavamale metsadesse, millised seisavad karmidena ja vaiksetena niiskel lõikuskuu õhtupoolikul.

Ja nii möödubki pulmapäev, muutub mälestuseks, esiti lähedaseks, siis kaugeks ja ununeb lõpuks pikaks ajaks. Vaid kunagi, kümne aasta pärast, alustab keegi kõnelust sel viisil:

„Siis ja siis, kui olid nende pulmad...“

... Uni tuleb.

*

Tuli taas halastav sügis ja ma läksin pealinna. Läheks liiga ühetooniliseks kirjutada kõigest, mis viimasel poolaastal juhtus, kuigi siin oleks küllalt palju jutustada ja kirjeldada. Üldiselt võtta oli kõige imelikum see, et mul kogu aja püsis mingi kaunis mõtlematus, elu rahuldab mind, kuigi ma ei teinud suurt midagi. Arvan, et see johtus sellest, et ikka õppisin ja et aimasin õppeaja lõppu lähenevat. Osalt see juhtus ehk pimedast aastaajast. Oidi palju elektervalgustuses.

Ainult ühel korral ütlesin tantsides ühte heledasse kõrva: „Teil on kaunid juuksed, preili. Näidake neid mulle lahtiselt.“ Ta noogutas poolavatud silmil. Mäletan, et tal oli lühike lahk keskel, sealt paistis valge nahk, millest mustad juuksed tõusid nagu tihe hein. Juustes oli järvekaisla hõng...

Jõuluväheag algas, kuid see ei tekitanud mu hinges alustki väratust. Jõululaupäevaõhtul saabusin koju ja jõudsin veel sauna. Lühidalt öelda ei jätnud nood neli kuud minusse vähimatki jälge, mu hing oli vaevalt juuksekarva võrra liigatanud endiselt kohalt. Nii vaikne oli.

Olin jälle siin. Oodates muutusid päevad pikaks, ma läksin taas tema koju, mitte tema pärast, vaid jumalaga jätma tuttavaid lapsepõlve-kohti sealpool. Sest hiljuti kirjutasin ma ühele oma endisele sõbrale, kes on metsahangeldaja. Seda vennast oli mu kiri väga huvitanud: „Sa võtsid korralikelt inimesilt kenakese summa. Noh, tule siia, saad tööd meie metsades, kuni pääsed Ameerikasse. Aga muretse endale viltsaapad.“

Need ma muretseisin ja nüüd arvan, et ma teda enam ei kohta, sest mul on seejärel veidi raske tagasi tulla neile maile. Ma ei saa teada, kunas ta abiellub, kunas sünnitab lapsi ja sureb. Kui tähed seda mulle ei teata...

Seda... ma ei tee mitte sugugi ema pärast. Ja siis on mul säärane imelik rahu, nagu seisaks mul ees mingi suur töö, ma ainult ei tea, mis see on. Aga usun, et see veel tuleb, vahel olen otse lootusrikas.

Keegi ei sega mind, kus ma ka liigun, võtmast mütsi peast ja ütlemast tähtede:

„Hästi, särage vaid rõõmsamini sinnapoole! Kindlasti ta nüüd vaatleb teid.“

Nüüd ütlen neile viimist korda head ööd siit väikeste ruutudega aknast, mille kaudu on toimunud mu noorusaja kauneimad tähtedevaatlused. Et takistada vastikuid pisaraid, ütlen nüüd neilegi poolhäälel „hüvasti“ nagu viimati temale lõikuskuul, hämaral trepiuksel.

A/s. KAUBA PANK,

Suurturg nr. 12,
oma majas

• TARTUS •

Juhatuse telet. 22-09
Kodukeskjaama telef. 41-40

Oma kapitalid üle Kr. 545.000.— :: Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Kindlustuse Aktsiaselts Eesti Lloyd'i Tartu peaesindus

Ühe naise suur võitlus oma mehe leiutise õnnestumiseks

•• Frau Reichardt'i elu ja töö

Selle naise väsimatu võitlus mehe leiutise õnnestumise pärast ja ta ennastohverdus valmisolek, mis laseb teda kõike ületada, teevad ta tõeliseks sanga-riks. Kas ei pea end õnnelikuks pidama mees, kes oma naises on leidnud säärase seltsimehe?

Heleda maipäeva lõunapäike seisab säravalt ja võidukalt taevas. Tolliinspektor Goebeli majake kumblemuldses säras, sirelid ja jasmiinid õitsevad ja geraaniad helgivad pisikeste akende all. Noore tütarlapse käed õmblustööga on langenud sülle. Vana Goebel seisab uksele, öeldes: „Unusta see tuulepea, tüdruk. Kes tööd ei tee, see on kõlbmatu.“

Wilhelmine sammub isale vastu ja paneb lepitavalt käed ta õlgadele: „Miks teie kõik mõtlete alati pahimat? Ta on noor, ta on andekas, nagu ütleb professor Schwabe. Peab ta siis kogu päeva oma keemiliste vormelite taga istuma ja oma kuradijooke segama? Kes ei tahaks selle päikese juures meel-samini väljas olla?“

Õieti see ei läheks talle üldse korda, talle, vanale, viimasel ajal nii sageli nurisevale Martin Goebelile, et keemiaüliõpilast Paul Reichardt'i peetakse enamaks kui pahedega geenius-eks. Aga et poiss tingimata just tema tüdrukule silma peab viskama, see laiskvorst ja unistaja, kes pidavat nii andekas olema ja siiski ei istu raamatute taga, see häirib vanameest väga. Kui ta ei tunneks oma tüdrit, ei teaks, et see poisi juba jooksmas paneb, oleks ta ammu ära keelanud, et see tuulepea nii sageli maja ümbruses hulgub.

Jena ja Auerstädti õnnetu päev on selles süüdi, et inimesed on nukrad ja rõhutud. Seepärast äratab see eriti tähelepanu, et noor Reichardt näiliselt sihitult aasadel jalutab, kuna teised virgalt töötavad. Ent kui keegi vaataks suurele kõrgendikule, mis avardub linnametsa taga ja sel ajal on täiesti tühi inimestest, siis mõtleks ta varsti teisiti Paul Reichardtist.

Wilhelmine jälgib imestunult noormehe imelikku tegevust. Ta ees lebab väike õhupall, nagu tüdruk on näinud neid laatadel. Ta ei mõtle seda ometi õhku tõusta lasta? Nüüd süütab ta tule ja lõikab niidi läbi, mis hoidis õhupalli maa küljes. Ühe hüppega tõuseb kuul õhku. Väikese gondli külge on kinnitatud õhukene nõor, mida Reichardt hoiab käes. Siis tõmbab ta palli, mis ta pea kohal hõljub, enda juurde alla, seob ühe puutüki külge ja laseb selle jälle vabaks. Kuul vangub, nagu tõmbaks raskustung teda maa poole, siis tõuseb ta uuesti kõrgesse.

Paul pöördub üllatunult ja naerdes Wilhelmine poole: „Salaja nagu alati, nagu indiaanlane sõjateel!“ Ent tüdruk näeb ta kimbatust ning ütleb kiiresti: „Mis salapärasused sul on, Paul? Sinust ei räägita just mitte kõige paremini. Teised töötavad ja sina mängid imelikkude asjadega.“

Tütarlapse sinistes silmades välgub kelmikus. Nüüd avaneb Pauli süda. Ta on seda küllalt kaua varjanud, ta pole kunagi ainustki sõna kõnelnud oma plaanidest.

Ka Wilhelmine teab, et juba hulga aja eest sõitsid prantslased üles õhku gaasiga täidetud õhulaevaga, et tehakse igasuguseid katseid, et vallutada inimesele õhku. Kas Paul tahab sedasama teha? Kas ta tahab nende väikeste mudelitega õhulaeva proovida, kas ta tahab kord ise õhku tõusta? Sügavasti häbistunult langetab Wilhelmine oma ilusa pea: „Mina pole ju ka uskunud, Paul, et sa oled laiskvorst.“ Ta katkestab, noormees viskab ootamatult meelepahaga väikese õhulaeva maha; selles sisalduv õhk on jälle jahtunud. „Mis see kõik aitab! Selleks on vaja raha ja aega. Mul pole kumbagi. Võib-olla on sul õigus, Wilhelmine, et jätan hooletusse oma õpingud mängu pärast. Ma loobun sellest.“

Tütarlapse muidu nii elavad silmad vaatavad tõsiselt ja uurivalt: „Kes võtab oma ülesannet tõsiselt, see ka teostab selle. Eriti, kui see pole kerge. Mina suudaksin ühe idee pärast elada ja võidelda. Usuksin meeleldi sind ja su katseid, Paul. Võib-olla astuksin ka gondlisse, kui sa ühe tõelise õhulaeva ehitaksid, ent siis sa pead kõik välja panema, et tõesti midagi saavutada.“

Paul tõstab kiiresti pea, ent sära ta silmades kustub taas: „Sa ei ootaks ilalgi niikaua minu peale, Wilhelmine. Sa kõneled ju ise sellest, et teised juba praegu minust halvasti räägivad.“

„Tahan, et saavutaksid oma eesmärgi, Paul,“ ütleb tütarlaps südamlikult. „Jää oma ülesandele truuks, tahan sind aidata niipalju, kui suudan.“

Esmakordselt tunneb Paul Reichardt, mis talle tähendab selle ihaldustäratava tütarlapse energia ja selge mõistus.

Mõlema noore inimese tugevas käepigistuses on lubadus tulevikuks. Ja ka saabuvad rasked kuud, kus Paul ja Wilhelmine peavad võitlema mitte ainult isa Goebeli, vaid kõikide vastu, kes peavad õhulaeva-katseid rumalaks mänguks, ei suuda kõigutada seda lubadust.

Need kolm aastat, mis on möödunud Braunschweigi ajast, on paljudi muutnud. See pole kerge elu, ent Wilhelmine on õnnelik. Ta pole kunagi kahetsenud, et evis kõikumatut usku Paulisse. On palju pahameelt inimestega, kelle majades Paul annab eratunde, et muretseda võimalusi oma esimese õhulaeva jaoks, ent eesmärk, mis on nende mõlema inimese silmade ees, täidab neid alatise rõõmuga kõige üle, mis neid lähendab sellele eesmärgile, ja laseb neid vaikselt taluda teiste torkeid. Sest Pauli katsed pole ka Berliinis jäänud tundmatuks, ent imelikul viisil pole ta õpilaste vanemad sugugi sellega päri, et nende kodukooliõpetaja tahab vallutada õhku.

Wilhelmine näeb palju vaeva, et neid paljusid raskusi Paulist eemal hoida, sest arusaamatused rahulolematute ja väiklaste inimestega takistaksid Pauli ta töös.

Härra Kadell, rikas vabrikant, kelle kolm poega kuuluvad Pauli andetuimate õpilaste hulka, on täna jälle seal. Väike paks mees väriseb vihast: „See kõik on lausa laiskuse vemp. Mida võiksid mu lapsed õppida säärastelt õpetajalt, kes tegeleb nagu rumal koolipoiss lohede õhkulaskmisega? Ta teeb nad oma juttudega päris tõrksaks. Niisiis on juba parem, kui võtame teise õpetaja.“

Wilhelmine teab, mis see just nüüd tähendaks. Pole kerge leida õpilasi ja rikas vabrikant on parim maksja. See raha ei annaks end ainult majapidamises tunda, järgmisel kuul peab ka Pauli õhulaev valmis olema. Paul on ühelt tuttavalt nõusoleku saanud, et ta võib ühelt tühjalt maatükilt õhku tõusta. Peatvaatajad maksaksid kindlasti ühe krossi ja plats võimaldab seda, et paljud võivad vaatama tulla.

Wilhelmine avab rahulikult lähedaloleva magamistoja ukse ja näitab kahele lapsevoodile: „Naisena ma võib-olla ei märkaks, kui minu mees midagi valesti teeks, ent emana kindlasti. Ma usun temasse, härra Kadell. Ma teen esimese sõidu tema õhulaevaga. Milline ema teeks seda, kui ta seda mängu, nagu teie nimetate tõsist tehnilist tööd, piiritult ei usaldaks?“

Kadell hüppab üles: „See kõik on ju mõttetud. Siis on teie lapsed teile ükskõiksed või pole teil mingit vastutusustunnet.“

Pedantne mees on nii raevunud, nagu oleks talle endale soovitatud õhupalliga sõitma minna. Tema arvates pole õhulaevaga sõitja muud kui pettur, kel pole tõsiste inimestega midagi ühist, kes aga veel vähem sobib lastekasvatajaks.

„Teil pole mingit arusaamist õhulaevasõidust,“ ütleb Wilhelmine vaikselt, „ent teie kui haritud mees peaksite teadma, et iga uuendus peab end enne läbi lööma. Ikka on ainult väheusklikud ja tagurused võidelnud uuenduste vastu, nende hulka ei kuulu ometi teie, härra Kadell. Olete edasisammuv mees, kes tunneb elu.“

See oli õige muusika Kadelli kõrvadele, ent Wilhelmine oskab veel paremini: „Mõtlege, milline sensatsioon see on: uus õhulaevasõitja on teie kodukooliõpetaja ja teie olete naisele, kes tõuseb esimesena õhku, isiklikult südametunnistusse rääkinud. Saate kuulsaks kogu Berliinis.“

Võib-olla ei pane härra Kadell tähele pilget, võib-olla sütitab teda targa naise mõte. „Teie tahate siis tõepoolest gondlisse istuda? Teid tapab ju juba tuuletõmbus.“

Tuhat küsimust ründavad Wilhelminet ja igale leiab ta õige vastuse — osalt pilkavalt, osalt vaimustatult. Ja kavalus õnnestub. Härra Kadell unustab täiesti, et ta tahtis uut kodukooliõpetajat otsida. Ta tahab isegi järele mõelda õhulaeva toetamise üle.

Need on väikesed, ent väsitavad võitlused, mida argipäev toob Wilhelminele teiste hulgaliste tööde kõrval. Ent nüüd on varsti eesmärk saavutatud ja mõte, mis tal täna tekkis riidukuga vaieldes, saab võib-olla tõeks: kui ta esimese naisena julgub õhku tõusta, tuleks karjakaupa berliinlasi, õnnetuseta

sooritatud sõit tooks endaga kaasa hea sissetuleku ja ametiasutiste toetusi. Et lend õnnestub, selles on Wilhelmine veendunud. Ta tunneb oma mehe tehnilist täpsust, ta usub pimesi ta arvestuste eksimatusse. Ta on kindlasti otsustanud: ta teeb esimese lennu. Paul peab selleks oma nõusoleku andma. See pole kuulsusehimu, mis sunnib teda selleks, ei, ta tahab kõigile, kel pole usku ta mehese ja õhulaevasõidusse, tõendada, et õhk võib meile niisama hästi kuuluda kui maagi.

Silmapiilgukski ei unusta ta oma lapsi; tal on erilisi kohustusi emana, ent nende kohustuste hulka kuulub ka, et ta kogu oma jõu rakendab mehe eduks.

See on võib-olla ägedaim võitlus, mida Wilhelmine üldse oma elus on ühe inimesega võidelnud, nimelt võitlus mehelt nõusoleku saamiseks.

Kui Paul Reichardt viimaks järele annab, tunneb ta, et ta naise usaldus nõutab edu.

1811. aasta septembris on siis asi niikaugel. Pool Berliini on jalul, igaüks tahab näha vaprat naist. Räägitakse, et Wilhelmine Reichardtil pole mingisuguseid kogemusi, et ta on mehelt võidelnud endale loa kätte lennata; teatakse, et ta igal juhul tahab tõendada, et Paul Reichardti konstruktsioon on hea ja on uuenduseks veel noores õhulaevasõidus, mida juhid ikka veel prantslased ja inglased.

Wilhelmine surub tugevasti oma mehe kätt: „Kahe tunni pärast olen jälle all. Tervita lapsi.“

Ainult Paul Reichardt aimab sel silmapilgul, et see on ainult ta naise tugev tahe, mis laseb teda nii rahulikuna näida. „Jää siia, sa ei tohi sõita, Wilhelmine. See on vastutuseta.“

„Väheusklik,“ nii kõlab naerev vastus. „Kui sul pole usku oma õhulaevasse, siis mul seda just on. Ka inimesed suhtuksid sellesse halvasti.“

See on tõsi. Pea pea kõrvale surutult seisab rahvahulk, pinesus on haripunktil.

Wilhelmine astub kiiresti gondlisse. Tihedasti täidetud kuul hõljub tuule käes; järgneval silmapilgul lõigatakse pidekõied läbi ja õhulaev tõuseb järsku nagu nool õhku.

Wilhelmine kuuleb veel vaimustushõiskeid vihisevas tuuletõmbuses, näeb veel hirmu mehe silmis, siis nõuab sõit kogu ta mõtlemisvõimet. Gondel kõigub nii tugevasti, et ta peab end kõvasti kinni hoidma ja tugevamini kinnitama hoidevõõd, et mitte välja paiskuda.

Esimene hirmutunne taandub uhkustunde ees. Mängleva kergusega tõuseb suur, gaasiga täidetud kuul küünalsirgelt pilvitusse, päikesepaistelisse hilissuve-taevasse. Pisikesed nagu sipelgad on need kihisevad inimesed seal all, lõpmatu väike, tundmatu must punkt on ta mees. Ühes neist majadest seal all on nüüd ta lapsed. Sekundipikkuselt läbib naist imelik tunne, ent tal pole aega pööraseiks aimusiks.

Tugev õhutõmbus rõõvib talt peaaegu hingamise; ta ei pööra sellele tähelepanu, et pind kõigub ta jalge all, kerkib ja vajub, nagu kalduks korb nii tugevasti küljele, et ta peab üle pea lõpmatusse tühjusse kukkuma. Instrumendid on ta käsutuses. Kindla käega kirjutab ta üles, mida näitavad baromeeter, termomeeter ja kõrgusemõõtja. Õhulaev on viiesaja meetri kõrgusele tõusnud. Wilhelmine tunneb järsku kerget pööratust, siis tungib veri talle peaaegu valusalt pähe, kohiseb kõrvades. „Tuulesurve tapab teid!“ Need selle naeruväärse härra Kadelli sõnad meenuvad talle. Ent see naine on nikerdatud erilisest puust. Ta tunneb, et surve annab järele, et ta kopsud hingavad varsti jälle puhtamalt ja jahe-damalt õhku, et atmosfäär muutub siin ikka selgemaks ja hõredamaks. Koos selle tundega, et ta on juba harjunud uue olukorraga, valdab Wilhelminet esmakordselt imeline uim, mida hilisema sajandi, lennukiajastu inimesed täie sõõmuga juua tohivad: kõrguse, piiramatu taevaruumi uim.

Ta viskab üle ääre esimesed raskuskotid. Õhupall sõostab suurte hüpetega üles. Wilhelmine loeb arusaamatult imestusega — 1200 meetrit. Igasugune kindlusetus on kadunud, kuigi maad pole peaaegu enam näha. Siis utjub soe õhuline õhulaeva üle. Järgneval silmapilgul rullub hiigelkuul tugevas keerises ja kaldub vastupandamatu võimuga küljele.

Wilhelmine teab, et ta on nüüd täiesti loodusjõudude käes. Ent ta tahab oma kohust täita, ka siis, kui ta seejuures hukkub. Ta sõit peab evima otstarvet; kuigi õhupall ikka veel kõrgemale tõuseb, kord ikkagi jõuab see maa peale tagasi, kord leitakse ta märkmed ja mõõtmised, need peavad edaspidisele õhusõidule kasuks tulema.

Kui kaua juba kestab see pöörane sõit, ei tea Wilhelmine, ka seda mitte, millise linna kohal on nüüd õhupall. Kõrgusemõõtja näitab 3000 meetrit, õhk on nii hõre, et naine tunneb iga hingetõmbega verd meelegaõhul vasardavat. Ta mõtted kuuluvad kartmatult oma mehele ja lastele. Selle kõrguse imeline vabadus laseb tal vabalt ja kurbuseta mõelda, et nüüd võib-olla on ta elu varsti möödunud.

Wilhelmine on juba kaks korda gaasiventiili tõmmanud, ent kihutav tuul kannab teda ikka veel edasi. Gondli pidevõõrid ragisevad, nagu katkeksid nad tohutu tuulesurve läbi.

Wilhelmine suleb silmad, hetkeks on suunatud ta pilk kõrgusemõõtjale, mis näitab ebatõelisel tunduvat arvu — 3500 meetrit. Ta tunneb, kui külm on siin ülal, kuid tungivad ta naha-se tuhanded väikesed nõelatorked. Kogu jõuga tõmbab ta veel kord ventiilinõõri, siis laskub must loor ta silme ette, ta tunneb veel läbi kaduva teadvuse metsiku kiirusega sügavusse langemist. Veel sekundi mürdosa võrra tajub see vapper naine lootusetut sõõsti alla maa poole, ent lähedalt varitsev surm, millega peab lõppema see allavihisemine, sunnib teda veel kord meenutama kogu oma elu. Ta viimne mõte kuulub oma lastele. Ta ei kahetse, et on võtnud neilt ema. Ta on taganud oma mehe tööle edu ja tasandanud lastele teed ellu.

Kõlm tundi pärast õhkutõusmist laskub hiiglaslik pall väikese Genshageni küla kohal vaikselts tagasi maa peale. Hea-tahtlik saatus on langevale õhulaevale laotanud alla tiheda kihil sooje maatuuli ja kandnud siidpalli pehmelt maa peale. Ülimal määral imestunud inimesed leiavad gondlist noore, teadvusetu naise, kes kohalekutsutud arsti pingutuste peale varsti ärkab ning lausub selge häälega: „See oli jumalik, mul on julgust igal ajal taas õhku tõusta. Tervitage lapsi ja Pauli.“

Ülitult suur on vaimustustorm, millega võetakse vastu Wilhelmine. Sõnatult hoiavad abikaasad teineteist embuses.

Kõik on läinud kavakohaselt; vapper naine ei tõmannud vaid õigeaegselt ventiili, midu poleks õhulaev iialgi nii kõrgele tõusnud.

Ajakirjanikud ründavad noort, kuulsat naist. Õhulaeva ehitajale pakutakse kõikjal toetuseks, kuulujutt julgest lennust läbib tervet Euroopat. Reichardtitele sajab igalt poolt pakkumisi ja kutseid. Kahenädalase puhkeaja järel on Wilhelmine mitte vähem kui kolmekümnele kohustusele andnud oma allkirja, milliste järgi ta peab kõrge tasu eest mitmes Saksa linnas õhulaevade õhkutõusmisi läbi viima. Võitlus on möödud, noore naise külmaverelisis avab kõik väravad, tasandab kõik teed.

Lennuasjandus on veel täiesti lapsekingis ja seepärast tähendab see ikkagi jälle uut riski — usaldada end kõikuvale, suurele pallile. Tõsine, teaduslik sihihae tõstab aga Wilhelmine lennud palju kõrgemale noist kaunist, milliseid soorita-vad teised lendurid. Paul pole lendamiseks just eriti sobiv, tema õige ala on lennutingimuste väljaarvestamine ja õhulaeva uuenduslik parandus. Wilhelmine ülitäpsed märkmed on mehe tööle hädavajalikuks materjaliks.

„Nüüd olete oma mehele juba tee tasandanud, kas tohite veel edaspidi oma lapsed hooletusse jätta?“ küsivad ajakirjanikud. Ja paljud, kes küsivad nii, ei tee seda üksnes uudishimu pärast. Niimõnigi vaatleb selle vapra ja edurikka naise uhket õhkutõusu kõõriti kadedusega, niimõnigi püüab mitmeis linnades või maal mõjutada ametivõimusi keelama seda üritust. Müncheni Theresia aasal keelatakse linna poliitsei poolt naislendurile õhkutõus. Ta võivut elava liiklemisega linna kohal alla kukkuda ja tekitada suure õnnetuse — nii põhjendatakse seda keeldu.

Ent Müncheni elanikud ei lepi sellega. Korraldatakse otse avalik vastuhaku-demonstratsioon politseimaja ees, kuid Wilhelmine oskab energilisemalt ja sihikindlamalt oma asja eest võidelda kui nood ta tormakad imetlejad. Tüse politsei-nõunik, kellega Wilhelmine kõneleb ses suhtes pisut pilka-valt, ei oska piinlikkuse tõttu leida mingit väljapääsuteed: „See on ohtlik, proua Reichardt. Ma ei saa siin midagi parata, see on keelatud.“

Siin pole noorel naisel mõtet aega raisata, kuid pool tundi hiljem on ta ministeeriumis. Säärast asja pole veel juhtunud, et keegi naine ühegi saatjata, pikemaajalise ette-teatamiseta ja protektsioonita otsib üles kõrgeima ametiasu-tise, milline võib otsustada ta asja üle. Ja tema värskel, ausal olemusel õnnestub see, mida arvatavasti poleks saavutanud ei advokaat ega ka pikaajaline protsess. Ei suudeta hoiduda vaimustuse sattumast sellest naisest, kes oma asjas on nii kindel.

Wilhelminel on õnne, ta satub kokku ühe mõistva ametnikuga. Paberit, milline kinnitab luba teostada lendu, viibutab noor naine vaimustatud rahvahulgaga ees nii rõõm-salt ja uhkelt, nagu oleks ta saanud mõne kõrge au osaliseks.

Nii rasked, kui on selle Müncheni-lennu eeltingimused, nii rikas on ka see start igasuguste vahejuhtumite poolest. Näib, nagu oleksid seekord kõik märgid edu saavutamise vastu. Ja just vaimustatud münchenlastele, kes nii raevunult hakkasid vastu poliitsei keelule, tahab Wilhelmine midagi erilist näidata.

Õhuga täitmise juures rebeneb pall visisesed lõhki. Start tuleb ühe päeva võrra edasi lükata. Järgmisel hommikul on Wilhelmine kummaliselt rahutu, ka Paul Reichardt annaks palju selle eest, kui täna oleks võimalik õhkutõusmist loobuda. Hommik on sompus ja peen uduvihm langeb avarale aasale.

Wilhelmine naerab, kui Paul talle — nagu juba nii sageli — sosistab kõrva: „Loobu sellest täna, palun sind.“

Ent naise naer kõlab teisiti kui tavaliselt. Täna tahaks ta meeleldi õhulaevast taas väljuda, tahaks tagasi oma laste juurde, tahaks olla oma väikeses korteris Berliinis. Ent ta raputab otsustavalt pead. See ei lähe, ta peab siin nüüd oma kohust täitma.

See, mis pole veel iialgi juhtunud, on nüüd algamas. Paul pöördub erutunult ümberolijate poole: „Hoidke teda tagasi, mu naine ei tunne end hästi, ta ei tohi täna õhku tõusta!“

Enne veel, kui suudetakse ses suhtes midagi ette võtta, on Wilhelmine juba pidekõite juures olevaile meestele andnud märku. Terava nurga all vihiseb õhulaev kõrgusse, kuid rahvahulga hõiskid pole rõõmsad nagu tavaliselt: üks pidekõite juures seisvaist meestest pole õigel ajal lahti lasknud, ta tõmmatakse mõned meetrid ülespoole kaasa ning karjatades langeb ta alla inimeste sekka.

Tormi-iiil haarab õhulaeva oma rüppe ja paiskab selle võimsa hooga kõige alumise pilveseina poole. Paul Reichardt surub alla karjatuse. Gondel kõigub tugevasti. Kui kõied keerduvad segamini ja haaravad oma võimuse ventiilinööri, siis muutub maandumine ohtlikuks.

See lend pärast nii paljusid teisi sellelaadilisi edukaid üritusi näitab Wilhelminele, kuivõrd lähedal ta seisab surmale, kui kõik ei toimu kavakohaselt.

Maa on täiesti kadunud. Naislendur ei suuda hallis udu-looris isegi instrumente näha. Järsud tõukeid ei võimalda tal isegi tunda, kas ta tõuseb ikka veel ülespoole või mitte. Ühel hetkel usub ta end täiel sõidul peagi vastu maad pörkavat; siis sõõstab pall taas otsekuul kahurikuul tohtusse kõrgusse. Tavaliselt nii kuulekas sõiduk on muutunud nüüd orkaani- taolise tuulemõllu tahtetuks mängukanniks.

Kokkukuratud huulil klammerdub naine gondli ääre külge. Niipea kui ta suudab vabaks lasta ühe käe, tõmbab ta ventiili, olgu ta siis kas metsa või mere kohal. Siin ülal kauem veel viibida tähendaks kindlat surma.

Mõtted tormavad nagu pilveloorgi Wilhelmine silme ees. See on nüüd lõpp, maa läheneb talle ikka kiiremini ja kiiremini. See pole enam mingi liuglemine, vaid pidurdamatu allasõõst.

Wilhelmine Reichardt näeb juba mõningaid erutunud inimesi jooksmas rohelistel põldudel, näeb pisitillukest puulatva paari sekundi vältel tungivat ähvardavasse lähedusse, siis vapustab ülitugev tõuge õhulaeva ja gondli kerge, pajuvitstest punutud kere puruneb ragisedes koost. Wilhelmine tunneb rasket, valurikast lööki pähe ja siis langeb ta elutu verine keha puude rägastikku, milliste okstes kärisevad kaeblikult õhupalli siidijäänused. Orkaan tõstab need kurvad jää- nused taas õhku. Ohulaev on täielikult hävitatud, kadunud kõik peale üksikute linatükkide ja gondliruosade. Võimsa tamme jalal aga lebab noor naine, kelle vahakahvatusse, verega

ülejutatud näkku piiluvad kokkunud külaelanikud. Nad on paljastanud pead ja üks neist lausub vaikse palve.

Wilhelmine Reichardt surnud! Tuule-kiirusel levib see teade kõigis linnades, milliseis tunti seda julget lendurit.

Paul Reichardt saabub nelja tunni pärast täiesti meelt heites ja murtuna Böömimaa piiril asuvasse Saupsdorfi. See nii jubeda!t alanud päev muutub ta elu ilusaimaks päevaks. Kas võib säärane naine, kes oli harjunud vapralt ja vankumatult surmale silmi vaatama, nii äkki ja kuulsusetult surra? Kõik on jälle hea, puud on Wilhelmine kukkumist leevendanud, gondlist väljalangemisel löi ta kukla vastu üht kivi. Tema sügav teadvusetus oleks petnud ka osavamaid silmi kui noid, millised evisid ehmunud talupojad, kes ei suutnud küllalt imestuda selle taevast kukkunud kauni, heledapease naise üle. Kui Wilhelmine Reichardt pärast lühiajalist haigevooidis lamamist pöördub tagasi, Berliini, valmistavad ta rohkearvulised imetlejad talle sellise vaimustava vastuvõtu, et isegi õueringkond pärrib tänavail selle rõõmu põhjust. Esmakordselt oma elus kohmetub Wilhelmine nende auavalduste ees, eriti veel, kui saabub suurem rahakink ja imekaunis roosikimp kuningalt.

Ent imelisim selles naises on see, et ta jõuab selgele veendumusele, kuivõrd ohtlikuks võib ta mehe tööle ja ta oma edaspidisele tegevusele saada too õnnetu Müncheni-lend. Väsimatu!t tõendab ta uute arvutute lendude läbi, et tulevikus suudetakse säärast vahejuhtumit vältida.

Tema jõurikas isiksus koos Paul Reichardi tehnilise ja füüsikalise vilumusega aitab õhulaevasõitu ausse tõsta. Kogu Saksamaal teatakse, et Wilhelmine on nii naisena kui ka emana täitnud eeskujulikult oma kohuseid ja et ta seejuures veel töötab väsimatu, truu töökaaslasena oma mehe kõrval, et täiendada õhulaevandust.

Varsti on talle ta julge kunsti kõik saladused nii hästi tuntud, et ta suudab õhulaeva madalal hoida. Vürst Blücherile peab ta 30 meetri kõrguselt kõne ja viskab siis ühe roosikimbu alla. Kõrgeimad isikud huvituvad tema üha täiusliku maks muutuvast lennukunstist, ta õhkutõusmised on nüüd tõelised sensatsioonid. Hamburgis peab sõjavägi tema kaitseks välja tulema, vaimustunud inimesed oleksid ta peaaegu surnuks surunud. Kaks rügementi ja- ja ratsaväge käsutatakse vaimustunud rahvamasse tagasi hoidma.

Ta evib ka suurt õnne näha, kuis Pauli silmapaistvat tehnilist ja füüsikalist annet tunnustatakse ning tasutakse professuuri läbi. See naine, kes on üks armastusväärsemaid ja nii hingeliselt kui ka vaimselt täiuslikemaid oma aja naisekujusid, oskab oma teenistusest lahkuda, kui ta on saavutanud oma eesmärgi. Paul Reichardt on oma andekuse, aga ühtlasi ka oma naise vaprust ja tarmu läbi saanud kuulsaks meheks. Wilhelmine on oma osa täitnud ja pühendub siis kaasaegsete poolt austatuna ja armastatuna ülesandeile, millised on talle seatud kui naisele ja emale.

Kas ilu on tingimata tarvilik naise menuks?

„Paljud naised, kes polnud ilusad, on kuulsaks saanud; ja ma ise tunnen daame, keda ei saa ilusaks nimetada, ent kes siiski on saavutanud oma õnne seltskonnaelus.“ Nii otsustas hiljuti tuntud Londoni jurist mr. Humphries ühes protsessis kahe iludusinstituudi omaniku vahel. Üks, kelle ärireklamiks oli: „Nooruslik väljanägemine on meie päevil sotsiaalne tarvidus“, uskus, et ta kolleeg plagieerib ta reklaami. Selle motoks oli: „Ilmu on parim soovituskirj.“ — Protsess jooksis tühja ja seega oli asi likvideeritud. Ent mitte publikule, kellele daami väljanägemise tähtsuse küsimus oli liiga aktuaalne, et seda mitte avaliku vaidluse keskpunktiks tõsta. Oli tarvis kindlaks teha, kuivõrd on daami väljanägemine tarvilik ta sotsiaalseks menuks — või mitte. Ankeet seltskonna, kunstnike ja teatriringide nimekamate isikute hulgas andis üllatavaid tagajärgi. Vastused märkisid läbilõikes ära, et ilu üksi pole tee õnnele. — Nii arvas markiis Queensburry, ilu olevat naise jaoks suure väärtusega, ent mitte kõik. Niisama tähtis tegur, kui mitte tähtsam, olevat ta sarm. Sest vähem ilus naine olevat ka vähem hellitatud ning evivat seepärast enam väärtusi teiste jaoks. — Tuntud noor näitlejatar meenutas kuninganna Elisabethi, kes oli kõike muud kui ilus, ent siiski evis leegioni austajaid ja imetlejaid. Ta oli inetu, ent väga tark ja äärmiselt sarmikas. — Ninon Lenclos oli küll väga ilus, ent see üksi poleks teda surematuks teinud. Ta ebatavaline tarkus, ta sarm, ta tugev sõprustunne aitasid tal vallutada oma aja silmapaistvaimaid mehi. Milline naine võib kõrges vanuses sääraselt võidutseda,

nagu Ninon seda tegi, kuigi armas jumal ka talle asetas kortsud otse näkku ja mitte vähem silmatorkavasse kohta, nagu näiteks jalakanna alla! — Teatri juures, arvavad härrad direktorid, on ilu tingimata tarvilik karjääri tegemiseks, sest publik tahab oma kangelasi ja kangelannasid laval ilusatena näha. Me aga tunneme näitlejatare, kelle välimus on vägagi vaeslapse-osas, kelle mäng aga on nii võluv, et paneb unustama need vead. — Ka ärielus on teised tegurid tähtsamad, millele naine võlgneb seal tänu oma karjäärile. Oma kuulsas raamatus „Mehed eelistavad blondiine“ usaldab ka Anita Loos ilu väga vähe vahendina, et õnnelikuks saada ja edu saavutada. Daamid vajavad tänapäeval liiga palju aega eneste jaoks, nii et nad kõik muu unustavad, ütleb ta. Ja mehed väsivad sellest. Miski ei vihasta meest enam kui viibimine daamiga, kes lakkamatult ja kõikjal otsib peeglit, et imetleda selles oma võlu. — Ilus naine saab loomulikult kergemini meest vallutada; vähem ilus, ilmekam suudab teda aga kauem kinni hoida ja huvitada. Ilus naine tavaliselt arvestab oma isikliku minaga, nii et ta unustab või ei leia aega õppida kunsti, kuidas võluda talle antud omadustega. Lühidalt: on tasuvam olla vähem ilus, sest siis arenevad väärtuslikumad omadused tugevamini välja.

Sellega nõustuvad muidugi kõik vähem ilusad; ilusad aga naeratavad üleolevalt ja ütlevad: „Ilmu teeb imet!“ — Ja siiski, kui sageli on ilus naine pidanud imestunult seisma vähem ilusa kaasõe õnne ees, küsides endalt: „Millest see küll tuleb, ta pole sugugi ilus?!“

Kiirustage „Mareti“ tellimisega!

• • • **Teid ootavad kingid.**

„Mareti“ saab tellida kõigist postiasutisist üle maa ja igast raamatukauplusest.

Meie perekondade väikesi käskijaid

•
•

Äriteenija Lauri poeg Elvast.

Maimu, Aino ja Tõnis Pärnasalud Tartust.

Piia ja Lydia, tööstur Pätsi tütred
Tartust.

Eha, kaupmees Kaljula tütar
Järvakandist.

Anu Parvits Läänemaalt.

Marin ja Tiina P. Tartust.

Kaljo, G. Jommi poeg Nõmmelt.

Juhani Eliala Soomest.

13. järg.

Lühike kokkuvõte seniilmunud osast

Aurik „Cosmos“ tahab lüüa kiiruserekordit Atlandi ületamisel, et võita sinist paela. Reporter Warren Prince, kes viibib laeval, on kaabeldanud sellest laevauhingu saladusest oma ajalehele. Temaga ühes kabiinis nr. 312 sõidab komponist Felix Kinsky, kes on lauljatar Eva Königsgarteni lahutatud mees. Et Evat, kes sõidab samal laeval, veel kord näha, on Kinsky viimasel minutil laevalaevale pileti võtnud. Eva Königsgarteni impresario professor Reifenberg seletab Warrenile nende abieluloo. Salzburgi lähedal sugulaste juures elab Grete, Kinsky ja Eva tütar. Proua Königsgartenit külastab reisijaist dr. Veit Granach, keemik, kelle armastusele Eva vastab. Warren Prince tunneb huvi Holli kolme tütre, eriti aga Violeti vastu. Proua Hollil, tütarde emal, on raske mured oma mehe pärast: ta mees on pankiir, paljud Ameerika pangad on viimasel ajal pankrotti jäänud. Laeval reisib veel kuuekümnenda aastane proua Sullivan, rikkaim USA daam, ja tema hellitatud tütar Kitty. Prantslanna Georgette Adonard, näitlejatar, liigub ühes junior Harperiga ja ekstsellents Leukosiga, Ba kani maade endise ministerpresidendiga, kes on andnud Georgette'i välja oma õetütrena. Eva Königsgarten kontserteerib laeval suure eduga. Kinsky, kes viibib ka kontserdil, on Evasse jälle hullumeelsusest armunud ja palub luba teda külastada. Violet Holli jumaldab hispaanlane Seguro. Violet aga, kes juba mõne aasta eest oli armunud Warrenisse, armub temasse uuesti, kohates teda laeval, ja otsib temaga kokkupuudet. Kinsky on Evat külastades nii erutatud, et minestab Eva kabiinis. Eva läheb teda hiljem vaatama. Kinsky tekib lootus, et ta võib Eva enesele uuesti tagasi võita. Nähes aga, et see korda ei lähe, ähvardab Kinsky end ja Gretet tappa. Siis aga hakkab teda südametunnistus piinama, ta otsustab sellest ähvardusest loobuda ja Evale kirjutada. Samal pealelõunal hakatakse kõnelema jäämägede lähenemisest. Lähedalolevatelt laevadelt tulevad teated, et on nähtud jäämägesid.

„Oojaa,“ ütles Eva naeratades, „olen juba natuke rahunenud.“ Ja silmapilkselt hakkas ta Kinskyst kõnelema. Nüüd polnud tal enam muret Grete ega enese pärast, vaid Kinsky pärast! Kinsky oli haige ja teda tuli aidata.

Alles sel silmapilgul sai ta aru kõigest. Kinsky oli oma meelega tulnud tema juurde, et ta aitaks teda päästa, aga Eva polnud mõistnud teda. Nüüd oli aga Eva otsustanud teda aidata.

45

Maitre d'hotel härra Reve oli tänasel kaptenidineel kõik oma kunstid mängu pannud. Söögisaal oli ilupuudega ehitatud. Lauad olid kuhjatud punaste ja kollaste roosimägedega, mis hajutasid enesest värsket hõngu nagu õnnitlev hommik. Iga laud oli toredasti garneeritud, kalad näisid barokkmeistrite hinnaliste teostena.

Lõpuks tantsisklesid kõikjal saalis sinised leegid. See oli puding. See näis siniste tuledega tõrvikute balletina, kui stjuuardid liikusid.

Reisijad, erutatud „Cosmose“ kiirest sõidust ja mõttest

kahekümne nelja tunni pärast New Yorgis olla, plaksutasid käsi nagu teatris.

Kommodor Terhuysen, kelle auks oli antud see oivaline dinee, oli vaevalt kümme minutit kohal. Tema teenistus ei lubanud talle rohkem kui lühikese viisakusvisiidi.

Pärast dineed libisesid daamid hõljuvail sammel pidusaali, kus mängis kapell. Nad kandsid kasukaid puuderdatud õlgadel. Nad olid ehitud diadeemidega ja ehetega, nii et saal aina sätendas hinnalistest kalliskividest. Pressifotograafid olid palju tegemist.

Direktor Henricki korraldas selle peo ühingu nimel. Pisut kerkja ja rahuldatud ilmega võttis ta vastu komplimente: kunagi pole olnud säärast laeva, mitte kunagi säärast kaptenidineel, mitte kunagi säärast balli. „Täna!“ vastas ta mitmes keeles.

„Cosmos“ vuhises kui kuul edasi, ta kiirus oli juba kahekümmend kaks ja kahekümmend kolm sõlme.

Ilm oli ikka veel sompus, aga paistis, et udu muutus iga tunniga läbipaistvamaks. Nähtavus oli hea.

Kella üheksa ajal kutsus Terhuysen oma ohvitserid enese juurde, et nõu pidada. Oli olnud terve rida jääteateid.

Terhuysen ja esimene ohvitser Haller olid välja töötanud täpse plaani jäämägede arvatava liikumistee kohta. Teised jäämäed ei tulnud küsimusse, ainult üks jäämägi oli nende kursil, millest teatas Kap Race. See pidi olema viiskümmend miili pikk ja kümme miili lai. Terhuysen ja Haller olid arvestanud, et nad saavad selleni kella üheteistkümnepaiku — kui see üldse ilmub nende näole.

Terhuysenist oli näha, et tal polnud kõige pisematki hirmu selle jäämäe ees. Terhuysen sõitis juba kolmkümmend aastat Atlandil. Ta teadis, et võis sõita liiri rannast Ühendriikide rannani, nägemata ühtki laeva, rääkimata siis jäämäest.

Ühing polnud asjatult usaldanud tema kätte oma suurima ja kiireima laeva. Ta oli ka teadlik sellest, milline tähtsus sel oli, kui „Cosmos“ oma esimesel reisel kõik rekordid üle trumpab. Igal juhul ta oli kindlasti otsustanud rahulikku merd kasutada ja sel õl nagu kurat kihutada, niipalju kui nähtavus aga lubas. Oli võimalik, et nad homme olid juba sügavamas udus. Ta andis käsu kahel nooremal ohvitseril valvet pidada, kuna neli silma nägi paremini kui kaks.

Henricki siirdus pärast läbirääkimisi koos Shellongiga masinaruumi, nii nagu nad olid: frakis ja lakk-kingades. Masinaruumis laenasid nad enestele paar kitlit, enne kui ronisid kütteruumi.

„Cosmos“ kihutas nüüd kahekümnenelja-sõlmelise kiirusega.

„Aeg-ajalt sõidame me seitsmekümne viie tuhande hobusejõuga,“ ütles ülemineer ja pilutas silmi. „Meil on veel reservis viisteist tuhat hobust, aga rohkem ei julge.“

„Peasi on, et vastu peame,“ naeris Henricki. „Natuke õnne kuulub ju iga asja juurde!“

Kütteruumis seisid kütjate read, üleni higised, ja toitsid tuld, niipea kui kell kõlises.

Henricki polnud kiiduga kokkuhoidlik. „Poisid nagu teie!“ karjus ta. „Ühing lubas trimmeritele kahekordse tasu, kui nad peavad tempoga vastu kuni New Yorgini!“

Üks kütja vajus minestanult kokku, kohe kargas teine ta asemele.

Edasi, edasi, edasi! Kogu masinaruum rappus ja värises.

46

Eva ja Veit einestasid kella üheksa ajal Eva väikeses salongis. Nad vahetasid aeg-ajalt ainult üksikuid sõnu ja olid mõlemad oma mõtetega tegevuses, vahetevahel astus

Näib ta nagu kardaks ta külma ja tuult?

**NIVEA
KREEM**

Kr. o.30, o.60,
o.80, 1.20.

Oo ei! Ta ei tarvitse seda, sest ta nahk on, tänu Nivea-kreemi tugevdavaile ja kaitsvaile omadusile nooruslikult elastne ja vastupanuvõimeline.

Nivea-kreem kaitseb nimelt naha kahjulike välismõjude eest ning tugevdab ja toidab teda ühtlasi.

Nivea kaitset jääb nahk pehmeks ja nõtkeks hoolimata igasugusest ilmast.

WERNER MEHKS, TALLINN

403

stjuuard hääletult tuppa, et serveerida; ja alati, kui ta ukse avas, kostsid laeva sisemusest summutatud muusikahelid.

Eva sõi üsna hea isuga ja Veit oli õnnelik seda märgates. Eva oli viimase kahekümne nelja tunni jooksul vaevalt suutäitki söönud. Juba virvendas varjatud naeratus Eva niisketel huultel.

Umbes kahekümne nelja tunni pärast näeb ta Hudsoni lainetest New Yorgi tuledemerd, mõtles Eva. New York, jälle on ta siin! Klingler on muidugi vastas ja siis sõidavad nad autos läbi lärmakate tänavate. Juba nüüd tundis ta selle maagilise linna tohutut energiat, New York, Chicago, Milwaukee, Pittsburgh, Boston — kõikjale saadab teda Veit. Nüüd pole ta enam üksi, mõtles Eva õnnelikult. Kui hirmus oli surmväsinuna pärast etendust või kontserti oma üksikus toas või ükskõiksete inimeste seltskonnas einestada. See hirmus aeg oli nüüd möödas, nüüd oli alati Veit ta juures.

Eva põsed värvusid elevusest. „Kunas jõuame New Yorki?“ küsis ta, kuigi ta oli seda küsinud juba mitmed korrad.

„Vastu keskööd, arvatakse,“ vastas Veit.

Eva terashallid silmad libisesid üle Veiti näo. „Me elame New Yorgis üsna tagasihoidlikult, kuuled sa, Veit? Igatahes see on tore, et ma ooperiga olen seotud ainult üheks nädalaks!“

Klaasid väikesel laual, kus nad sõid, hakkasid aegamööda liikuma, nii tugevasti värises laev. Vaas lilledega, mis oli väikesel tiibklaveril, hakkas libisema, Veit suutis ta veel viimasel silmapilgul kinni püüda.

„Nad sõidavad nagu hullud,“ ütles ta.

„Las kihutavad! Las kihutavad!“ hüüdis Eva ja pika aja järel kuulis Veit jälle Eva naeru. „Las aga kihutavad!“ Ta oleks õnnelik, kui saaks kord lahkuda sellelt laevalt. Kunagi ei tahaks ta enam astuda sellele laevale!

Kuigi Eva oli muutunud üsna rahulikuks, siiski pöördusid ta mõtted ikka ja jälle Kinsky juurde tagasi. Ta tahtis homme nagu sõber temaga kõnelda. Eva tahtis ta homme kaasa viia kõikide oma sõprade juurde. Ameeriklaste headus ja optimism annaksid talle uuesti elujõudu.

Stjuuard serveeris kohvi. Just kui Eva tahtis läita sigaretti, koputati uuesti uksele. Seekord aga ehmus Eva väga ja ta süda hakkas meeletult peksma. Ta vaist ütles talle, et koputamine on kuidagi ühenduses Kinskyga.

Võõras stjuuard astus sisse. Tal oli kiri ära anda. Proua Eva Königsgartenile. Kviitungi vastu.

Eva võttis kirja vastu, ilma käekirja vaatamata teadis ta, kust see pärit on, ja ta põskede puna kahvatus. Nüüd algas ta siis uuesti kirjadega! Ta kirjutas kviitungile alla. Ka see oli eht-kinskylik, et ta saatis kirja kviitungi vastu!

Nüüd oli Eva jälle väga kahvatu. „Ma teadsin,“ ütles ta, kui alles koputati. „Kiri temalt.“ Ta ulatas Veitile kirja. „Ava see kiri ja kaitse mind. Ma ei talu seda enam.“

„Ära erutu, Eva,“ palus Veit ja avas kirja pikkamööda, et aega võita. Ta tundis Eva uurisklevat pilku ja kortsutas

järelemõtlikult otsaesist. „Käekiri on raskesti loetav,“ ütles ta ja raputas pead.

„Anna enesele aega!“ Eva huuled värisid.

Nüüd naeratas Veit, et Evat julgustada. „Ole päris rahu-lik, Eva,“ kordas ta. „Kinsky palub sind unustada tema erutatud olek täna pealelõunal ja eriti tema ähvardus, mis talle eneselegi näib praegu mõistmatuna.“

„Ja edasi?“ küsis Eva põlastavalt ja ta silmad välkusid. Ah, kuidas ta vihkas Kinskyt sel silmapilgul!

Veit näos peegeldus äärmine üllatus. „Oota ometi, Eva, siin on midagi väga rõõmustavat. Kinsky kirjutab edasi, et ta on juba ammu sellest aru saanud, et Grete koht on ema kõrval, pole aga seni suutnud tühkust loobuda. Nüüd aga loobub ta igasugusest õigusest Grete peale.“

„Kuidas?“ hüüdis Eva uskumatult ja ajas enese püsti. „Kuidas?“

„Ma ütlen ainult seda, mis siin seisab, Eva. Ta olevat teinud oma Viini advokaadile ülesandeks kõik võimalikud sammud selleks astuda ja lisab siia juurde kirja advokaadile, et võiksid veenduda tema tahte otsekohesuses. Siin on see kiri, Eva.“

Eva raputas pead, ta kargas üles ja pani käed oma põksuvale südamele. „Kuidas?“ küsis ta hingetuna. „Kuidas? Ma ei mõista teda enam. Võib-olla pole ma teda kunagi mõistnud? Võib-olla kõnnime me teineteisest mööda ilma teineteist mõistmata.“

47

Erutav õhtu Warren Prince'ile!

Ta pikad frakisabad lehvitsid, ta erutusest hõõgus nagu tumedate sarvprillidega nähtus kõikjal ballisaalis. Ta kõneles igaühega, kogudes muljeid oma teadetele. Violet, keda ta ainult põgusalt tervitas, vaatas teda nii sügava ja kummalise pilguga, et ta pidi kogu õhtu mõtlema sellele pilgule. Juan Seguro istus üksinda saalinurgas sünges näoga, nagu tahaks ta terve selle kalliskividega ehitud seltskonna õhku lasta. Ta vaevalt vastas Warreni tervitusele. Harper naeris Kitty Sullivaniga ja Harperi põsel oli ikka veel plaaster! Nad olid pärast lõunat uuesti ära leppinud, parun Nion oli seda Warrenile seletanud.

Warren kirjutas kaksikümne rida kaptenideneest ja „muinasjutulistest“ nahkadest, hermeliniidest, djadeidest, Harperist, proua Sullivanist, Kittyst ja lippas Staalil juurde säde-telegraafi, et teadet edasi anda.

„Järjest muutub üsna külmemaks, Staal,“ ütles Warren.

„Jah, on üsna külmemaks muutunud,“ vastas Staal hahameelselt ja väsinult. Ta näis olevat ületöötanud. Vastuvõtja tippis vahetpidamatult morsi märke ja Staal kuulatas, kuuldeklapid kõrvadel. „Andestage, Prince, olen tegevuses. Kas on Kap Race, kas kuulete? Juba tund aega ei kuule ma teateid sealsest jaamast.“

„Meie ees olevat jäämäed?“

TEIE NOHU RAVIB

NASALGAN

SALV

SAADAVAL KÕIGIS APTEEKIDES

A./P. Proviisor Julius Lill

TARTU

TALLINN

Staal ei vastanud enam, ta naeratas ainult viisakalt ja hakkas sissetulevaid telegramme kirja panema.

Oli just täpselt veerand üksteist, kui Haller, esimene ohvitser, teatas kommodorile äkilisest temperatuuri langusest. Kraadiklaas oli viimase poole tunni jooksul langenud tervelt kuus pügalat ja seisis ainult mõned kraadid üle nulli. Terhuysen istus oma kaardilaua juures. Navigatsiooniruumis oli väga vaikne ja oli vaevu kuulda kronomeetrite tiksumist, mis asusid ta ees kaardilaual. „Cosmos“ seisis Newfoundlandist kagu pool. Põhjas säratas (kaardil) Kap Race (punaselt joonistatud) ja kauges kaares läänes särasid (kaardil) Nantuketi ja Ambrose tulelaevad — „Cosmose“ eesmärk.

Terhuysen tõusis püsti ja hammustas sigarilt tüki ära. Ta naeris. „See on jääväli, Haller!“ ütles ta irooniliselt ja astus sillale. „Mis ma ütlesin? Poole tunni jooksul on meil selgem õõ, kui kunagi on olnud.“ Ta telefoneeris masinaruumi logiarvu. Siis käskis ta madrusel enesele kohvi tuua. Täna õösel ei saanud ta magada, ta võis alles siis magama heita, kui koitis päev. „On tööpoolest muutunud raudselt külmaks,“ ütles ta. „Aga millele veame kihla, Haller, et me ei näe ühtegi jäävälja? See on paljas tont. Atlantik on suurem, kui inimesed arvavad.“

Süüdati lambid. Kell oli pool üksteist.

Warren külmetus oma frakis. Ta hakkas kiiresti trepist üles minema, et oma kajutist tuua mantlit ja villast mütsi.

Oma imestuseks leidis ta Kinsky magamisülikonnas valmis pikali heitmas. Ta kõndis kabiinis edasi-tagasi ja suitsetas. Nagu alati, oli ta kabiin täis essentside lõhnu.

„Kas on juba nii hilja?“ küsis Warren.

„Ei, ei, ma olen täna ainult väga väsinud,“ vastas Kinsky. Ta nägu oli kahvatu ja karm, aga ta kõneles täiesti rahulikult. „Ma ootan ainult stjuuardi tagasitulekut, kes peab tooma mulle kviitungi kirja vastu.“

Sel silmapilgul oigas „Cosmose“ sireen.

„Kuulge, kuulge ometi!“ ütles Kinsky rahutult, nagu Warrenile tundus, ja näitas pilguga üles, kust kostis sireen. „Varajased pasunad!“

Warren ütles, et õõ muutub päris selgeks. Olevat ainult üksikud uduribad merel, õhukesed nagu nõõrid.

Aga siis koputas stjuuard ja andis Kinsky kirja üle, mille Kinsky võttis vastu näiliselt üsna rahulikult, aga ühtlasi kergendustundega. Ta punastus isegi põgusalt ja andis stjuuardile dollari jootraha. Warren nägi seda peeglist.

„Jumal tänatud!“ ütles Kinsky kergemalt hingates, nagu oleks talt ära võetud raske koorem. „Nüüd võin ma puhkama heita.“

Warren läks. „Head õõd!“

„Head õõd!“

Kell kaksteist oli ball lõppenud ja nüüd oli ka Warrenil ülim aeg voodisse heita. Aga juba terve päeva oli ta olnud seletamatus ärevuses — nagu aivanuks ta midagi, ütles ta ise hiljem —, nii et ta ei heitnudki magama. Ta läks baari. Oo, muidugi, selles baaris leidsid igal õösel aset kõige seikluslikumad sündmused, kuna tema lamas voodis kõige väikekodanlikumal viisil! Aga ta oli pisut pettunud. Tosin härrasid ja daame istus seal, kes tahtsid veel kiiresti pisut alkoholi nautida enne magamaminekut. Nad lobisesid ja naersid ja blond, lahja baariperemees härra Dillens, rahvuselt rootslane, rassis baari taga oma mikseriga, nii et tärises.

Harper istus siin nagu igal õhtul, viski ees. Ta mängis pokkerit kahe härraga, kellegi viljakaupleja Walkeriga Denverist ja Chicago kruntidemaakleri Michelsoniga, kes oli erakordselt kõhukas. Nad ei mänginud, et raha võita, vaid et aega surnuks lüüa. Harper loobus igasugusest kõrgest mängust, sestsaadik kui üks jõuk kaabakaid talt ühe õõga kümme tuhat dollarit välja võttis.

Warren vinnas enese baaritoolele ja tellis Martini kokteeli. Külalised läksid, külalised tulid. Siis aga kuulis ta tuntud naeru ukse juures.

See oli Henricki, laitmatu pealaest kuni jalatallani, ta frakisärk sirendas, ta lumivalge lauk läikis nagu taotud hõbe. Ta tõi enesega kaasa Kitty ja Georgette'i ja veel pool tosinat noori, ilusaid daame.

„Halo, Harper!“ hüüdis Kitty. „Tulime, et teiega klaasikese lepituseks juua.“

„Heameelega, heameelega!“ vastas Harper hajameelselt, segades kaarte. „Aga kuulge, Kitty, kas poleks kõige parem, kui unustaksime kogu selle asja?“

Aga Henricki ütles: „Inimese väärtust võib tunda kahest asjast: kuidas ta reageerib meelitusele ja kuidas ta suhtub solvamisse.“ Ja ta naeris edevalt ja kummardus Harperi ees. „Baariperemees!“ Ta plaksutas käsi, paistis, nagu oleks Henricki täna klaasi sekki rohkem joonud kui tarvis.

Kümne minutiga oli baar üsna tühi, ainult igavad kaardimängijad jäid. Paks maakler Chicagost haigutas nii innukalt, et kõik ta kuldplommid olid nähtaval, Harper ehmus. See oli nagu igal õhtul, see kohutav silmapilk, millal teda hakati üksi jätma. Ta küsis baariperemehelt täringupeekri ja hakkas täringutega erutatult kõristama, et oma partneril und ära peletada. Ta tõusis isegi püsti. „Mängige kaasa, Prince!“ hüüdis ta.

Sel silmapilgul aga vaarus ta, nagu oleks ta joobnud, ja haaras oma viskiklaasi järele, et see ümber ei kukuks. Mis see oli ometi? Laev oli teinud äärmiselt iselaadse liigutuse.

Paks maakler Chicagost tõusis püsti ja hoidis toolikorjust kätega kinni. „Maavarisemine? Ma elasin kord Mehhikos üle maavarisemise. Mis see oli, baariperemees?“ küsis ta, nagu oleks baariperemees kohustatud kõike teadma.

Blond baariperemees naeris. „Laine, härra Michelson,“ vastas ta.

„Laine? Aga meri on ju päris rahulik.“

Aurik oli igatahes väga kummalise liigutuse teinud. Warrenile paistis, nagu oleks aurik tõusnud kõrgele ja siis jälle aegamisi langenud alla. Ta tundis, et midagi on juhtunud ja mitte just head.

Härra Michelson haigutas ja läks laevalaele. Mõne sekundi pärast tuli ta uuesti tagasi.

„Mitte midagi! Ei ole midagi!“ ütles ta. Harper hakkas uuesti täringutega täristama. „Edasi! Jätkame, mu härrad!“

Warren aga hiilis välja. Oli midagi, mis teda äärmiselt rahutuks tegi, ja esimesel silmapilgul ei saanud ta millestki aru. Aga siis äkki taipas ta: masinad olid järsult oma rütmi muutnud. Nüüd aga — nüüd aga — seisid nad noopis! Warren kohkus. Välkkiirelt libises ta mööda dekki, lendas trepist alla, teisest üles, laeva eesotsa. Äkki kerkis üks kogu tema ette ja karjus talle: „Mis te otsite siit?“

Samal silmapilgul säratas valguseheitja mastil ja valgustas laevanina. Seal oli jääd, kilde ja jääkamakaid.

Sama tume kogu ajas Warreni tagasi. „Mis te otsite siit? Minge minema!“

„Mis on juhtunud?“ kogeles Warren.

„Midagi ei ole juhtunud!“ vastas tume kogu.

Warren läks laeva keskpaika. Ta tundis südames pistet, nii ehmunud oli ta. „Midagi on ometi juhtunud! Me oleme jäämäega kokku põrganud!“

Ta ruttas sädetelegraafi-ruumi. Viimasel trepil tundis ta jälle südames pistet ja pidi hirmust ja ehmusest peatuma: „Ja kui sa oleksid läinud nüüd magama, Warren? Mis siis?“

48

Mõned minutid pärast kella üht märkas valvekord äkki looritud tähtede paistel laevaninas kahtlast varju, mingit ebamäärast kogumikku ähmaste äärjoontega. Valvur lõi kolm korda tugevasti kella ja mõirgas läbi megafoni komandosilla suunas: „Jäämägi on ees!“

Masinad peatusid, jooksid aeglast käiku tagasi ja jäid siis hoopis seisma. Halleril oli teenistuskord, tema käsud olid kiired ja täpsed. Ta liigutas ühtlasi elektrikangi, mis sulges luugid.

Terhuysen istus sel silmapilgul oma kaardilaua ees; äkki visati ta pehme tõukega peaaegu vastu töölauda. Silmapilkselt tõusis ta üles, veri tõusis talle pähe. Võib-olla oli see ainult midagi peapöörituse-taolist? Aga siis ta kuulis, et masinad seisid, ja juba oli ta sillal.

(Järgneb.)

Helmi Aren-Viirman

Sellest on möödunud juba pool hooaega, kui „Vanemuise“ teater sai uue ja ilusa katuse alla. See sesoonipool uues, kaunis hoones on tähistanud „Vanemuise“ teatri edasiminekut nii kunstilises kui ka majanduslikus mõttes. Tartu teatrielu on üle saamas kriisiaegadest — vana Vanemuine on tulnud tagasi uute seinte vahele. Publik, võttes tänuga vastu mugava teatrisaali, on hinnanud tunnustavalt täiuslikumat lavalist ettekannet, mida on võimaldanud vastne moodsa seadeldisega teatrilava. Erilist tunnustust möödunud sesoonipool on publik aga osutanud „Vanemuise“ muusikalavastustele, mis peagu kogu aja on läinud täissaalile. — On huvitav kuulda sel puhul midagi lähemat „Vanemuise“ primadonnast, proua Helmi Aren-Viirmanist, kes laulnud ja paelunud meid esimesena ses uues kunstihoones, olles sealjuures lühikese ajaga saavutanud laialdase teatripubliku suure poolehoiu.

Nõeltemeravalt võtab nääripakane kõrvust kinni, kui seame oma sammud paljuarmastatud näitekunstniku kodu suunas.

„Tere, kas siin eluneb Muinasfee?“

„?“

„Kannike, kuningatar, Micaëla?“

„Oh ei! Need elunevad „Vanemuise“ teatris.“

„Aga proua Helmi Aren-Viirman?“

„See küll. Palun astuge sisse.“

Nääripakane on korruga jäänud kaugele seljataha. On väga soe. Aknal väriseb üksik päikeskiir, tuba on valgust täis. Nii pühapäevseltselt vaikne ja pidulik nagu see kaunis, mugav kodu, nii pühapäevsed tunduvad olevat ka need inimesed, kes siin elunevad. Avatud klaver sugereerib kuulma äsjakustunud helisid, mis sulanud seintelolevate maalingutegi pühapäevsesse meeleollu. On korruga nii kaitstud ja hubane tunne, nagu see võib olla ainult lapsepõlves. Seepärast otsekui isenesest kerkib palve, et proua Aren-Viirman räägiks midagi oma lapsepõlvest. Aga usutletav vaid naeratab sellele palvele ja on ülitult tagasihoidlik oma väites:

„Oh, lapsepõlv — see on ju nii väga kaugel, sellest on veidi piinlik rääkida.“

„Rääkige, palume, siis hilisemast ajast. See vaikne hommik Teie kodus nagu inspireeriks puhuma just sellist mälestuste-juttu.“

„Minu lugu on liiga tavaline, võib-olla tüdinate enne, kui see läbi on. Lõpetasin omal ajal tütarlaste-gümnaasiumi nagu iga teinegi, asudes toojärel töö ajalehe-korrektorina. See oli Rakveres. Mind huvitas minu töö ajalehe juures ja ma ei evinud esialgu arvatavasti mitte mingisugustki n. ö. teatrikutsust. Esimene lavaline esinemine leidis aga sellelegi vaatamata aset juba kooliajal. Oli saanud traditsiooniks, et meie koolis lavastati iga aasta üks muinasoper. 14-aastasena sain ühes sellises oma esimese osa: kuninga käskjalga. Kartsin esinemist ja tahtsin sellest loobuda. Viimses hädas võtsin appi vale ja kaebasin õpetajale oma „haigest südamest“, mis pidi takistama mu esinemist. Vael olid aga lühikesed jalad — ja ma pidin esinema. Ent süda ei lõõnud siiski õieti, kui läksin lavale, — ta värises väga hirmust. Sellest ajast on mulle meelde jäänud ühe vana laulja julgustavad sõnad, mis meenuvad mulle tihti veel praegugi. — Kui ma pärast gümnaasiumi lõpetamist hakkasin juba asjaarmastajana osa võtma Rakvere Näitlejate Ringi tegevusest, töötades sealjuures edasi oma kutsealal ajalehe-toimetuses, noh, siis pidi ka huvi näite- ja lavakunstilise tegevuse vastu lõpuks olema ärganud, vaevalt midu oleksin püsinud õõseti kella kaheni proovidel, kui hommikuvara pidin tööl olema. Peale selle laulsin tookordses Rakvere Rahvamaja ja Hariduseltsi kooris, kus lavastati vahel ka ühevaatuslikke operette. Huvi laulu vastu olen kaasa saanud kodunt, kuna mu vanemad olid väga lauluarmastajad. — Esimene suurem osa oli mul Rakvere Näitlejate Ringi lavastusel — ja üldse — operetis „Geiša“, milles esinesin subretina. Mainitud asjaarmastajate-ring töötas muide juba tol korral tunnustatud näitejuhtide juhatusel, kelleks olid mitmel korral Ants Lauter, Ed. Türk jt. Siis tuli minu esimene primadonnaosa — Silva. Seejärel sain esimese ettepaneku tulla üle kutselisse teatrisse. Ettepaneku tegi Viljandi „Ugala“ teatri tookordne juht härra A. Mering. See oli samal aastal, kui proua Reinike läks „Estoniassse“, kelle asemele mind taheti. Vastasin sellele kutsele eitavalt, milleks osaliselt mõjus kaasa minu ema äsjane surm ja osaliselt minu ebamäärane hirm täielikult lavale pühendumise ees. Kahe aasta pärast sai Viljandis „Ugala“ teatri juhiks härra Soosõrv, kes kutsus mind juba primadonna „Ugalasse“. Ka sellele kutsele vastasin eitavalt. Siis härra Soosõrv sõitis ise Rakverre minuga läbi rääkima. Pika veenva kõneluse järel nõustusin sõitma korraks Viljandisse. Oli suvine, kuum ja tolmune aeg, kui asusin sellele teekonnale. Härra Soosõrv sõitis mulle tsikliga maanteede ja raudtee sõlmedel

Helmi Aren-Viirman

vastu — mind julgustama, kuna kartis, et pöördun veel poolteel tagasi. Viljandis tehti minuga „proovi“ ja lubati siis paari päeva pärast teatada tulemusist. Tahtsin kohe ära minna ja mitte kunagi enam tagasi tulla, kuigi mulle Viljandi linn isenesest meeldis. Siis aga üks juhatusliikmeid vist aimas mu mõtteid, öeldes, et kui nad mu nüüd minna lasevad, siis ei tulevat ma enam tagasi. Ja korruga taheti, et kirjutan kohe lepingule alla. Palusin vähemalt 5 minutit mõtlemisaega. Lõpuks kirjutasingi. Mõtlesin endamisi, et olen alati tahtnud uusi inimesi ja uut ümbrust tundma õppida — eks seegi ole tore võimalus selleks. Nii see algaski.“

„Ja edasi?“

„Noh, edasi kindlasti juba teate. Ega see ole just huvitav. Esimene osa kutselise näitlejana oli mul sõnalavastuses Susi osa Mait Metsanurga teoses „Haljal oksa!“. Esimene primadonnaosa oli operetis „Tsirkus Aimée“. Järgmisena esinesin „Montmartre'i kannikeses“, mis käis mulle tollal laululiselt kindlasti üle jõu, kuna ma siis alles algasin kavakindla lauluõppimisega. Arvestades nimetatud asjaolu, rõhutas lavastaja tookord ka enam mängulist külge. Olles ühe aasta töötanud Viljandis, sain tookordselt „Vanemuise“ direktorilt härra Gailtilt kutse tulla Tartu proovietendust andma. Vastasin, et ma proovietendusele ei saa tulla, kuna mul polnud midagi esitada. „Montmartre'i kannikeses“ ei julgenud ma veel esitada. Ütlesin ühtlasi vastuses, kui „Vanemuise“ teater soovib mind angažeerida, siis saan ma tulla ainult ilma proovita. Nii mind võetiigi ja siin ma olen — viimane osa Micaëlane „Carmenis“.“

„Milline osa on olnud lähim Teie südamele?“

„Sõnalavastustest ei unusta ma kunagi Inga osa Zievertsi draamas „Mülkasoo“. See on ainuke naisosa mainitud draamas, kuna üldse on kolm tegelast. Oopereis on mulle elamuslikem olnud Gilda osa „Rigoletto“. Operetidest sammub teiste ees kindlasti „Montmartre'i kannike“.“

„Mida eelistate näitekunstnikuna — sõna- või muusikalavastust?“

Merle Oberon

FILMIST

MERLE OBERON

„... ja meie ei lase Estelle'i siiski mitte Londoni sõita!“ jätkus söögilauas O'Brien-Thompsoni majas Kalkutas kõnelus, mis oli siin pärast Inglismaal viibivate sugulaste viimast kirja moodsid läinud. Siis ütles miss O'Brien-Thompson:

„Ent Estelle eviks igatahes võimalust oma täditütre Gladys'e ja selle mehe juures äratundmisele jõuda, et ainuõige tema jaoks on seisusekohane abiellumine!“ „Jaa, jaa, võib-olla heidab ta tõepoolest ainult seal oma näitlemisplaanid peast välja,“ toetas nüüd oma naist ka mister Thompson kui selle noore tütarlapse isa.

„Merle, siis kuule ometi, trotsiga ei saavuta sa üldse midagi! Lase mina kõnelen veel kord sinu vanematega. Lõpuks oled sa nüüd juba palju reisinud daam, sest mitte kõik inglannad ei sünni Austraalias, et saada Indias seisusekohast kasvatust, — ja võib-olla paigutatakse su isa poole aasta

„Kindlasti on siin esikohal sõnalavastus, kuna see võimaldab sügavamalt kaasa elada ja ossa süveneda. Teisel kohal seisab ooper ja kolmandal operett. Viimane, olles oma olemuselt üldiselt kerge ja pinnaline, ei rahulda näitlejat seesiselt. Üks nendest vähestest operetiosadest, mis on mitmepalgelisem ja väljaspool tavalist vormi, on Kannike, seepärast seda armastangi.“

„On Teil oma lemmikkomponist?“

„Puccini.“

„Ent millised on Teie lemmikkirjanikud?“

„Erilise huviga loen ma Tammsaare, Pearl S. Bucki, Knut Hamsuni ja John Galsworthy teoseid, milliseid evin suhteliselt ka kõige rohkem oma väikeses raamatukogus.“

„Palju tänu Teile lahkete vastuste puhul — aga veel on midagi küsida. Oleme nimelt kuulnud palju Teie suurest huvist käsitöö vastu. Te olla väga virk.“

„Oh ei! Teen seda niipalju kui iga naine,“ vastab usutletav

pärast Londoni.“ Nii rääkis noor ja ilus kodukooliõpetajanna. „Masy, sa ei saa sellest aru! Sa oled õnnelik oma elukutses, ja kui sul veel mõni soov on, siis tahad sa äärmisel juhul kena meest. Mina aga — mul on teised kavatsused!“ „Ah, mis, Merle, siis tuled sa paar aastat hiljem Londoni, et kogu saare teatri-maailma imestuma panna. Elus ei lähe aga soovi järgi — ja perekonnaaated jäävad perekonnaaadeks!“ — „Jaa, loomulikult, näitlejatri peetakse meie auväärt ringides ikka veel šokingiks. Ah, jumal, millises aastasajas need küll elavad siin! Ent ma sõidan Inglismaale, sest ma tahan, ja küllap sa näed, mul õnnestub, õnnestub kõik — paremini ja kiiremini, kui sa arvad.“

Ja ta sõitis Inglismaale, see vaevalt kaheksateistkümnenda-aastane Estelle Merle O'Brien-Thompson. Ta saavutas, et ta otsekohe viidi Londoni seltskonda, ja varsti tundis ta nii mõõduandvaid lava- kui ka filmiinimesi. Ja need hoolitsesid ilusa ning andeka tütarlapse eest. Pikk nimi muutus tänapäeval kogu maailmas tuntud Merle Oberoniks. Helli-tatud lapsest lugupeetud inglise perekonnast sai näitlejatar, kes oma sarmi, võimete ja suursugususega sai sama lühikese ajaga kui Robert Taylor Ameerikas võluvaimaks Inglise filmi-näitlejaks. Juba oma esimese eduka katse järel filmis „Service of Lady“ nais noor naine nagu looduna Anna Boleyn'i osa jaoks filmis „Kuus naist ja üks kuningas“ (Henry VIII). Selle filmilise meistriteose läbi, mis saavutas kogu maailmas suurima edu, sai ta Charles Laughtoni kõrval ka meile mõisteks. Ent veel polnud ta mängu peasi. Ta andekus pääses vähem mõjule kui ta kuju ja omapäraselt vormitud näo võlu. Alles „Sarlakpunane lill“ Merle Oberoniga leedi Blacke-ney osas paljastas ta meisterlikku mänguvõimet, seda enam et selles suure revolutsioonifilmis ta partneriks oli maailma silmapaistvaimaid filmikunstnikke Leslie Howard, kelle meis-terliku mängu jaoks ta nais nagu loodud olevat. Kui meie teda siis ilusa hispaanlannana ja Douglas Fairbanki part-nerina nägime filmis „Don Juani eraelu“, oli ilmne, et Merle Oberon oli saanud sama tähtsaks Inglise filmikunsti arenemises nagu Ameerika ja Saksamaa suured näitlejad oma maale. Merle Oberonil oli oma karjääri algusest peale õnne, et ta ei tarvitsenud loobuda oma rassi ja traditsiooni poolt kaasa antud iseloomustavast omapärasest. Tark režii oskas just neid eeldusi kasutada ja jätta Merle Oberonile ta isikupära, kuna teised oleksid temast tüübi teinud. See näib ka sügavai-maks põhjuseks olevat, et ta Ameerikas ainult lühikese küla-lisetenduse andis. Ta kartis, et teda seal tüübiks moonutata-akse. — Charles Laughtoni filmi „Mina, Claudius“ ülesvõtete ajal, kus Merle mängis Messalinat, tabas teda raske auto-õnnetus. Pärast paranemist nõustus ta mängima uut peaosa värvilises helifilmis „Leedi X-i lahutus“ ja „Kuu peal“.

Isiklikult elab Merle Oberon ikka veel selles stiilis, nagu ta on kodus harjunud. Ta evib maitsekalt sisustatud inglise suvemajakesest Colne'i jõe kaldal, mis asub Denhami ateljeelinna läheduses. Väikese ponivankriga saabub ta nüüd hommikuti ateljeesse, sest pärast autoõnnetust vandus ta mitte kasu-tada ühtki autot. Kui ülesvõtted on lõppenud, on tema kohta maksev inglise põhilause: „My home is my castle“ (mu kodu on mu kindlus). Sinna kogub ta vaid vähesed talle sobivad nimesi ja kunstnikke. Külastades teda, paneb imes-tuma nii noore naise majas suur ja huvitav raamatukogu, millist ta sageli ning meeleldi kasutab, eriti ajalooliste fil-mide ettevalmistuseks. Samuti üllatab ta valitud maitse kodu-kujundamises ja moeasjades.

Miski ei häiri ta ruumide lihtsat, ilusat stiili. Ta elab ja rõivastub tuntud rõõmsa vana Inglismaa valitud maitse järgi. Kuna ta hoidub eemale igasugu pidutsemistest, mõjub ta seda tugevamini oma vähestele sõpradele oma isiksuse ja talendiga. Ses suhtes evib ta sarnasust oma suure rootsi kolleegi Garboga, kes samuti sensatsioonikire asemel kont-sentreerub oma tööle.

ujedalt, kuigi teame ka siin tema suurt ilumeelt viljakalt aval-duvat.

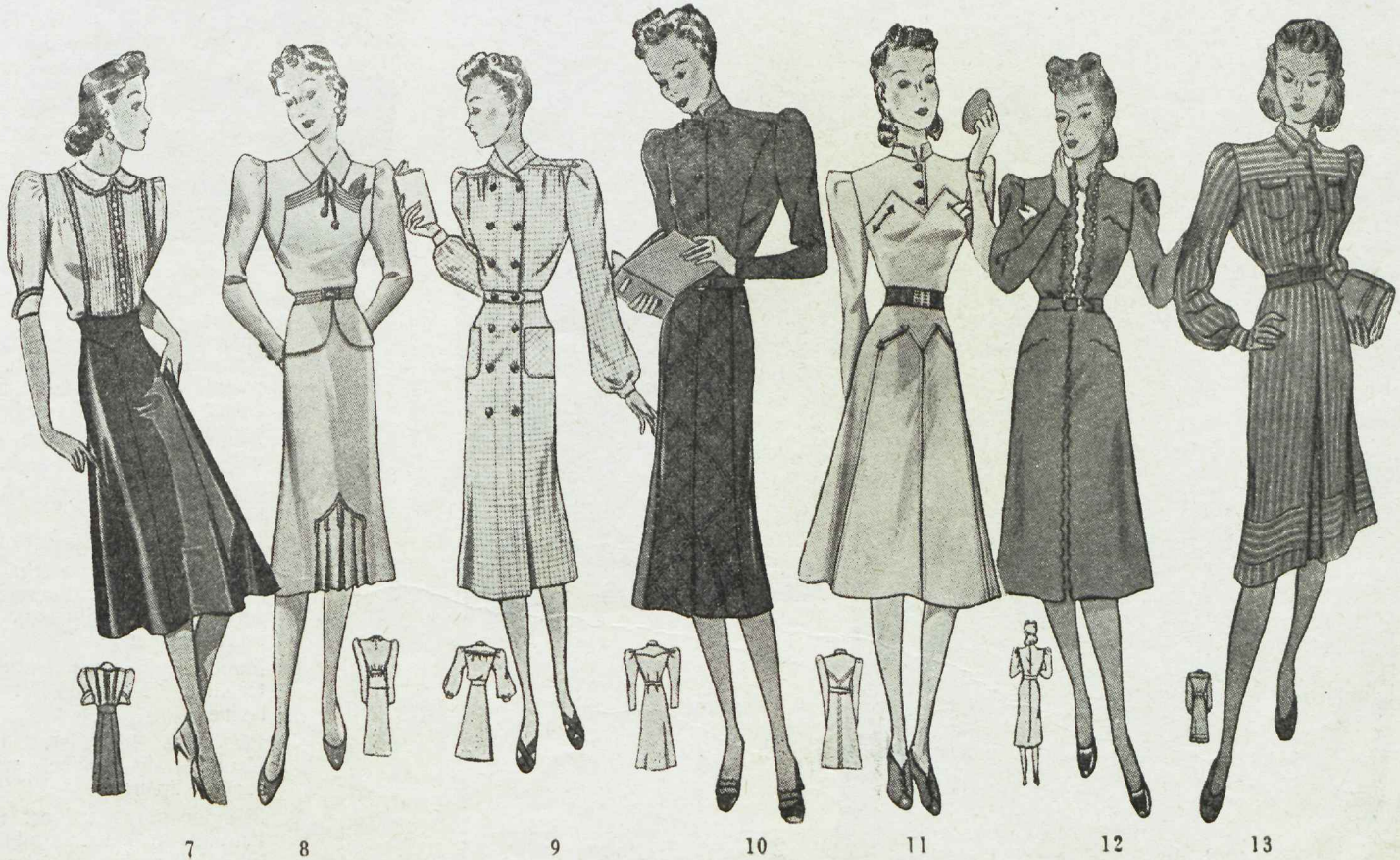
„Mõnest möödunud suvest on võõra kõrvaltvaatajana jää-nud mulje, et olete suur matkaja?“

„Seda küll kindlasti. Mind on alati võlunud kuum maan-teepael. Armastan palju käia. Talvel kahjuks töö tõitu on see lõbu mul piiratum, aga ma püüan kasutada iga hetke, mis selleks sobib. Armastan matkata üksikuis kohis ja ka rahva seas, kuna mulle on ikka ja alati meeldinud vaadata inimesi, nende toiminguid ja tegevust. Tore daim siiski on minna piki randa, tuul on otse vastu, teine kord tõukab tagant — ja jalad on nii väsimatud.“

Pühapäeva-hommik on saanud lõunaks. Lahkume tundega, et oleme veetnud ilusa tunni siira, eluterve inimesega, loo-muliku ja lihtsaga, kellelt ootame ikka jälle uusi lavalisi saa-vutisi, sest me teame, ta on selleks võimeline — seda eeldab tema suur isiksus.

E. —r—.

MOODE SÜDATALVEKS

*

Talu murrab sisse

*

1

4

6

8

2

3

5

7

1. Pikkade varrukatega inglise pluus. Kaunistuseks lihtne pilu ja tikitud punktid. Pilu näidis muustrilehel. Lõige III lõikelehel.
2. Nägus kleit villasest materjalist, valge krae ja käistega.
3. Moodne kleit valge või värvilise kaunistisega.
4. Kostüümkleit villasest materjalist.
5. Nägus lihtsa tegumoega kleit villasest või siidist, väikese punktilisest materjalist lipsuga. Lõige I lõikelehel.
6. Moodne pidžaama triibulisest materjalist. Lõige VI lõikelehel.
7. Päevakleit triibulisest materjalist. Kaunistuseks väike valge krae seotud lipsuga.
8. Meeldiv pluus valgest materjalist. Esitükk on kaunistatud lihtsa pilu ja auktikandiga. Lõige II lõikelehel.

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

1. Moodne voltidega kleit kergemast villasest või siidist.
2. Nägus päevakleit villasest materjalist.
3. Kleit ruudulisest villasest. Krae ja seotis valgest linasest.
4. Pealeõunakleit aplikatsiooni või tikitud kaunistisega.
5. Meeldiv kleit, kokku töötatud tüllist ja siidist. Tüllosadele on aplitseeritud mitmesugused kujud.
6. Lihtsas tegumoes moodne pealeõunakleit. Kaunistis tikida või aplitseerida.
7. Nägus pluus valgest žrztist, kaunistatud peente nõrvoltide ja õrna pitsiga. Juurdekuuluv seelik mustast siidist.
8. Meeldivas tegumoes kleit hallikassinisest villasest materjalist.
9. Kittelkleit ruudulisest pestavast materjalist.
10. Kodukleit, kokku töötatud kahesugusest materjalist.
11. Helerohelisest villasest materjalist nägus kleit sissetöötatud taskutega. Vöö tumedast seemisnahast.
12. Meeldiv kleit tumesinisest materjalist. Kaunistuseks auktikand. Ees kitsas valge vest.
13. Huvitavalt töötatud kleit triibulisest materjalist.
14. Nägus mantel tütarlapsele. Lõige VII lõikelehel.
15. Pihikuga seelik ja pluus tütarlapsele.
16. Aluskleit tütarlapsele. Kaunistuseks auktikand. Lõige XI lõikelehel.
17. Kleit ja samast materjalist püksid väikesele tütarlapsele. Lõige VIII lõikelehel.
18. Ülikond väikesele poisile. Lõige IX lõikelehel.
19. Triibulisest materjalist põll poisile. Lõige X lõikelehel.
20. Peeneruudulisest materjalist nägus kleit tütarlapsele. Lõige XII lõikelehel.

25 26 27 28 29 30 31

32

33

34

35

36

37

38

39

21. Ülikond poisile. Tepitud krae, vöö ja kätsed teisevärvilise materjalist.
 22. Nägus kleit tütarlapsele.
 23. Kaheksugusest materjalist kleit väikesele tütarlapsele.
 24. Kaheksugusest materjalist kleit suuremale tütarlapsele.
 25. Kleit sinisest villasest materjalist. Äärised, vöö ja tikand on punased.
 26. Päevakleit tumepruunist materjalist. Passel ja taskutel tikitud tammelehed rohelisega ja törud punasega. Ees punane tõmblukk.
 27. Pealelõunakleit vabarnpunasest siidist. Ees kullaga tikitud lihtne lillornament.
 28. Moodne kleit, huvitavalt kokku töötatud kaheksugusest materjalist.
 29. Voltkaunististega kleit villasest või siidist.
 30. Huvitavas tegumoes kleit kaheksugusest materjalist.
 31. Meeldiv kleit villasest või siidist.
 32. Noorusliku tegumoeaga lihtne kleit väikese valge kraega.
 33. Huvitavalt töötatud kleit triibulisest materjalist.
 34. Elegantne pitsist või žoržetist vestiga pealelõunakleit.
 35. Nägus kleit väikese boleerojakiga.
 36. Lihtsas, meeldivas tegumoes kleit punasest siidist. Osaliselt ärakaduv vöö on hallikasrohelisest materjalist.
 37—38. Elegantne pitskaunististega öösärk ühes väikese jakikesega.
 39. Nägus öösärk punktilisest pesusiidist.
 40. Talvmantel poisile.
 41. Väikese lambanahast kraega talvmantel tütarlapsele.
 42—49. Valik nägusaid kleidimooide tütarlastele.

40

41

42

43

44

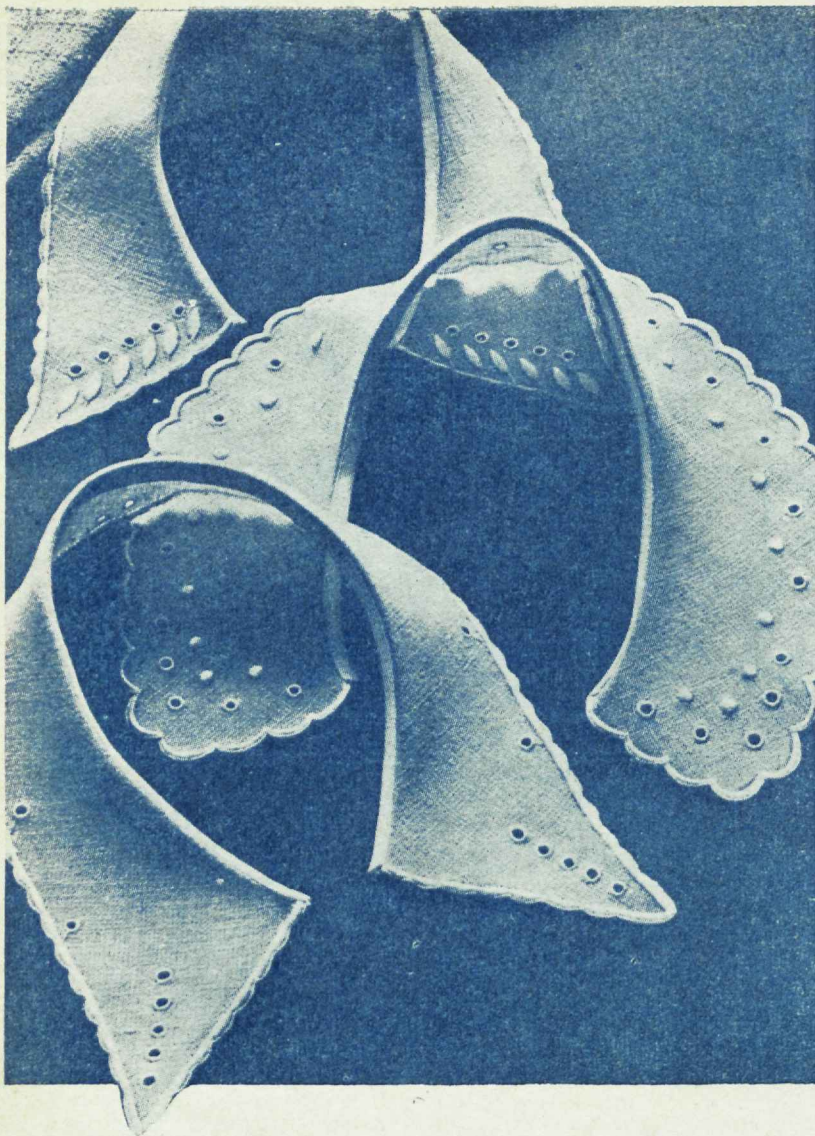
45

46

47

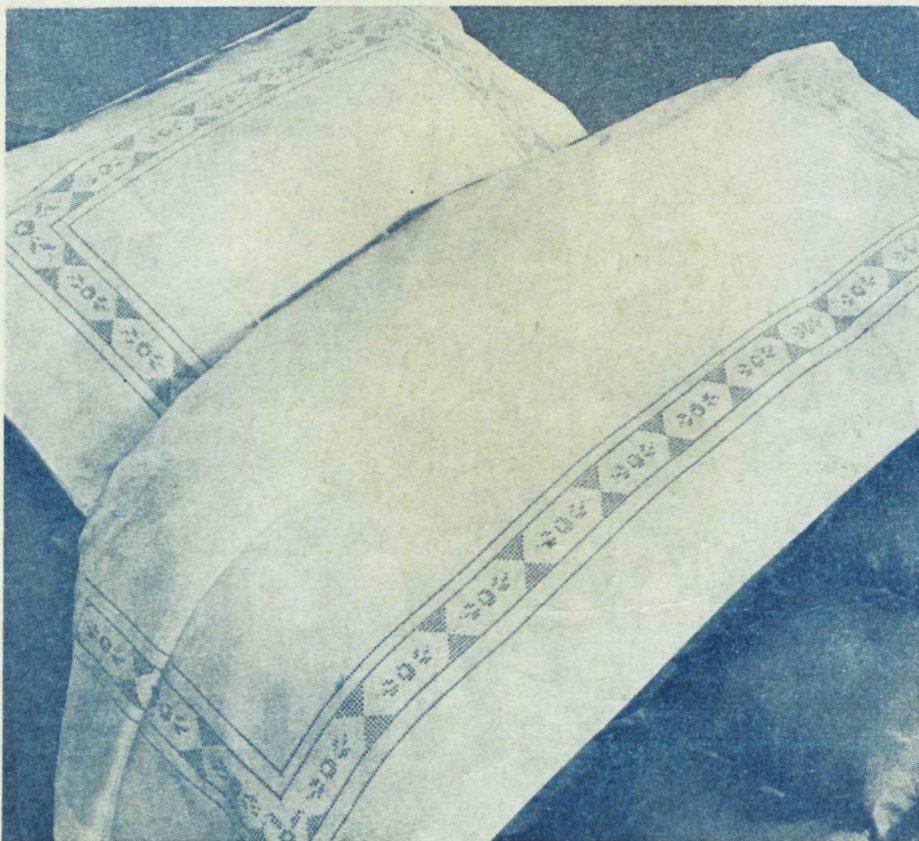
48

49

Kolm tikitud kraed

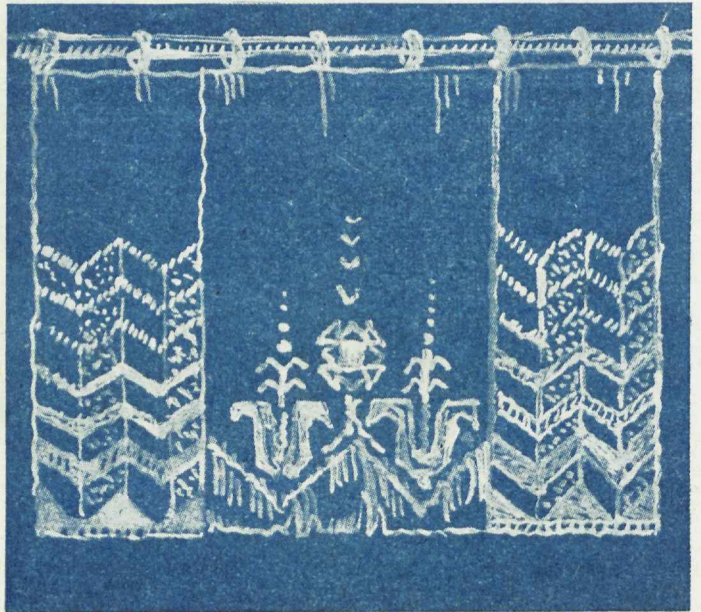
Kraed on valmistatud peenest valgest linasest materjalist ning kaunistatud auk- ja madaltikandiga. Ääred tikkida sämppestes. Sellised tikitud kraed on praegu väga moes ning kaunistavad iga kleiti, muutes selle moodsaks ning meeldivaks. Lõiked ja mustrid kõigile kolmele kraele asuvad lõikelehe-poolel.

Stoori kavand

V. Rüspapp

Eesriie on valmistatud fileetechnikas; sobiv eriti madalale ja laiemale aknale. Kavand on mõeldud nii, et keskmine mustriosa on kollakasbeež võrk, äärmised mustriosa kahel pool aga seepiapruun võrk, millesed tuleb üksteisega pärast kummagi mustri tikkimist ühendada. Mustrit võib tikkida võrgule vastavas värvuses, toon tumedamalt, linases ja pitsilises põimimises. Võib aga kasutada ka eri värvitoone, nagu keskmisele osale helehalli ja pruuni, äärmistele osadele helepruuni (●) ja tumepruuni (■). Keskmisele osale kinnitatud narmad on samast materjalist ja samas värvis, mis keskmine osa, kuid mõni number jämedamast lõngast. Värviliselt tikkimiseks kasutada villast inglise lõnga, ühevärviliseks tööks aga sama materjali, millest võrk, kuid jämedamat (üks number jämedam). Mustri keskmist osa võib pikendada vastavalt akna suurusele. Kiri on koostatud rahvuslikkudel motiividel. Muster mustri-lehel.

Toleedotikandiga voodipesu

Lina ja padjapüüri materjaliks võtta puuvillane või linane materjal.

Kaunistis on padjapüüri 11½ sm otsast ja 10 sm külgedelt kaugel. Muster on loomulikus suuruses antud mustri-lehel, mille järgi lõngad vajalisest kohast välja tõmmata. Töötada, nagu näidatud mustri-lehel antud proovil. Mustri-lehel X märgitud kohad näitavad toleedovõrku või pilu. Pilu on soovitatav valmistada kitsas ülepõimitud pilu, mis on vastupidavam kui harilik pilu. Lina kaunistis 11½ sm äärest kaugel. Mustrid ja tööproov mustri-lehel.

Käteräti-kangas

(Algus lk. 21)

Käärida 872 lõnga järgmiselt:

40	lõnga	valget
4	"	punast
8	"	valget
20	"	punast
20	"	valget
4	"	punast
680	"	valget
4	"	punast
20	"	valget
20	"	punast
8	"	valget
4	"	punast
40	"	valget

Rakendus mustri-lehel.

Kootud lõimekirjaga vaip

(Paremal kõrval)

S. Kont

Suga nr. 50/3, 10 niit, 10 koelauda.

Vaiba suurus on $2 \times 3,2$ m. Lõimeks tarvitada takust niiti nr. 6/3. Kirjakoeks tarvitada takust nõõri või riideräbalaid ning põhikoeks kalavõrguniiti nr. 40, mis on mustaks värvitud. Käärida tuleb 5 triipu.

Käärimise järjekord.

Äär: 80 lõnga — musta
45 " — 1 must, 1 roheline (sinakas)
45 " — rohelist
45 " — 1 roheline, 1 kollane
20 " — telliskivipunast
50 " — 1 telliskivipunane, 1 beež
50 " — beeži

I triip: 120 l. (4 lõnga vedada) — 2 rohelist, 1 must,

1 telliskivipunane

210 l. (4 lõnga vedada) — 2 beeži, 1 must,

1 telliskivipunane

120 l. (4 lõnga vedada) — 2 rohelist, 1 must,

1 telliskivipunane

II triip: 540 l. (4 lõnga vedada) — 2 kollast, 1 must,

1 telliskivipunane

III triip: nagu esimene

IV " " teine

V " " esimene ja lõpuks äär tagasiminevas järjekorras. Niietada samas järjekorras.

Alguses kududa 20 sm ainult kirjakoega, tallates I ja II tallalauda.

Rakendus ja muster muustrilehel.

Käteräti-kangas

(All vasakul)

Kangas on 4-nieline. Lõimeks puuvillane lõim nr. 2/24, koeks linane või takune lõng, millist võib ka väga hästi lõimeks tarvitada.

Puuvillase lõime puhul võtta suga nr. 90/2, kanga laius tuleb siis umbes 50 sm. Linase või takuse lõime puhul aga võtta suga nr. 80/2, siis saame veidi laiema kanga, umbes 54 sm.

Äärde võib soovi korral kududa käterätil värvilised triibud, milliseks materjaliks võib tarvitada intantreenlõime või märkimisniiti.

(Järg lk. 20)

Ukse- või aknaeesriie

(Paremal all)

L. Mälksoo

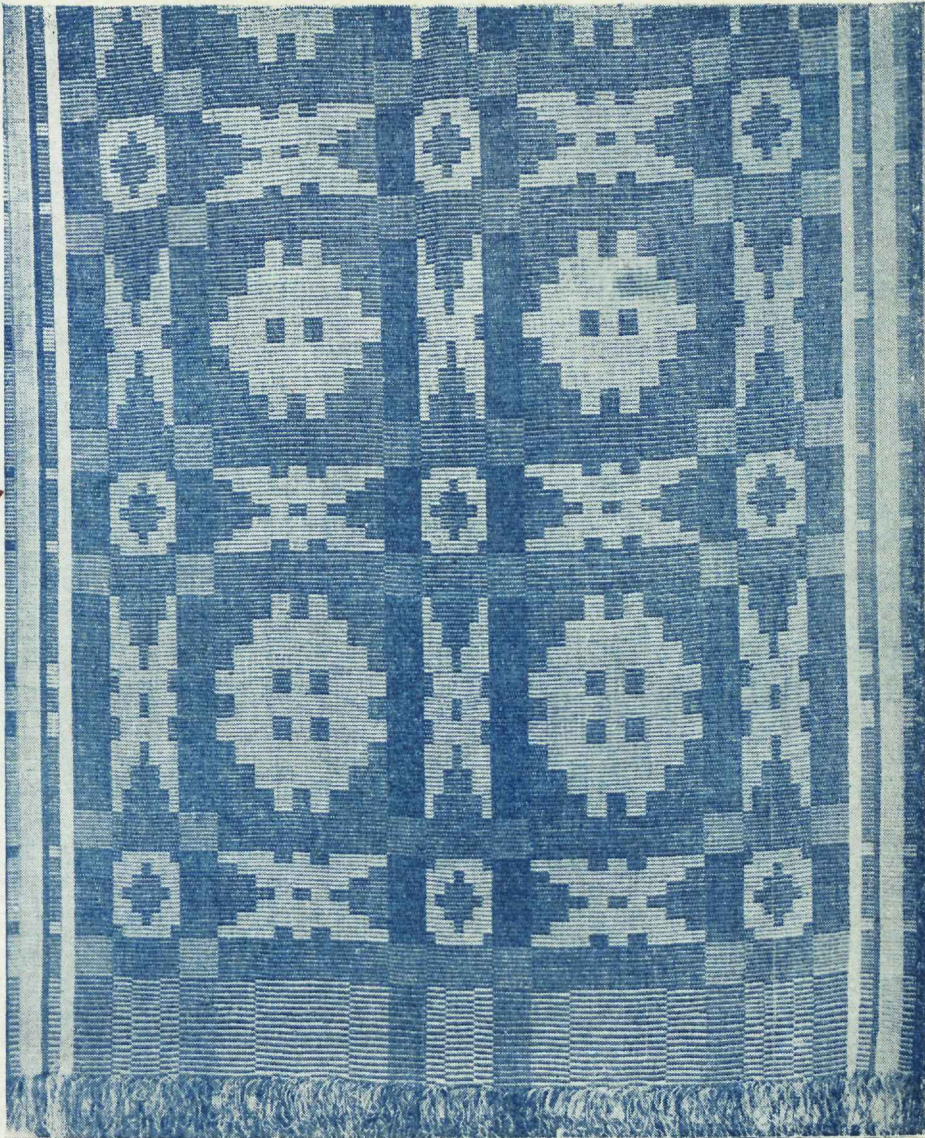
6 niit, 6 koelauda. Suga nr. 40/1.

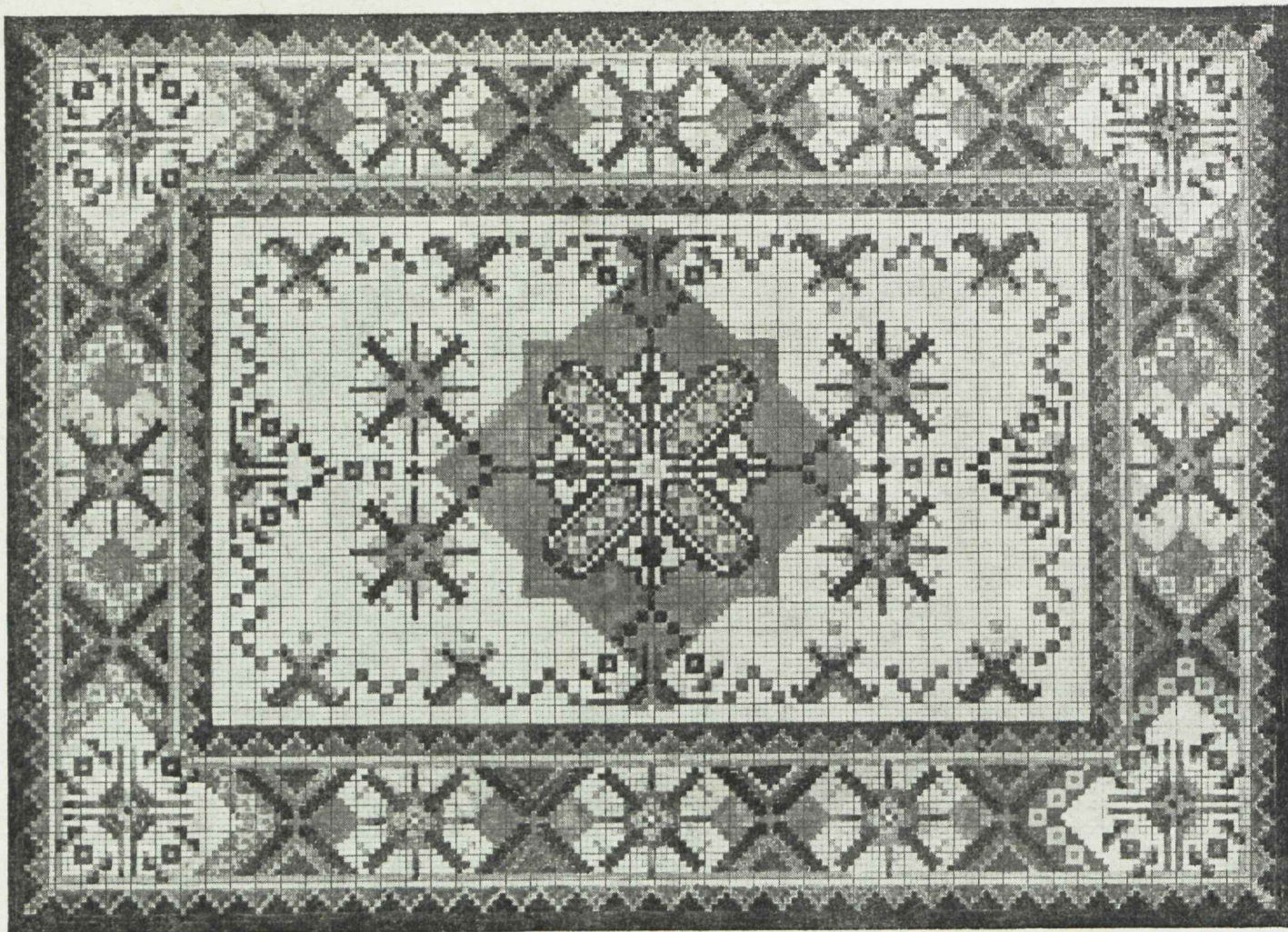
Lõimeks korrutatud linane niit või võrgulõng: 1 valge, 1 helehall, 1 keskmine pruun. Koeks kolmekordne koduvillane lõng.

Põhi „a“ — 45 sm lambavalgest, põhi „b“ — 2 kuni $2\frac{1}{2}$ m: 1 lahja kaitsevärvi, 1 lambavalge, 1 roosakasbeeži, 1 liivavärvi. Kiri on sõlmitud (rüütehnikas). Sõlmeks võetakse kaks kolmekordset narmast, pikkusega 4 sm. Sõlm seotakse kahe lõimelõnga ümber. Ruutpaberil on märgitud eesriide serv (alt üles), kusjuures ruudule vastab laiuti 2 lõimelõnga (1 sõlm) ja kudepidi 2 sõlmerida, s. o. 1 sm. Sõlmede reale kootakse vahele 2 kuni 3 koelõnga.

Värvid: ● lambavalge, × lahja beež, ■ kaitsevärvi, = tugev vana-roosa, ▲ must. Eesriie alatakse 4 sm ilma põimeta.

Skeem ja rakendus muustrilehel.

Vaip rahvuslikkudel motiividel

Vaiba kavand on koostatud vabalt rahvuslikkudel motiividel. Suurus antud vaibale on 147×207 ruutu. Kui võtta vaiba valmistamisel iga mustri ruutu 1 cm^2 , siis saaksime vaiba suuruseks $147 \times 207 \text{ cm}$. Vaiba võib valmistada rist-, keelim-, õis-, ristik- ja smürnapistes, samuti on muster sobiv ka põimimiseks.

Värvid vaibale on antud A. Trässi villatööstuse — „Ekstra“ — värvikaardi järgi:

1. helebeež (põhi)	nr. 35
2. tumebeež	„ 33
3. mustjaspruun	„ 55
4. keskmine pruun	„ 12
5. oranž	„ 24
6. tumesinine	„ 26
7. helesinine	„ 37
8. roostepunane	„ 10

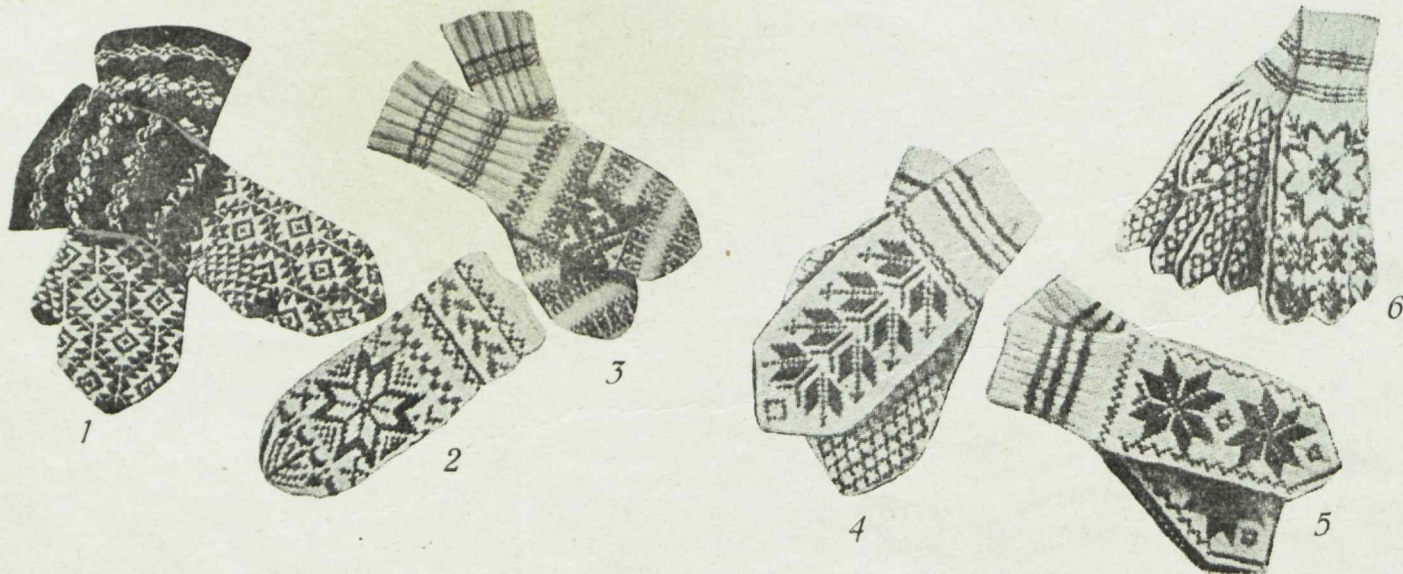
$\frac{1}{4}$ mustrit asub mustri lehel.

Valik kootud kindaid

1. Kindad mustal põhjal valgega sisse kootud rahvusliku mustriaga. Muster mustri lehel.
2. Labakindad valgest või helebeežist jämedast villasest lõngast. Nägus muster on sisse kootud sinisega. Muster mustri lehel.
3. Nägusad värvilise vöökirja-mustriaga labakindad. Muster mustri lehel.
4. Labakindad helehallist villasest lõngast, tumesinisega

sisse kootud mustriaga, kusjuures kinda seljal on suurem muster ning peopoolel väike ruutmuster. Mustrid mustri lehel.

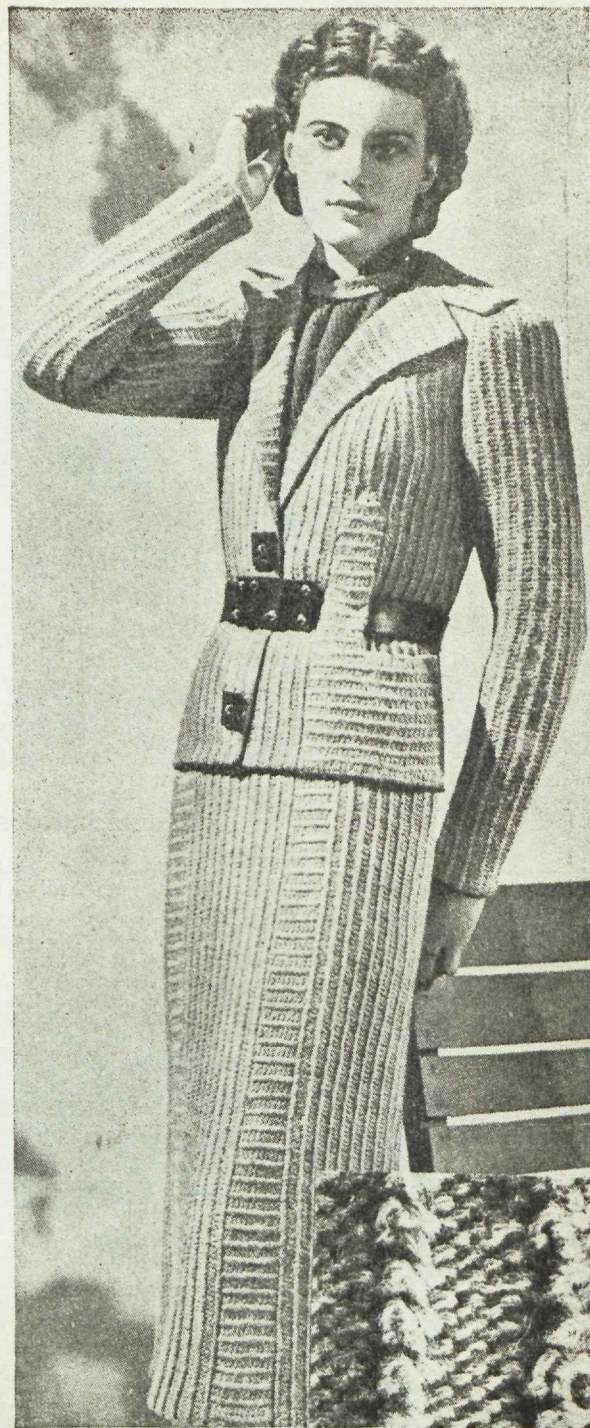
5. Ilusad labakindad ühevärvilise tähtmustriaga. Muster mustri lehel.
6. Rikkaliku mustriaga sõrmkindad. Muster mustri lehel.

**Lühikeste
varrukatega
spordipullover**

Pullover kududa valgest või mõnest heledavärvilisest villasest lõngast, hari-
likkude lõigete järgi ja lihtsas koes.
Rinna kohale kududa sisse muster
musta lõngaga.
Muster on antud mustri-
lehel.

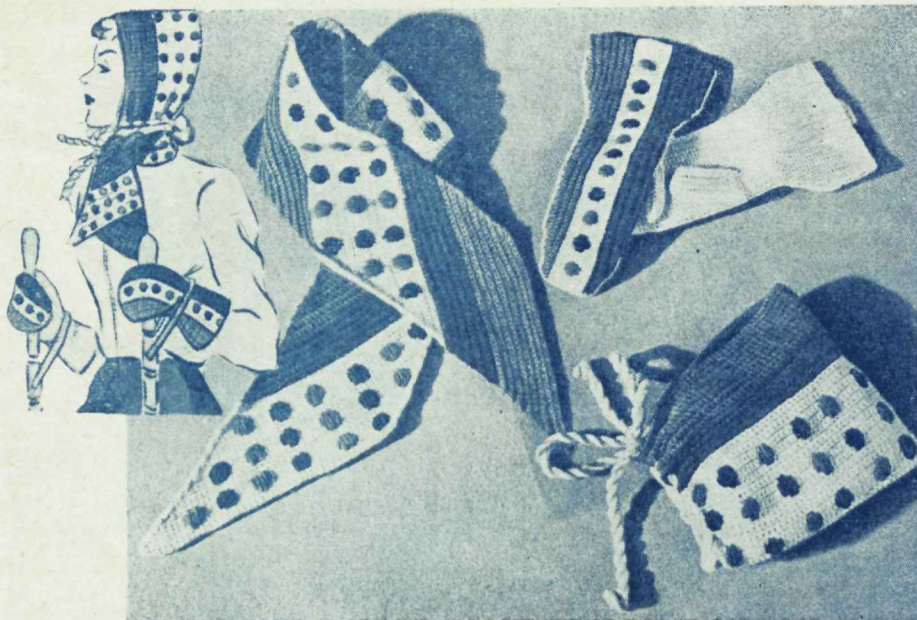
Varrastelkootud kostüümkleit

Antud kostüümile kulub umbes 800—900 g villast jämedat lõnga. Kostüüm kududa üksikutes osades, lõikelehel antud lõigete järgi. Mustrikäik: **1 rida:** * 3 s. pahempidi, 1 s. kudumata tõsta, 1 s. parempidi kududa, kudumata silmus sellest üle tõsta * *—* korrata. **2 r.:** * tagasi minnes alumise rea kokkukootud silmuste kohta 1 s. pahemp. kududa, 1 õhk-silmus (ümber varda), 3 s. paremp. * *—* korrata. Muster kordub nüüd 1. ja 2. rea kudumisega. Lõige V lõikelehel.

Triibuline kootud pluus

Antud pluusile kulub umbes 200 g mahedat kollast, 100 g keskmist pruuni, 24 r. tumepruuni *. Märgist kuni märgini last lõnga. Pluus kootakse üksikutes osades, edasi-tagasi käivates ridades, kusjuures iga rea alguses 1 silmus kudumatult uuele vardale tõstetakse ning rea lõpus viimane silmus parempidi kootakse. Esitükk alata alt äärest 90 silmuse ülesloomisega (92 sm suurusele rinnamõõdule) ja kududa kollase lõngaga 4 rida 2 s. paremp. ja 2 s. pahempidi vahelduvalt. Edasi kududa kogu aeg, nii edasi- kui ka tagasiread, parempidi silmustes. Äärele järgnev triibustik: * 4 rida kollast, 4 korda vahelduvalt 4 r. keskmist pruuni ja 4 r. kollast, 24 r. keskmist pruuni, 24 r. tumepruuni *. Märgist kuni märgini korrata üks kord. 13. real ja veel 8 korda igal 12. järgm. real mõlemal pool 1 silmus juurde kasvatada. Käeaugu moodustamisel kootakse maha 125. ja 126. real 7 esimest silmust ning 10 järgmisel real iga lõpus veel 2 silmust kokku. Esi-
(Järg lk. 25)

Heegeldatud spordigarnituur

Nägus spordigarnituur koosneb kapuutsist, sallist ja labakinnastest, mis on heegeldatud triipmuustriliselt valgest, pu-

nasest ja sinisest villasest lõngast ning kaunistatud tikitud punktidega. Materjaliks kulub umbes 100–150 g

valget, 50–100 g sinist ja 50–100 g punast neljakordset villast lõnga.

Kapuutsiks heegeldada 18 sm lai ja 40 sm pikk riba.

Heegeldamist alata valgega (88 ketisilmust), heegeldades 30 rida kinnissilmuseid. Siis 8 r. (3 sm) sinise lõngaga, 18 r. (6 sm) punasega. Valgega heegeldades pista läbi alumise rea mõlemast silmusepoolest, kuid värviliste triipude juures ainult silmuse esimesest poolest. Valgele triibule tikkida madalpiistes punktid, vahelduvalt üks sinine ja teine punane, kolm rida. Kapuuts õmmelda kokku valge triibu poolsest küljest ning tõmmata alumisse äärde valge punutud nõör.

Sall alata valge lõngaga 20 sm lai (46 ketisilmust) ning heegeldada 25 rida kinnissilmuseid. Iga rea alguses üks silmus vähendada ja rea lõpus juurde kasvatada. Siis järgnevad 9 r. sinist, 16 r. punast 26 r. valget, 10 r. sinist, 16 r. punast, 25 r. valget, 9 r. sinist, 16 r. punast. Valgetele triipudele tikkida kolm rida madalpiistes punkte, vahelduvalt 1 sinine ja teine punane.

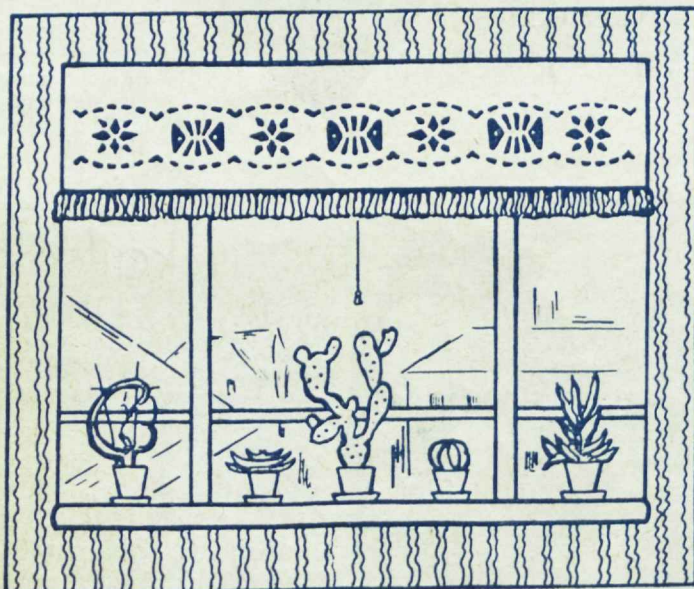
Kindad heegeldada pikisihis vastavalt käe suurusele. Alata manseti küljelt 14 silmusega ning kasvatada hiljem juurde kinda vajalike pikkuseni. Peo-osa heegeldada valgega. Seljale tuleb sinine, valge ja punane triip, kusjuures valgele triibule tikkida punktide rida, vahelduvalt üks punane, teine sinine.

Tikitud linik

L. Neggo

Linik on valmistatud kollasest linasest riidest ning kaunistatud laiade põimpiludega. Tikandi muster on koostatud eesti tanukirjadest. Tikkimiseks tarvitada mulineeniite. Värvivid on antud muustrilehel DMC kaardi järgi. Muster muustrilehel.

Ruloo kavand

A. Madisson

Ruloo materjaliks võib olla linane või puuvillane materjal kas valges või kreemis värvuses. Ruloo laius võtta vastavalt akna laiusele. Kardina kaunistuseks on rišeljöötikand Pakri motiividest. Tikkida peene pärli- või märkimisniidiga. Tikandi võib valmistada kas samas värvuses niidiga nagu ruloo materjal või ka tumekreemi või beeži pärlniidiga. Alla äärde panna puulist ja 5 sm pikkused tihedad narmad.

Muster muustrilehel.

Moodsaid kleite, pesu ja sukki

kõige suuremas valikus ostate

JOH. ROOSIPUU KAUBAMAJAST

Tartus, Suurturg 14, telef. 20-85

KOOTUD VEST MEHELE

HELMI KABER
vandeadvokaat

Kuidas kaitseb seadus naist?

Testamendi- ja lepingujärgsest pärimisest

Ühekülgset korraldust, mida keegi on teinud oma surma korraks terve oma varanduse või selle osa kohta, nimetatakse testamendiks ehk viimseks tahteavalduseks. Kehtiv Balti Eraseadus liigitab testamendi koostamise tingimuste alusel testamendid järgmiselt: 1) avalikud, 2) kodused ja 3) privilegieeritud testamendid.

Avalik testament on niisugune isiku viimne tahteavaldus, mis koostatud notariaal-seaduste kohaselt (notari poolt) pärandaja ja kolme tunnistaja juuresolekul. Algtestament kantakse notari aktiraamatusse ning väljavõtte sellest antakse testamendi tegijale, testaatorile. Sellel väljavõttel on algtestamendi jõud. Avaliku testamendi võib koostada notar, kuid selle võib koostada ka testaator ise kirjalikult ja anda notari kätte hoiule. Viimasel juhul teeb notar oma aktiraamatusse ainult vastava märkme ja testament hoitakse alal kinnipitseritult. Kui testaator ei soovi, et tunnistajad oleksid teadlikud tema poolt tehtud notariaalsest testamendist, siis võib see ka tunnistajatele teadmatuks jääda, kusjuures aga testaator peab tunnistajate juuresolekul kinnitama, et testamendi sisu on vastavalt tema soovile ja tahte tehtud ja see temale ette loetud.

Kodune testament on niisugune isiku viimne tahteavaldus, mis koostatud kodusel teel. Ka koduse testamendi koostamisel on vajalik 2 tunnistaja juuresolek. Kodused testamendid võivad olla kirjalikud ja suulised. Kirjalik testament peab olema alla kirjutatud testaatori ja 2 tunnistaja poolt. Suuline kodune testament on niisugune viimne tahteavaldus, kus testaator tunnistajate juuresolekul avaldab oma viimset tahtet täiesti selgelt ja kuuldavalt ning arusaadavalt. Koduse suulise testamendi kohta peavad tunnistajad oma seletused kohtu andma vande all, millede alusel leiab aset testamendi kandmine kohtu-protokollis. Koduse suulise testamendi tegemise juures peavad olema vähemalt 2 tunnistajat, mis on kehtiv üldreeglina, kuid sellest on ka erandeid, näiteks nõutakse Tallinnas Toompeal koostatud testamentide, s. t. suuliste testamentide koostamisel 7 tunnistaja kohalolemist.

Kootud vest mehele

Vest on kootud jämedamast villasest lõngast siksak-mustris. Lõnga kulub umbes 250—300 g. Kudumisvardad 2½. Vest kootakse kahes osas. Keskmise suurusega vestile luua üles umbes 100 silmust. Alumine äär kududa 1 silmus parempidi, 1 s. pahempidi kuni soovitud kõrguseni ning edasi kududa mustrilehel antud kirja järgi. Kaenlaaugu moodustamiseks kududa maha 5 silmust kummastki äärest ning 9 korda veel, iga kord 1 silmus igalt realt. Esitüki kaelaauk moodustada lõike järgi, kududes kummagi õlaosa omaette, ning maha kududa viltuminevalt. Tagumise tüki kaelusel silmused maha kududa korraga õiges reas.

Ääred kaelusele ja varrukaaukudele kududa samuti üks silmus parempidi, teine silmus pahempidi, kududes kohe külge soovitud laiuses, ning lõpetada silmused parempidi maha kududes.

Triibuline kootud pluus

(Algus lk. 23)

tüki laius peab olema nüüd 84 silmust lai ning selles laiuses kootakse edasi, kui triibustik lõppenud, kollase lõngaga. Kaenlaauguks kootakse maha 25. kollasega kootud real keskmised 24 silmust ja lõpetatakse õlaosad eraldi, kududes esiteks parema õla. Kaeluse pool võetakse igal kolmandal järgneval real 1 s. kokku, kuni jääb vardale 20 silmust. Olakalakuks kootakse 58., 60., 62. ja 64. real 5 esimest silmust maha. Vasak õlapool kududa samuti.

Seljatükk alata 80 silmusega ning kududa samuti, nagu kirjeldatud esitüki juures, kuni tagumise kinnise alguseni, milline jätta umbes 10 sm. Seljatüki õlad lõpetada õigelt.

Varrukad alata alt äärest 64 silmusega, kududes ääre tumepruuniga, ning siis edasi kollasega, kusjuures kasvatada silmuseid juurde, et saaks 110 s. lai. Vasakul varrukal 66. real kootakse maha 9 esimest silmust ja võetakse siis iga rea alguses ja lõpus igal 3. ja 5. järgneval real 1 s. kokku, kuni 28 s. järele jääb, mis maha kootakse. Kaeluseääris kootakse külge 2 s. paremp., 2 s. pahemp., samuti tumepruuniga. Taha kinnisele õmmelda pruun tõmblukk.

Tunnistajad, kes viibivad testamendi tegemise juures, peavad olema ka selleks kohale kutsutud. Nad ei tohi olla juhuslikult kohale sattunud.

Kehtiv seadus tunneb ka privilegieeritud testamenti, mis seisneb selles, et teataval juhudel on võimalik testamenti teha ka tunnistajate juuresolekuta. Säärane testament on lubatud ainult siis, kui testamendi tegijal on võimatu kutsuda tunnistajaid ja kui pole kahtlust, et testament ja sellel olev allkiri on testamendi tegija oma käega kirjutatud. Privilegieeritud testamendid on näiteks: testamendid, mis koostatud sõjaväljal, üldiste hädaohtude või õnnetuste ajal, maal elunevate äärmiselt kehvade isikute poolt ja ka vanemate testamendid laste kasuks.

Peale eespool-loetletud testamentide on veel kehtivas seaduses nimetatud vastastikused testamendid. Vastastikused testamendid on säärased, milledes kaks või enam isikut määravad vastastikku üksteist pärijaks.

Oluliseks testamendi tingimuseks on, et see oleks tehtud testaatori vabal tahtel, et testaator oleks testamendi tegemisel selge meele ja mõistuse juures. Vaimuhaiged ja pillajaks tunnistatud isikud ei ole võimelised testamenti tegema. Vaba tahte puudumine ajutiselt võtab samuti õiguse testamendi tegemiseks. Säärast mitte vabast tahtest — kas joobnud olekus või mõne teise vaimse häire puhul — tehtud testamenti saab tühistada. Kehtetud on ka testamendid, mis tehtud eksituse, pettuse või ähvarduse mõjutusel.

Testamendi tegija tahe peab olema avaldatud selgelt ja täpselt, olgu siis kirjalikult või suuliselt.

Balti Eraseaduses esineb pärikkude varade instituut, mille all mõistetakse seda osa pärandist, millest ei tohi ilma jätta teatud pärijaid. On näiteks üks abielu-pooltest teinud testamendi ja teise jätnud ilma pärandist, siis on teisel õigus testamendi tühistamist või õigemini seadusega kooskõlastamist nõuda selles mõttes, et seadus kaitseb lese õigusi ja ei luba ilma seadusliku põhjusega teist abikaasat ilma jätta pärandiosast, mis temale kuuluks seadusjärgse pärimise teel.

Tähtsaimad ja olulisimad testamendiosad on: 1) pärija nimetamine või pärijate nimetamine, 2) asepärija nimeta-

KÕHA VASTU

TARVITAGE

SAADAVAL KÕIGIS APTEEKIDES

A/S. PROVIISOR JULIUS LILL
TARTU TALLINN

mine, 3) legaaside määramine, 4) fideikomiss ja 5) tingimused, tähtjad ja kohustused.

Pärijana esineb isik, kellele on pärandatud testamendiga kas kogu varandus või murdosa viimasest. Legataar on aga isik, kes testamendi järgi saab pärandina teatud kindla objekti pärandist. Kui on testamendis märgitud pärijana ainult üks pärija, ilma tähendamata, missuguses osas ta pärija on, siis saab see pärija ka kogu varanduse. Kui aga säärasele pärijale on määratud teatud murdosa ja teise osa kohta seisukoht võtmata testamendis, siis ülejäänud osa päri- vad seadusjärgse pärimise teel pärijad. Kui on testamendis märgitud mitu pärijat, nende pärimisosi nimetamata, siis nad päriavad võrdses osades. Tegelikus elus esineb sageli juhtusid, kus testamendi järgi raske otsusele jõuda, kas teatud korral on tegemist pärijaga või legataariga, siis nendel juhtudel tuleb selgitada, kummaga on tegemist, ja siis testament kinnitada.

Asepärija määratakse testamendis pärijale testaatori poolt selleks juhaks, kui testamendis tähendatud esialgne pärija mingil põhjusel ei saa või ei taha pärandit vastu võtta. Asepärijaid on võimalik testamendis määrata igale pärijale kas üks või mitu ja samuti ka mitmele pärijale igale eraldi või kõigi peale kokku üks. Asepärija õigus lõpeb pärandi üleminekuga pärijale või asepärija surmaga enne tema õiguse teostamise momenti. Asepärija õigused ei lähe üle tema päri- jatele.

Testamenti võib teha vabal tahtel nii ühe kui ka teise isiku kasuks, kuid nagu varem juba tähendatud lese päri- misõiguste kohta, samuti on ka kehtivad kitsendused seadusjärgsete pärijate suhtes ja nimelt ei või lähemaid seadus- järgseid päriajaid põhjusega ilma jätta pärandist. Balti Era- seaduses on loetletud terve rida neid põhjusi, mis õiguse- tavad seadusejärgset pärijat testamendiga ilma jätma päran- dist. Neist tähtsamad oleksid: teoga haavamine, elu kallale kippumine, raske teotus, valekaebus, kõlvatud elu- viisid jne. Igal juhul peab aga kohus kaaluma, kas neil tes- tamendis tähendatud põhjusil on oluline tähtsus.

Testaator ei ole seotud kord tehtud testamendiga, vaid ta võib seda igal ajal muuta kas täielikult või osa- liselt, nagu ta seda soovib. Seejuures on aga nõutav, et see sünniks vorminõuete kohaselt. Näiteks notariaalset testamenti tuleb tühistada samuti notariaalselt. Muuta saab testamenti ka sel teel, et testaator teeb uue testamendi ja selles tähen- dab, et ta kõik varem tema poolt koostatud testamendid tühistab. Testamenti võib muuta ka sel teel, et testament ära hävitada, kuid seda saab ikkagi teha vaid koduse kirjaliku testamendiga. Selle kohta võib ka koostada vastava akti, et sel ja sel ajal koostatud testament on ära muudetud tes- taatori poolt.

Testaator võib hoida testamenti enda käes või selle anda teistele hoidmiseks. Testaatori surma korral on igaüks kohus- tatud, kelle käes aga testament on, viivitamata esitama selle kohtule. Kohtu alluvuse määrab ära testaatori viimne elukoht, s. t., kus elunes viimati testaator, sinna kohtule tuleb ka tes- tament esitada. Jaoskonnakohtunik kuulutab Riigi Teataja Lisas testamendi avamisest, loeb selle määratud päeval koh- tus avalikul kohtuistungil ette ja see kantakse kohtuprotokollis. Asjast huvitatute palvel, kelledeks on testamendijärgsed päri- jad ja legataarid, või ühe nende palvel jaoskonnakohtunik kuulutab teiskordselt Riigi Teataja Lisas ja kutsub üles kõiki asjast huvitatuid üles seadma oma nõudmisi, õigusi ja vaidlusi määratud tähtaja — 6 kuu — jooksul, arvates kuulutuse ilmu-

misest, hoiatusega, et kõik ülesandmata nõudmised, õigused ja vaidlused tunnistatakse kustunuteks. On keegi esitanud vaidluse testamendi vastu, mis peab sündima nõudekorras, siis peatatakse testamendi kinnitamine seniks, kui asi nõude- korras on lahendatud. Kui aga vaidlusi pole esitatud või need jäetud tagajärjeta, siis võivad asjast huvitatud isikud paluda testamendi kinnitamist, mis ka tavaliselt siis järgneb jaoskonnakohtuniku poolt, ja seega omandab testament sea- dusliku jõu.

Testamendi tühistamise nõudega võivad esineda ainult testaatori lähimad seadusjärgsed pärijad, kes asjast vahendi- tult huvitatud. Testament võib oma ulatuselt olla kehtetu nii tervikuliselt kui ka osaliselt. Viimasel juhul testament ei muutu täiesti kehtetuks, vaid kehtivad osad säilitavad oma jõu.

Tähtsamad testamendi tühistamise põhjused oleksid: 1) tes- taatoril testamendi tegemise õiguse puudumine, 2) testamendi tegemisel oluliste vorminõuete rikkumine, 3) pettuse, surve või eksimuse tõttu testamendi koostamine, 4) testamendi sea- duse, moraali või avaliku korra vastasus, 5) testamendi sisu arusaamatus, 6) testamendi osade vastuokkus, ebakooskõla, 7) poolik testament, lõpetamata, allkirjata jne.

Pärimisleping on säärane toiming, mille alusel üks kontrahent teisele või mitu kontrahenti üksteisele annavad tulevikus pärimisõiguse enese järel.

Pärimislepingu alla kuuluvad seega pärijaks nimetamise leping, s. o., kus üks isik annab vahenditult teisele õiguse pärandi peale, ja teiseks pärandist loobumise leping, mille jõul vahenditult kaob pärimisõigus tulevikus. Pärijaks nimetamise lepingu juures leiab aset teatav lepe ja peale selle pärimisõigus. Selle lepingu sisuks on tulevane pärimisõigus. Selle lepinguga pole aga midagi üle antud ja see leping jätab pärandijärgsele õiguse talitada varandusega oma eluajal oma äranägemise järgi. Pärimisleping on kahekülgne leping ja temast ei saa lahti öelda ühekülgselt. Peale pärandijärgse surma on aga pärijal selle lepingu järgi õigus pärandist lahti öelda ja seega lepingust taganeda, õigemini küll on õigus keelduda pärandi vastuvõtmisest.

Balti Eraseaduses on nimetatud pärijaks nimetamise le- pingu eriliikidena sugukondade pärimisliidud ja lapskondamise lepingud.

Pärimisest loobumise lepinguga kaotatakse ühe poole õigu- sed ta tulevase pärandi kohta. Pärimisest on õigus lahti ütelda igal pärijal, kuid see võimalus avaneb alles pärandi avamisega, erandi aga moodustab üldreeglist pärimisest loo- bumise leping, millega võidakse ka lahti öelda veel avamata pärandist ja millist sõlmitud lepingut ei saa muuta teisiti kui poolte ühisel kokkuleppel.

Lõpuks veel mõni sõna pärandi jagamisest.

Kedagi ei saa kohustada ühisomandi ühisvõldekusele ning -kasutamisele ja selle üldreegli alusel ei saa ka kohustada päriajaid jääma koos valitsema ja kasutama päritud vara, vaid neil avaneb võimalus nõuda pärandi jagamist ja igale seega temale kuuluva osa eraldamist.

Pärandi jagamine võib toimuda pärijate vahel kas kodusel või kohtulikult. Kohtulik pärandi jagamine leiab siis aset, kui mõni pärijatest on alaealine või pole pärijad saanud omavahel kokkulepet päritud vara jagamise suhtes. Pärandi hulka kuuluvat kinnisvara või kinnisvarasid võib jagada ka naturas, kui võrd see ei käi vastu kinnisvarade tükeldamise seaduslikele eeskirjadele. Vallasvara jagamise toimingud alluvad jaoskonnakohtule; kus aga on tegemist kin- nisvaradega, seal toimetab jagamist ringkonnakohtu kogu varanduse suhtes. Jagamise juures peetakse silmas pärijaks kinnitamise kohtuotsust, kas pärijad on kinnitatud osades, millistes jne., või koguni jagamata osades. Pärandi jaga- mise juures tuleb arvestada ka pärandivaraga, mis pärijad juba enne jagamist kätte saanud.

Kinnisvarade jagamise korral, kui ei saavutata kokku- lepet pärijate vahel, määratakse kinnisvarad harilikult müü- gile, kusjuures pärijad, kui nad on selleks soovi avaldanud, võivad kasutada ostu eesõigusi. Müügist saadud summad jagatakse pärijate vahel vastavalt nende päritud osadele. Koh- tulik pärandi jagamine on lõplik ja selle vastu ei saa vaielda. Küll aga saab vaielda koduse pärandijagamise vastu, eriti kui on jagamisel toimitud pettusega, eksitusega, teatud tingimustel, mida hiljem pole täidetud jne. Kui pärandi jagamise korras kinnisvara jääb mõnele pärijaist, siis tehakse temale kohustuseks teistele osade väljamaks — ja kinnis- vara jääb jagamata naturas.

Seega oleme lühidalt vaadelnud pärimisõigust ja taga- järgi niipalju, kui see üldjoontes oli võimalik.

Artiklites seerias „Kuidas seadus kaitseb naist“ kavatsen lõpuks veel paaris „Mareti“ numbris käsitleda mõningaid elu- lisi küsimusi, milledaega naistel tuleb sageli kokkupuutumist, nagu pensioni-, töökaitse- ja mõningate sotsiaal- alasse puutu- vate seaduste suhtes.

Loodus on tark ja ellenägelik,

seepärast andis ta inimesele kaasa soovi olla ilus. Seetõttu ei olene korrapärane suuhoole väga sageli mitte hügieenseist põhjustist vaid just soovist omada ilusaid valgeid hambaid. Et hambad väljaspoolt hiilgavalt valged on, on aga vähe oluline, sest just suu seespoolseisse hammaste vahedesse korjuvad toidujäänused. Tekkiv käärimisprotsess põhjustab aga suuhapete tekkimist. Hoolitseme seepärast oma hammaste eest paremini kui seni. Harjame neid igal hommikul ja õhtul ja tarvitame selleks ainult parimat hambapastat, mis hambad põhjalikult puhastaks ja suuhapped hävitaks. Sellise hambapastana tunneme Nivea-hambapastat.

Werner Mehks, Tallinn

Hinnad
50 senti ja 75 senti

2810

Külm dušš ka talvel

Mõned head iluravi põhilauseid on mainitud ühe hingetõmbega: vara tõusta, reeglipäraseid jalutuskäike teha, sportida, mõõdukalt elada ja — vältida mõnusat sooja vett, mis hellitab keha ning vähe ergutab vereringet. Külm vesi tähendab tervist ja ilu. Kaunis sageli äratavad vanad inimesed tähelepanu oma keha ja vaimu erkusega, oma säilinud tervisega. Võttes kord vaevaks neilt pärida nende vitaalsuse ja hea väljanägemise saladuse järele, kuuleme üheksal juhul kümnest: „Jaa, pesen end reeglipäraselt hommikuti külma veega — nii suvel kui ka talvel.“ Jah, käsi südamele, mitte vähestel meist on reeglipärase hommikuse duši eksperiment juba seljataga. Ent kui paljud pidasid pika talve vastu? Kuid just talvel teeb reeglipärane külm dušš lausa imet. Ainult verevaesed ja närvilised inimesed peavad ettevaatlikud olema külma veega. Otsustamine, kas vältida külma vett julguse puudusel või tervislikel põhjustil, on esmajoonel südametunnistusküsimus.

Väikesed trikid, millised aitavad taluda külma vett.

On kasuks endale sisendada nii kindlasti kui võimalik, et külm vesi pole siiski veel jäätunud vesi. Külm dušš ei tarvitse nii jääne olla, et hambad külmast plagisema hakkavad. Ka külma ja sooja vee vahelduv dušš mõjub värskendavalt. On paljusid, kel on hirm külma vee ees. Pole mingit mõtet neile ette heita rumalust. Nad peavad ise aegamööda harjuma külma duššiga. Hirmu ei saa vallutada krampliku julgusega, vaid peab ilmne, et hirmu põhjused on tühised. Külma duššiga harjumise retsept on järgmine: suur käsn, mis on täis imunud rohkem sooja kui külma vett, tõstetakse mõlema käega pea kohale ja surutakse käsn tühjaks, nii et vesi voolab üle kogu keha; käsn täidetakse ikka uuesti veega, võttes seejuures käsna ikka pisut rohkem külma vett, langetades nii temperatuuri 33 kraadilt 25 kraadile, 20 ja isegi 15 ja 12 kraadile Celsiuse järgi. Seda korratakse igal hommikul. Hiljem on hea külma dušši siis võtta, kui ollakse soojaga läbi imunud, näiteks tõustes hommikul voodist või pärast hommikust võimlemist. Kui inimene külmetub, on külm dušš talumatut.

Külm karastus hommikul.

Otse suurepärase on, kui hommikul pärast külma dušši heita kuivatamatult veel mõneks silmapilguks voodisse. Mõne minuti pärast muutub keha mõnusal soojaks, vereringvool on parimas korras ja — mis seejuures tähelepanuväärivaim on — heaolu, mida tekitab ergutatud vereringvool, püsib

kogu päeva. See kuur mõjub eriti hästi, kui ollakse õhtul hilja magama heitnud, ent hommikul tuleb varakult jälle värskena tõusta. Ka pärast halvasti magamist ja väsimust mõjub see elustavalt. — Ent kes on energiline, ei tarvitse pärast külma dušši taas voodisse heita, ta ei tarvitse keha ka käterätiga kuivatada. Kes on energiline, see saab oma ilu- ja terviseraviks palju teha, kusjuures ta hõõrub oma keha paljaste kätega niikaua, kuni keha külge jäänud vesi ära aurab. See pole mitte ainult suurepärase ergutus vereringvoolule, vaid ka parim naharavi, mida võib üldse kujutada. Need reeglipärased hõõrumised pärast dušši teevad naha pehmeks ja elastseks nagu vaevalt ükski teine vahend. — Külmade duššide ja hõõrumiste puuduseks on küll see, et nad ei puhasta nahka nii hästi kui soe kümbel. Seepärast on soovitatav õhtul seebitada end soojas vees, hommikul aga võtta külma dušši, sest külm kümbel elustab ning ergutab meid.

Külm dušš parandava iluravi-vahendina.

Et külm vesi on ravivahend, on üldtuntud. Ent ka iluravi teenistusse võib teda paigutada. Kes pole oma jalgadega rahul — higistavad, valutavad ja kergesti tursuvad jalad —, teeb hästi, kui ta kümbleb neid hommikuti ja õhtuti külmas vees. — Külmad dušid on head ka rinna iluraviks. Kestus 2 või 3 minutit.

Külma vett ei jõua küllalt kiita. Kas teavad kõik, et ilusad ja kergelt lainetavad juuksed saame siis, kui loputame neid pärast pesemist vahelduvalt külma ja sooja veega mitu korda järjest? Lõpetame juuste loputuse külma duššiga ja — ei võta siis mitte elektri-juustekuivatajat, vaid masseerime peanahka niikaua, kuni juuksed on peaaegu kuivad.

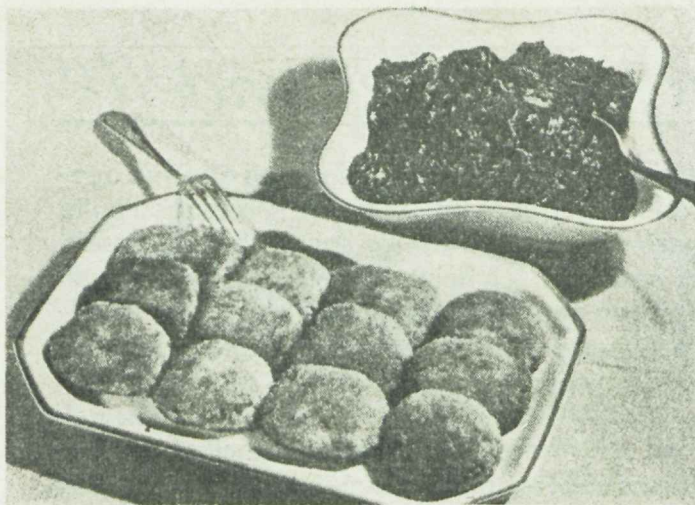

Ena, sõrm jookseb verd!

Sageli tulevad lapsed nende sõnadega teie juure. Siis on vajalik Hansaplast kiirside. Hansaplast suleb haava hügieenselt, mõjub verejooksu vaigistavalt ja paranemist edendavalt. Ta on elastne ega takista liigutusi. Pakendid alates 20-nest sendist.

Werner Mehks, Tallinn

Kiirside Hansaplast

HERNEKOTLETID

HAPUKAPSASUPP

Ained: 1/2–1 kg värsket sealiha, 1–1 1/2 l hapukapsaid, 3–4 l vett, 2 spl. jahu, 1–2 spl. hapukoort, 1 sibul, 2 porgandit.

Pestud liha panna külma veega keema. Riibuda keemakerkimisel vaht ära, lisandada sibul ja kuivakspigistatud kapsad ning lasta tasasel tulel keeda 2–3 tundi. Jahu niisutada külma veega, lisades vähehaaval supileent juurde, ja valada lõpuks supisse. Porgandid puhastada ja riivida peeneks. Riivitud porgandid lisada supile juurde, misjärel keeta kõike mõni minut. Koor panna supivaagnasse, valada kuum supp peale ja anda lauale ühes lihaga. Soovi korral võib liha lõikuda väikesteks tükkideks ja asetada supisse.

LIHASUPP MAKARONIDEGA

Heast loomalihasst ja supijuurtest keeta lihaleem ning kurnata läbi. Makaronid murda 1 sm pikkusteks tükkideks ja kuputada keevas soolaves. Tõsta vahukulbiga supileemesse ja keeta pehmeks. Supiliha lõikuda väikesteks tükkideks ja panna supisse. Supitirinnasse segada 2 klopitud munakollast, 100 g riivitud juustuga. Segades valada juurde keev supp ning peale riputada rohelisti peterselli- või tillilehti. Võib ka kuivatatud lehti tarvitada.

Seda suppi võib keeta ka sea- või lambalihasst.

HERNEKOTLETID

Keedetud herned ajada läbi hakkmasina ühes mõne kartuli ja 200 g läbikasvanud sealihaga. Lisandada 2 klopitud muna, maitse järgi soola, veidi pipart, 2–3 spl. piima või vett ja 1 spl. jahu. Veeretada riivsaias või jahus ümmargused kotletid ja praadida mõlemalt poolt pruuniks ja küpseks. Süüa hautatud värskete kapsastega (punakapsas).

SUIITSLIHAPALLID HAPUKAPSAGA

2–3 prantssaia lõikuda tükkideks ja leotada lihaleemes või vees pehmeks. 250–300 g keedetud suitsusinki ja 150–200 g soolapekki lõikuda väikesteks kuupideks. Pekk praadida ühes hakitud sibulaga pruuniks, lisandada sink, väljapigistatud sai, 2–3 muna, hakitud petersellirohelist, maitse järgi soola ja 4–5 spl. jahu. Lasta segatud taigen 1 tund seista, vormida kahe lusika abil ümmargused või piklikud pallid, veeretada jahus ja keeta soolases vees. Anda lauale keedetud või hautatud hapukapsastega.

PEEDIHAUTIS

Mõned toored peedid koorida, riivida või ajada läbi hakkmasina ning hautada väheses veega pehmeks. Hautamise lõpul lisandada 1 spl. võid, maitse järgi soola ning 2 spl. jahu, mis segatud väheses külma piimaga. Keeta mõni minut ning lisandada paar supilusikatäit haput marjamahla või 2–3 riivitud õuna.

Hautis sobib mitmesuguste lihatoitude juurde, kuid seda võib süüa praetud kartulitega ka eri toiduna.

... TALV

SEALIHARULLID

Ained: 1 kg lahja sealiha (praetükist), 1 supitaldriikutäis hautatud kapsaid, soola, pipart, rasva praadimiseks, 2 spl. hapukoort, 1 spl. jahu.

Liha lõikuda viilukateks ja kloppida need mõlemalt poolt lihavasaraga üle, riputada sisemisele küljele soola ja pipart ning 1 spl. enne pehmeks hautatud kapsaid. Keerata rulli ja siduda puhta valge niidiga risti ja põiki üle, et ei laguneks hautamise ajal. Rasv aetakse pannil tuliseks, pruunistatakse selles liharullid ümbertrinki ja tõstetakse siis patta või keedunõusse. Pann uhetakse keeva veega, valatakse saadud leem üle liharullide ja hautatakse kaane all tasasel tulel, kuni liha on pehme. Keeva vett vahetevahel vajaduse järgi juurde valada ning samuti lisandada maitse järgi soola. Kui liha pehme, siis rullid ettevaatlikult välja tõsta ning niidid ümbert ära harutada. Asetada vaagnale ja hoida soojas. Kastmele lisada juurde jahu, hapukoor ja lasta mõni minut keeda. Vajaduse korral valada läbi sõela. Kaste anda lauale eri nõus ning liharullid ühes soolaveses keedetud kartulite või kartulipudruga.

SEAFILÉE HERNESALATIGA

Ained: 1 kg seafilee, rasva, soola.

Salatiks: 1/2 l rohelisti herneid (vekitud või nende puudumisel harilikke kuivi põldherneid), 2 munakollast, 1 spl. söögiõli, äädikat, sinepit, soola ja veidi suhkrut.

Seafilee hõõrutakse soolaga ja praetakse rasvas, kuni on küps. Lastakse jahtuda ja lõigutakse õhukesteks viilukateks. Seatakse ühes hernestega vaagnale. Hernestele valatakse kaste, mis on valmistatud, hõõrudes munakollased õliga vahule ning lisades juurde veidi äädikat või sidrunimahla, sinepit, soola ja suhkrut. Toit sobib külmale lauale või eeltoiduks.

Kui puuduvad värskelt vekitud herned, siis on neile heaks asendajaks harilikud rohelised põldherned, millised asetada likku leigesse vette, millele lisandatud 1 spl. söögisoodat ja 2 spl. suhkrut. Leotada 10–12 tundi ning siis ettevaatlikult keeta väheses veega, lisandades maitseks veidi soola ja tüki võid. Jälgida, et ei laguneks keemisel, sest selliselt leotatud herned vajavad õige vähe keetmist.

MAITSEV SIBULAKLOPS

Ained: 1 kg head pehmet loomaliha, soola, pipart, rasva või võid praadimiseks, 1 spl. jahu, 4 sibulat.

Kastmeks: 1 kl. lihaleent või keeva vett ja 200 g hapukoort.

Liha pühkida üle kuuma vette kastetud lapiga ja lõikuda ristküliku umbes 1/2 sm paksusteks viilukateks.

Lihaviilukad klopitakse vasaraga õhukesteks ja rabadaks, riputatakse pipra ja soolaga ja praetakse karedal tulel tulises võis või rasvas kiiresti mõlemalt poolt helepruuniks. Asetatakse vaagnale ja hoitakse soojas kohas. Sibulad kooritakse, lõigutatakse ringideks ja praetakse lihapraadimise rasvas väikesel tulel pruuniks ja küpseks. Seatakse siis sibulad lihaviilukatele ning valatakse üle kaste, mis valmistatakse, lisandades praerasvale jahu, vett ja koori, ning keedetakse läbi. Maitsetatakse soolaga ja valatakse üle lihaviilukate. Antakse lauale keedetud kartulitega.

AHJUSKÜPSETATUD HAUG

Ained: 1 haug (1–1 1/2 kg), 100 g soolapekki, 50 g võid, soola, pipart, 1 kl. kalaleent või kuuma vett.

Kastmeks: 1 spl. võid, 1 spl. jahu, 2 spl. hapukoort.

Kala puhastada, võtta sisikond välja ja pesta. Pikkida selg mõlemalt poolt peente pekribadega, riputada soola ja veidi peent pipart peale ja asetada kõhuli pannile. Peale asetada väikesi võitükikesi ning valada pannile 1 kl. kuuma vett või kalaleent. Kõpsetada kuumas ahjus umbes 1/2 tundi, kala leemega sageli üle kastes, et ei kuivaks.

Pannilolevale kastmele lisandatakse 1 spl. võid, 1 spl. jahu, 2 spl. hapukoort, ja kui tarvis, siis veidi kuuma vett. Keedetakse läbi ja antakse kala juurde ühes pruunide kartulitega.

SUIITURÄIMED KOOREKASTMES

Ained: 20–30 suitsuräime, 1 kl. hapukoort, 1 spl. võid või rasva.

Räimed puhastatakse nahast ja luudest, sulatatakse pannil või, lisandatakse koor ja puhastatud räimed ning lastakse kergelt üles keeda. Süüakse soolaveses keedetud kuumades kartulitega.

KÖÖGIS . . .

KALASÜLT

1 kg tursakala või lutsu, soola, 1 sibul, 10 tera pipart, 5 tera võrtsi, 1 sidrun, 30 g kalaliimi ning süldi selgitamiseks 1 munavalge ühes koorega.

Puhastatud kala panna $1\frac{1}{2}$ l külma veega keema. Keemakerkimisel võtta vaht vahulusikaga pealt ära ning lisandada antud maitseained. Keeta vähesel tulel, kuni kala on küps.

Kalaliha eraldada luist ja asetada tükeldatult väikestesse kaussidesse. Kausi põhja panna kaunistuseks õhuke sidruniviilukas, millel koor äärest sakiliseks lõigatud. Sidruni asemel või kaunistuseks võtta ka kõvakskeenud munaviilukaid. 1 l kalakeedu-vedelikule lisandada külma veega loputatud ja väheses kuumas leemes lahustatud kalaliim, vahuleklopitud munavalge ja puhtakpestud ja peenekstambitud munakoort. Keeta 5 min. väikesel tulel ning lasta veel $\frac{1}{4}$ tundi kuumal pliidi-
raual seista, ilma et keeks. Siis maitsestada vedelik parajal määdul soolaga ning kurnata läbi tiheda sõela või kahekordse marli kaussidesse kalatükkidele peale. Lasta tarduda jahedas kohas järgmise päevani. Anda juurde riivitud mädarõigast hapukoorega.

PIKITUD HAUDEKÜPSIS

Ained: 1 kg loomaliha, soola, 1 spl. võid, 1 spl. jahu, 1 kl. hapukoort, 5 tera pipart, 1 porgand, 1 sibul, 100 g suitsu- või soolapekki.

Pehme loomaliha vasaraga kergelt üle kloppida, kuuma vette kastetud lapiga üle pühkida ja pikkimisoõla või noa abil pekirivad sisse tõmmata. Pajas või tuliseks lasta ja liha kiiresti ümbertrinki pruunistada. Riputada peale soola, lisandada sibul, puhastatud porgand, pipraterad ja 1 kl. keeva vett ning hautada kaane all, kuni liha on pehme. Liha hautamise ajal vahetevahel ümber pöörata ja vajaduse järgi vett juurde valada, et ei kuivaks ega kõrbeks. Praad tõsta välja ja hoida kuumas kohas soojas. Kastmele lisandatakse jahu ja koor ning keedetakse kõike mõni minut. Lastakse läbi sõela ja valatakse üle lahtilõigatud praeviilukate. Antakse lauale keedetud või praetud kartulitega ja mõne salatiga.

AHIUKARBONAAD KARTULIPUDRUGA

$\frac{1}{2}$ –1 kg ühes tükis karbonaadi küpsetada ahjus küpseks ning lõikuda paraja paksusega viilukateks, millised asetada vaagnale ja kaunistada muna- ning hapukurgi-lõikudega. Juurde anda praetud sibulatega kartulipuder ja kastmeks praerasv.

HEERINGAKASTE PLIINIDE JUURDE

Ained: 2 heeringat, $1\frac{1}{2}$ kl. hapukoort, 1 väike sibul, 1–2 keedetud muna.

Heeringad leotatakse, puhastatakse nahast ja luudest ning hakitakse peeneks. Segatakse juurde hapukoort, peenekshakitud sibul ning keedetud ja hakitud munad. Antakse kuumade pliinide juurde.

PLIINID

Ained: 25 g pärmist, 500–600 g pliinijahu, 1 tl. soola, 2 kl. vett, 2 kl. piima, 2–3 muna, 100 g võid, 1 spl. suhkrut.

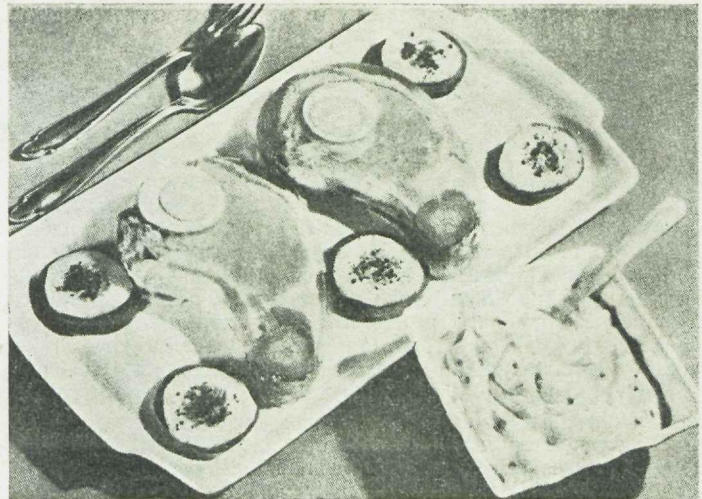
Leigest veest, pärmist ja $\frac{2}{3}$ jahust segada taigen ja panna kerkima. Kui kerkinud, lisandada kuum piim, ülejäänud jahu, sool ja suhkur ning munakollastega vahustatud või ja kloppida hästi läbi. Kui uuesti kerkinud, lisada juurde munavalgevaht ja segada õrnalt läbi. Küpsetada väikestel pliinipannidel võiga õrnpruuniks. Süüa kuumalt hapukoore, sulavõi, kalamarja või heeringakastmega.

KÖRVITSAVORM

Ained: 1 kg kõrvitsatükke, $\frac{3}{4}$ l piima, 1 tl. soola, 2 muna, 1 klaas riivsaia või mannat, 1 spl. võid.

Kastmeks: $1\frac{1}{2}$ klaasi kõrvitsakeedu-piima, 1 spl. jahu, 1 spl. võid, 2–3 spl. hapukoort.

Kõrvitsatükid keeta piimas pehmeks, lisandades maitse järgi soola. Pehmekskeenud kõrvitsatükid tõsta piimast vahulusikaga välja ja tampida puruks. Saadud pudrule segada juurde sulatatud või, klopitud munakollased, riivsaia või manna ja niipalju kõrvitsakeedu-piima, et $1\frac{1}{2}$ klaasi jääks üle kastme jaoks. Lõpuks lisandada segule vahustatud munavalge, valada vormi ning küpsetada 1 tund ahjus. Ülejäänud $1\frac{1}{2}$ kl. keeva piima hulka segada väheses külmas piimas leotatud jahu, 1 spl. võid ja lasta läbi keeda. Hiljem lisatakse juurde koor ja antakse ahjus küpsetatud vormi juurde.

AHIUKARBONAAD KARTULIPUDRUGA

TÄIDETUD PANNKOOGIT

Ained. Pannkoogitaaignaks: 1 spl. sulavõid, 3 muna, $\frac{1}{2}$ tl. soola, $2\frac{1}{2}$ kl. piima, 200 g jahu, 200 g rasva küpsetamiseks.

Täidiseks: keedetud supiliha, 1 spl. võid, 2 spl. hapukoort, 2–3 spl. lihaleent.

Pannkoogitaigen valmistatakse antud ainetest ning küpsetatakse ühe poole pealt. Täidis valmistatakse keedetud lihast nagu harilik pirukatäidis ja asetatakse koogile, küpsetatud poolele. Pannkoogi ääred lüüakse üle täidise ja küpsetatakse pruuniks. Süüakse kuumalt eeltoiduks, supi juurde või ka eri toiduna.

VORM LEIVAST JA ÕUNTEST

Ained: 10 haput õuna, 3–4 kl. riivitud rukkileiba, 50 g võid, 1 kl. suhkrut, 2 tl. peent kaneeli, 1 kl. koorest piima.

Võitud vormi panna kihtimisi riivitud leiba ja kooritud ja õhukesteks viilukateks lõigatud õunu. Õunakihiile riputada peale suhkrut ja kaneeli segatult ning leivakihiile asetada võitükikesi. Nii täita vorm ning pealmiseks kihiks jätta leib. Valada üle 1 kl. kooresegust piima ja küpsetada 1 tund paraja kuumusega ahjus. Anda lauale rõõsa koore või piimaga.

Värskete õunte asemel võib tarvitada ka kuivatatud õunu. Selleks võtta 200 g kuivatatud õunu, pesta ja leotada suhkruvees. Keeta sama leotusveega pehmeks. Täita samuti vormi nagu värskete õunte puhul, riputades üle suhkruga ja kaneeliga. Üle vormi valada piima asemel keeduleem.

KOOREKREEM

Ained: $\frac{1}{2}$ l vahukoort, 3–4 spl. suhkrut, 1– $1\frac{1}{2}$ klaasi kuuma piima, 4–5 lehte kalaliimi, vanilli.

Koor vahustatakse ja maitsestatakse suhkruga ning vaniliga. Külmas vees loputatud ja kuumas piimas lahustatud kalaliim lastakse natuke jahtuda ning segatakse siis vahustatud koor hulka. Valatakse ilusasse kaussi või vormi ja lastakse tarduda. Hiljem ilustada soovi korral keedise või küpsistega.

KEETMATA SIDRUNIKREEM

Ained: 2 muna, $\frac{1}{2}$ kl. suhkrut, 2–3 sidrunit, 4 lehte kalaliimi, $1\frac{1}{4}$ kl. vahukoort.

Munakollased vahustada suhkruga. Kalaliim loputada külmas vees ja lahustada mõnes lusikatäies kuumas vees, lisandada sidrunimahla, riivitud sidrunikoort ja segada juurde vahustatud munakollastele. Lõpuks lisada vahustatud koor ja samuti kõvaks vahuks löödud munavalge. Valada klaaskaussi või vormi ja lasta tarduda. Süüa rõõsa piimaga.

KÖÖMNEKORBID

Valmistada harilik pärimistaigen, rullida välja ning lõigata klaasiga ümmargused, umbes 1– $1\frac{1}{2}$ sm paksused ringid, millised küpsetada võitud plaadil küpseks. Kui jahtunud, siis lõigata terava noaga pooleks ning määrada peale allpoolantud segu.

400 g hästi kuivaks pressitud kohupiima ajada läbi lihamašina. Segada juurde 1–2 muna, 150 g sulavõid ja 2–3 spl. head hapukoort. Segada hästi läbi, lisandada maitse järgi soola, 1 spl. köömneid ning määrada noa abil pooleks lõigatud alustele. Määrada pealt klopitud munaga ja küpsetada mõni minut kuumas ahjus.

Vestlus lapsest ja korrast

Kes on lugenud Mark Twaini lugu „Tom Sawyeri imelikud juhtumused“ või näinud sama raamatu järgi loodud filmi, mäletab kindlasti korralikku poissi Sidney't, alati puhast, täpset ja sõnakuulelikku, ometi seejuures antipaatsimaid tüüpe kogu loos. Sama jutu peategelane Tom aga on korratu ja räpakas, ei kuula sõna ega hülga kohustatamisega, kuid sellest hoolimata võidab südameid ja tundub sümpaatsena.

Oieti on korduv näht, et kirjanduses naeruväärsetena ja ebasümpaatsena kujutatakse nn. liiga korralikke noori. Mitte ainult kirjanduses ja filmis, vaid ka tavalises seltskondlikus mõtetevahetuses on ebasoosingu vanainimeslikult korralik Sidney tüüp. Kuid väikesed Tomid, määrduvad ja rebitud rõivastega, hiljaksjäävad ja vempe väljamõtlevad on lemmikuiks isegi nõudlikele Polly-tädidele.

Sealsamas aga kuulub pedagoogilisest seisukohast nõutavat, et laps ja noor tulevat kasvatada korrале. Kas need pole „raha kaks külge“? — Ega jää vist muud nõu kui otsida kuldset keskteed: taotleda korranõuet sel määral, kui see ei muutu tardunud eluvormiks ega surma lapse last. Sest õige on, et kord üle mõtude ja piiride mõjub masendavalt ja eluvõttvalt, kord parajas mõodus aga elustavalt ja ülesehitavalt.

Niisiis öeldagu julgelt, et lapsel võivad olla vahetevahel küüned mustad, juuksed sassis, saapad porised, küünarnukk katki. Ta tehku vahel sekka määratud kisa ja padistagu pealegi läbi porilompide, seejuures ikkagi veel pälvikes korralikku lapse nime. Ja peaaegu ei päästetaks laps halvustavast memmepoja nimest või iseloomustusest, et see laps polevatki laps, kuna olevat vanainimeslikult mõistlik.

Agas laps ise — tema jaatab ettevõtlikkude tegutsemist, hoolimata segipaisatud ümbrusest või omaenese „nässulöödud“ välimusest. Võib vägagi hästi aru saada sellest väikesest poisist, keda ema korralikkuksule ja headusele ahvatledes püüdis meelitada paljutootava tulevikupildiga: kui laps on hea ja korralik, siis ta saab lõpuks taevasse, kus aiva head ja puhtais rõivais lapsed viisakalt kõnnivad ja laulavad ega ühtegi koerust tee, kuna halvad lapsed on põrgus — mustad ja räpased ja teevad kõiksugu rumalusi. Laps nõustus taevasse minema, tulles vastu ema tungivale soovile, lisandades vaid ühe tingimuse: kui oleks vahel sekka võimalik põrgusse minna pahade lastega mängima.

Ja ometi tuleb alla kirjutada lastevanemate tavalisele püüdele kasvatada oma lapsi korrале ja korrallikkudeks inimesteks, lisandades lapse kaitseks: alla surumata lapselikku vajadust olla „natukene korratu“ ja „natukene paha“.

Korrале kasvatamisel võiks soovitada esimese „võttena“: antagu lapsele sünnimise ajal alates maitsta „korra mõnused“, nii et ta nendega harjub. Pakutagu lapsele igapäevast puhust ja korda imikueast alates ning tagajärg on, et juba aastasel lapsel on teatav tarvidus puhtuse ja korra järele. Ta näiteks avaldab otsema protesti, kui talle jäetakse pudrutükk palgele või krae vahele. Kuigi ise sööma asudes laps algul pillab toitu, harjutatakse teda ometi suud pühkima ja käsi pesema ning söögi ajal ühel kohal paigal istuma. Nõnda tekivad tal korrallikud söömisharjumused. Milgi kombel kleepuvaks või märjaks saanud põlle puhul võib puhtusega harjunud poolteise-aastane laps ise nõuda, et talle antaks uus põll. Seega teise äraproovitud „võttena“ tulgu arvesse järjekindel harjumuste andmine. Näiteks soovitakse, et laps pühiks jalgu õuest tuppa tulles, siis juba aastasel jalutajal, kes ei tarvitse veel ise kõnelda, kästakse „jalgadega nii teha“ ja tehakse ise ette. Ja selline väike harjub jalgu pühkima veel enne, kui ta kõnelema õpib või aru saab jalgadepühkimise vajadusest.

Edasises natuke metoodikat: kõigis neis korranõuetes, mida tahetakse lapsele harjumuspäraseks teha, olgu eelduseks, et nad on lapsele jõukohased ja et kodune ümbrus pidevalt eeskujuga annab, s. t. samu korranõudeid täidab, mille täitmist nõuab lapselt. Aeg-ajalt tuleb väikesele unustajale üht kui teist meelde tuletada. Samuti tuleb käskida ja keelata. Kuid eriti keeluga püütagu olla nii kokkuhoidlik kui iganes võimalik. Sest keeld tekitab alati teatavat vastuhakkamist ja seda tõsisemalt, kui keeldu rakendatakse liiga palju ja võib-olla ebaõigel kohal. Tuletatagu meelde omist kogemust, kuidas mõjub teekäimisel äkki seista ootamatu tõkkepuu ees või rongisõidul istet võtta kusagil vagunis, kust aga välja tõstetakse, kuna vagun olevat „kinni pandud“. Analoogiline elamus läbib inimest vähemal või suuremal määral igasuguste ettenähta-

matute tõkete ja keeldude puhul. Iga „ära tee“ tekitab mõnel määral protesti, eriti siis, kui seega tõkestatakse juba alatud tegevust. Lapsega on sama lugu. Ta näiteks on parajasti saanud kätte märja lapi ja asub teostama toredat mõtet — pesta sein puhtaks —, kui ema jõuab jaole ja keelab: „Ära määri!“ Lapse huvitavale tegevussuunale on kerkinud ootamatu tõke, tuues kaasa noruelamuse, võib-olla protesti ja pahurust. Seepärast tuleb korrалеги kasvatamisel võimalikult hoiduda sõnadest: „ära mine“, „ära võta“, „ära pilla“ jne. Selle asemel antagu korraldusi jaataval kujul ja muidugi õigeaegselt, sest muidu tõepoolest kipub sõnake „ära“ keelele. Aga jaatavaidki käske parajal määral! Seda loomulikult ja „valuta“ täidab laps korranõudeid, mida rohkem nad sõltuvad kodustest eeskujudest ja kogu ümbruse mõjust.

Oma isiku puhtuse ja korra kõrval harjub laps oma lähema ümbruse korrastamisega samuti algul passiivselt, s. t. tema voodi ja toakene peetakse korraste. Niipea kui laps on suuteline osa võtma korrapidamisest, tuleb tal aktiivselt kaasa aidata. Nii näit. seab ta kahekorra läinud vaibanurgakese oieti, paneb pingikesse kohale, korjab kukkunud paberi põrandalt. Kolme-, nelja-aastasena pühib ta ja korraldab niimõnelgi korral nii toas kui ka õues. Täiskasvanu silmale ei tarvitse väikesel korraldused väga täpsetena näida, kuid oluline on esialgu lapse harjumuslik püüe enda ümber korda luua. Peamisi praktikume korrале harjutamises on lapsele tema oma mänguasjade korraldamine: ta paneb oma asjad kindlale kohale ja harjub neid seal võtma. (Seepärast on otstarbekohane, et lapsel poleks valitseda rohkem mänguasju, kui ta jõuab ise korraste pidada.) Oma vara jaoks olgu lapse päralt kas mõni lauake, pink, riiv, kast või lihtsalt nurgake.

Omaenda ja oma ümbruse korrastamise harjumusi antagu poistele ja tüdrukutele täiesti samal alusel. Peaks olema aegunud arvamus, et poisike tohib olla must ja kasmatu ja võib enda järel kõik laokile jätta, tütarlaps aga peab harjuma lõputu koristamise ja korraldamisega. Kodu on muga-vam ja rõõmsam, kui iga perekonnaliige tema korraldamises kaasa aitab, olgu suur või väike, olgu poiss või tüdruk.

Kuid kuulub öeldavat, et tütarlapsele olevat kord ja puhust juba „sisse sündinud“ ja hoopis omasem kui poisile. Tõsi on, et väikesel poisil, kes on suures mängutuhinas või vaimustatult tegevuses, ei jätku seejuures tähelepanu korranõuetele. Kuna tütarlaps on tagasihoidlikum oma mänguhoos, jääb tal märksa rohkem vaba jõudu korraldamise jaoks. Ometi on küllalt väikesi tüdruke, kes „ronivad, rebivad ja määrivad nagu poisid“. Samas on küllalt väikesi poisse, kes on piinlikult korrallikud. Teatav isikupärane kaldumus on kahtlemata olemas, sõltuvas teiste huvide ja kalduvustega. Kuid kasvatades lapsi perekondlikus kooselus ja tulevasiks ühiskonnaliikmeiks, peab igale andma elementaarseid korraharjumusi, alates varasematest lapsea-aastastest.

Kaheksa-, üheksa-aastaselt, juba kooli mineval lapsel on märksa raskem harjuda jalgu pühkima, ninarätkut tarvitama või tooli kohale asetama, kui ta seda varem pole teinud. Sest vanast harjumusest on raske võõrduda. Vana harjumus lööb kergesti uuesti välja. Tuleb näha kahekorrdset vaeva: vanast kombest vabaneda ja uus omaks võtta. Kui näiteks laps on harjunud aastate jooksul jätteid ja puru maha loopima ja äkki tehakse uus korraldus: ta pidavat paberikorvi viskama, siis võib tähele panna, kui visalt ja aeganõudvalt edeneb uue harjumuse omandamine, kuigi laps püüab.

Olgu kõrvalmärkmene mainitud seegi võimalus, et piinlikult korralik ja eeskujulik laps võib muutuda hoolimatuks ja korratuks. Nimelt mõnigi väikelapsena püüdlilikult korda pidav laps unustab teiste huvide ülekaalu võttes oma senised püüded. Kui pole olnud liialdusi seniseis nõudeis kasvatajate poolt, siis ei tarvitse sellised kõikumised liiga tugevad olla. Põnevate uute ettevõtetega ja huvialade kõrval leiab laps ometi mahti tarvilikkude korranõuete täitmiseks.

Kas ei teki lõpuks siiski küsimus: kui puhtaid käsi, pühitud nina, asjades kohaleasetamist jne. tuleb harjutada varasest lapseast, kunas oieti tohib siis laps nii maaliliselt ja liigutavalt korratu olla? —

Kindlasti saab lapse mängutegevust võrrelda täiskasvanu töötegevusega. Samavõrra saab õigustada järgmistki: niisama kui töö tingib sageli töömusti käsi, laaste ja puru, mul-laseid rõivaid ja tolmuiseid jalgu, mis kõik töö lõpetamisel haritakse ja korraldatakse, niisama tohib laps mängust tingitult „must“ ja „korratu“ olla. Ta on liivane, kui ta mängib liivas. Ronimisel võivad ta rõivad määrduada. Veega tegut-

sedes võib ta põll märjaks saada. Porikookide valmistamisel või koobaste kaevamisel ei saa küünte puhtust liiga täpselt võtta. Ei saa nõuda, et mistahes tegevuse hoos iga minut juukseid silutaks või nina pühitaks. Ega ole mõeldav ümbruse piinlik korraspidamine, kui on päevakorras suur sõjamäng või mistahes muu energiat ja huvi paeluv laste ettevõte. — Kuid mängu lõppedes või mänguaja lõppedes korraldatakse end ja ümbrust. — Nii võib-olla kujuneb õige suund kuldsele kesktele lapse korraküsimusis.

Aga küllap siis surmatakse lapses laps, kui kasvatus ja korra nimel kuulutatakse absoluutseks vaenlaseks iga liiva-

terake, puru või veepiisk, kui laps rõivastatakse sellistesse rõivastesse, mis on küll ilusad, kuid mille eest laps peab ohverdama kogu oma tegutsemisvabaduse. — „Ära roni, ära puutu, ära mine, ära istu — sest sul on ilusad uued rõivad ja puhtad käed.“ Kui laps ei hakka vastu ühel või teisel viisil sellisele „heale kasvatusesele“, siis on ta tõepoolest ebasümpaatne Sidney, noorelt väikekoodanlik inimesehakatis. Kuid terve hingeelu ja normaalne areng sunnib enamasti lapsi vastu hakkama sedalaadi kasvatusesele. Neid väikesi mässajaid tuleb toetada, sest nad võitlevad mõistmatute kasvatajatega loomuliku — ühtlasi kasvatusliku — tegutsemistungi nimel.

Miks magate halvasti?

Unetus on ka muidu tervete inimeste seas väga levinud ja mõnikord õige ebameeldiv pahe. Väga paljud heidavad igal õhtul surmani väsinult voodisse, kuid ei leia soovitud und. Tundide viisi pöörduakse ühelt küljelt teisele, kuuldakse kella löömist iga veerandtunni järel, ja kui ollakse mõneks minutiks suigatanud, siis ärgatakse taas vähimagi tänavamüra peale sellest lühikesestki uinakust. Õo ei too säärasele õnnetele vähimatki kosutust ega värskendust, pingutatult ja pahatujuiselt tõustakse hommikul jälle voodist ja nii kordub see õo õo järel. Kestev unetus pole mitte üksi ebameeldiv ja kahjulik, vaid see võib teatud olukordadel saada ka hädaohhtlikuks. Kes selle all kannatab, see peaks vaid viimses hädas haarama keemiliste unerohutude järele, millised tuleb muidugi lasta arstil ette kirjutada. Nad ei paranda viga, nad uimastavad vaid, ja kes kord on nendega harjunud, sel on raske neist jälle loobuda.

Kõige parem on muidugi, kui ei tarvitseta üldse midagi sisse võtta ja katsutakse unetuse vastu võidelda, kõrvaldades selle põhjused. Sellega võib kaunis kaugele jõuda. Kel on raske uinuda, see peab kõigepealt silmas pidama, et ta õhtul enne magamaheitmist ei pingutaks end ei kehaliselt ega ka vaimselt ja eelkõige ei ärrituks — ei halvast ega ka heast mõttest. Tuleb vältida nii tüli kui ka kärarikaid ja närveeritavaid lõbustusi. Pole õige, et tühja kõhuga magatakse paremini. Näljane inimene uinub küll pea, kuid nälg äratav ja varsti. Küll aga ei peaks õhtuti söödama midagi raskestiseeditavat, vaid ainult kergeid toite. Seda tuleb eriti soovitada närvilistele inimestele.

Eriti tähtis on meeleliste erutuste vältimine. Magades on aju ja närvide tegevus minimaalne. Ainevahetusprotsessid toimuvad edasi, vastavad organid on veel tugevamini tegevuses kui ärkvel olles. Nad peavad päeva jooksul äratarvitatud aineid asemele valmistama. Uni algab, kui meeleärritused lakavad. Keegi kuulub arst räägib ühest oma patsiendist, kel olid haigestunud kõik meeleorganid, välja arvatud parem silm ja vasak kõrv. Kui tal ka see silm kinni seoti ja see kõrv kinni topiti, uinus ta otsekohe magama. Et meelelisi muljeid välja lülitada, suleme me silmad, kui me magada tahame, ja teeme toa võimaluse korral pimedaks. Närvilised inimesed on eriti magamajäämise eel väga tundlikud. Nad kuulevad ka kõige väiksemaid mürasid, milliseid nad muidu üldse tähele ei paneks. Palju vähem segavad on mürad magamise enese ajal. Magatakse ju näiteks kiirrongis, ilma et pörimisest ja rataste mürinast ärgataks. Ka teised ärritused võivad uinumist

takistada, näiteks mõni väike surve või konarus vastu keha, ebamugav asend, liiga kõva padi, liigne soojus või külmus. Kes alati hästi magab, see ei pane muidu sääraseid pisiasju tähele. Kuid tundlikud ja närvilised inimesed peavad kõigega arvestama. Juba laternavalgus, mis langeb tuppa, äratav nad, samuti müra, mis tekib, kui majas kusagil mõni uks suletakse. Mõned inimesed kuulevad magades kõik. Väga tihti ütlevad nad hommikul, et nad on kogu õo ärkvel olnud ja kuulnud iga kellalööki. Nad saavad pahaseks, kui keegi, kes on maganud samas toas, väidab, et ta on kõnelejat õo jooksul mitu korda näinud sügavaimas unes. Ja ometi on mõlemal õigus. Sest esimene arvas vaid, et ta oli ärkvel. Tõeliselt aga magas ta — ainult ta kuulmismeel oli ärkvel ja tajus iga häält.

Seega on siin tegemist kujutletud unetusega, mis esineb väga sageli. Iseenesest ei tähendaks see ju midagi, aga kahjuks areneb arvatavast unetusest sageli tõeline unetus. Kui keegi hakkab kord kindlasti uskuma, et ta ei saa magada, siis ongi tehtud esimene samm kroonilisele ja väga raskesti ületatavale unetusele. See on eriti tähtis, sest kõige sagedam unetuse põhjus on autosugestioon. Enamus unetuse kehalistest ja hingelistest põhjustest on kõrvaldatavad. Kui aga keegi tõeliselt ei kannatagi unetuse all, vaid seda ainult kujutleb, siis on raske teda aidata. Kel on eile ja üleile olnud raske uinuda ja kes kujutleb, et ta ei saa seda ka täna, see ei saa tõepoolest magada. Seda mõtet on väga raske minema peletada. Hirm unetuse ees kutsubki selle esile. Ja nii tekkinud unetus omakorda suurendab seda hirmu, kuni ollakse otse meeletu. Keegi ei saa aidata, kuigi pole olemas tõelist põhjust unetuseks. On täiesti vale püüda sundida end uinuma ja kontsentreerida kogu oma tahe sellele.

Uni peab olema lõtvumine, mis saavutatakse tahte ja teadvuse väljalülitamisega. Iga tahtepingutus aga tõstab teadvust — ja ühes sellega ärkvelolekut. See mõjub järelikult otse vastupidiselt sellele, mida tahetakse saavutada. Suurema osa koduste abinõude mõte, milliseid soovitatakse unetuse vastu, on see, et nad peavad autosugestiooni hävitama, peavad tähelepanu mitteragamajäämise-mõtelt kõrvale juhtima, et ununeks hirm unetuse pärast. Kui see õnnestub, siis uinutakse otsekohe. Numbritelugemine on ses mõttes hea abinõu. Täiesti vale on usk, et igav lektüür uinutab. Igav raamat ei köida ja lugeja mõtleb unele ning unetusele. Põnevat romaani luges unustatakse aga oma mure, takistus on kõrvaldatud, raamat kukub käest ja lugeja uinub.

Ilusaim ja väärtuslikem kink on igale sõbrale ja tuttavale

ARMASTUSROMAANIDE SARI ILUKÖITES

● See on parim valik armastusromane, mis meil ilmunud ●

Knut Hamsun: Viktoria

Hind iluköites kr. 3.—

George Sand: Valentine

Hind iluköites kr. 4.50

Herbert Roch: Niikaua kui süda tuksub

Hind iluköites kr. 5.—

Pierre Loti: Madam Krüsanteem

Hind iluköites kr. 3.50

John Galsworthy: Pühak

Hind iluköites kr. 5.—

Lucile Decaux: Marja Walewska

Hind iluköites kr. 4.—

● Terve ARMASTUSROMAANIDE SARI maksab iluköites kr. 25.—

Ilmusid sarjas

KAASAEGSETE KUULSAMATE NAISKIRJANIKKUDE ROMAANE:

Pearl S. Buck: Ema

Romaan

Hind kr. 3.50

Alice Lyttkens: Mida meie kõik igatseme

Romaan

Hind kr. 3.25

Teie küsite — meie vastame

Lugeja VIIjandist.

Harilikult tehakse padjapüüri kinnis lühemale küljele, 5—10 sm otsast kaugemal, nii et kinnise ääred teineteisest üle ulatuksid. Omblused oleksid siis kahel pool külgedel.

Lugeja nr. 10869.

Kahjuks ei ole Teile võimalik džuuditüki järgi mustri valmistada, vaid harilikult ostetakse ikka džuut mustri järgi. Meil on ilmunud üsna suur valik igasuguses suuruses vaibamustreid, kuid täpselt sellise suurusega küll mitte.

Tellija 3459.

Pealislina nõõpida tekile kas ainult ülalt umbes 25 sm või ülalt 15—25 sm ja ka alt äärest umbes 5—10 sm pealeulatuvalt. Külgedel ei ole tähtis. Monogrammi avaldame järjekorras. Alumise lina pilutamine pole tähtis, võib olla ainult harilik palistis.

Lugupeetud tellijad

Juhime Teie tähelepanu Teie tellimisnumbrile käesoleva „Mareti“ numbri ümbrikul Teie nime ees. Nimetatud numbrit palume teatada kõigi arusaamatuste ja ajakirja kadumamineku puhul.

Näide aadressi muutmiseks:

Vana aadress:	Uus aadress:
7856	7856
A. Roos	A. Roos
Vana tn. 7	Lootuse pst. 51
<u>VÖRU</u>	<u>NÕMME</u>

Aadressi muutmine on tasuta, kui teatatakse sellisel kujul, vastasel korral maksab 25 senti.

TALITUS.

A. L. Nõmmelt.

Teie nahahaigust nägemata ei saa Teile rohtu anda, kuna sügelemist põhjustavad väga paljud nahahaigused, millistel igal on aga oma raviviis. Pöörduge nahahaiguste eriarsti poole. Ise ravides võite haiguse veel halvemaks muuta.

SUURES VALIKUS

mööbliriideid, ukse- ja
aknaeesriideid

RAHVUSLIKUD SEELIKURIIDED JA LÕNGAD

Igas värvis koi- ja päikeskindlaid

vaiba- ja käsitöö-
lõngu

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga

MEIE LÕNGADE MUUGIKOHAD:

VÖRUS, Kreutzwaldit. 50, A. Pihlak; VILJANDIS, Lossi t. 16, M. Labi; Lossi t. 23, H. Keernik; PÄRNUS, Kalevi t. 41, H. Reimann; PAIDES L. Rästas, telef. 107; PETSERIS S. Martsen; A. Retel, Võru t. 14; TALLINNAS, Lübi-jalg 6, K. Saarse; RAKVERES, Tallinna t. 20, S. Haukka; Lai t. 13, firma „Käsitöö“; NARVAS, Joala t. 26, firma „Kodukäsitöö“; VALGAS, Kesk t. 11, firma „Amro“; TURIL A. Rumvolt; PÕLTSAMAAL, Jõgeva t. 10, A. Supp; KARKSI-NUIAS Reile; TAPAL, Pikk t. 12, A. Valsiner; ANTLAS A. Laas; VÄIKE-MAARJAS A. Jürisson; KURESSAARES M. Trey.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA“

A. Träss

TALLINNAS, S. Tartu mnt. 12

TARTUS, Narva t. 49, telef. 30-07

Kiirustage «Mareti» tellimise ärasaatmisega

L. A. Pärnust.

Boxberger Kissingeni lahjutamistabletid maksavad umbes 7—10 s. tükk. Mõjuvad väga individuaalselt, ühel kiiremini, teisel pikema aja jooksul.

Noor ema.

Rasedusaegseid kõhuhoidjaid võib ka ise valmistada. Materjaliks sobib harilik tugev sukahoidjariie. Lõiget ei ole kahjuks võimalik käesolevas numbris avaldada. Vastavas äris valmistada lastes maksavad umbes 7 kuni 10 kr.

Tellija provintsist.

1) Teil tuleb kindlaks teha, mis põhjusel kasv on seisma jäänud. Lühikasvulisus võib olla päritav või sisenõristuse-häiretest tingitud. Esimesel juhul arst palju aidata ei saa. Võime soovitada rohkesti võimlemist, süüa tooreid puuja aedvilju, ühtlasi võiksite võtta kaks korda päevas üks supilusikatäis kalamaksaõli. On Teie kasv aga ebanormaalselt väike, siis pöörduge põhjuse kindlakstegemiseks mõne sisehaiguste eriarsti poole.

2) Säärte kõveruse suhtes pöörduge mõne ortopeedi poole. Kodusel teel siin abi ei saa. Jämedamaks muutuvad nad, kui paksete üldiselt, sest olete veel kasvamises.

„MARETI“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 4.—, 6 kuud kr. 2.15, 3 kuud kr. 1.10. Välismaale aastas kr. 6.—, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel: I kaane seesmine külg kr. 120.—, viimase kaane seesmine külg kr. 100.—, viimase kaane välimine külg kr. 150.—, 1/1 lehekülge sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajaile võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitrukis lehekülgedel kuulutusi ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav- ja peatoimetaja: R. Puusepp. Käsitöö-, moe- ja majapidamisosakonna toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sîrg. — Toimetus, talitus, trüki- ja köitekoda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor ja trükikoda 35-20, ärijuht 41-90, peatoimetaja 39-75, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

Igal eksemplaril lisana kaasas 16 lk. romaani „Hea, et sa siin oled ...“

„Mareti“ trükk, Tartus, 23. jaanuaril 1940. a.

Viimne aeg

on veel nüüd tellida **1940.** aastaks

Eesti suureni ja tooniandvam naiste ja kodude kuukiri

Maret

Kõik, kelle aastatellimised sa-
buvad talitusele veel enne
10. veebruari s. a., võtavad
osa suurest kinkide jagamisest

Kinkideks on kõigile aastatellijatele:

1. Singeri õmblusmasin (jalaga)	18. 1/2 tosinat roostevabu nuge
2. Lõunaserviis 6 inimesele	19. 3 lillevaasi
3. Kohviserviis 12 inimesele	20. 5 „Mareti“ aastakäigu tasuta köitmist ilu-
4. Vekkimisaparaat	köites
5. 1/2 tosinat hõbeteelusikaid	21. 5 „Mareti“ „ „ „ kalin-
6. 3 hõbesuhkrulusikat	gurköites
7. 3 hõbekoogilabidat	22. 5 „Mareti“ „ „ „ pool-
8. 1/2 tosinat roostevabu teelusikaid	nahkköites
9. 1 külalisraamat	23. 10 eks. „Naine arsti luubi all“
10. 1 hakkmasin	24. 10 aastatellimist ajakirja „Vallatu Maga-
11. 1 siidkleidiriie	sini“ peale
12. 1 villane kleidiriie	25. 10 eks. A. Lyttkensi romaani „Mida meie
13. 1 elektritriikraud	kõik igatseme“
14. 1 lauakell („Elektro Boy“)	26. 5 eks. Pearl S. Bucki romaani „EMA“
15. 2 serviisi kausse	27. 5 „Armastusromaanide sarja“ (ä 6 rom.)
16. 1/2 tosinat roostevabu supilusikaid	iluköites
17. 1/2 „ „ kahvleid	28. 50 eks. „Mareti“ kalendrit 1940. a.

Kinkide saajate nimed ilmu-
vad veebruarikuu „Maretis“

„MARETI“ aastatellimine maksab **kr. 4.—**

Tellida saab otse talitusest, Tartus, Ülikooli 25, ja kõigist postiasutisist üle maa. Ka võtavad tellimisi vastu kõik raamatukauplused ja ajalehe-müügikeskused.

Uued tellijad saavad lisaromaani „Hea, et sa siin oled“ alguspögnad tasuta järele.

SEEPÄRAST RUTAKE

„MARETI“ TELLIMISEGA!

Kirjastus „MARETI“

Tartus, Ülikooli tn. 25. Postkast 22.
Posti jooksev arve nr. 22-01.
Telefonid: 35-20, 39-75 ja 41-90.

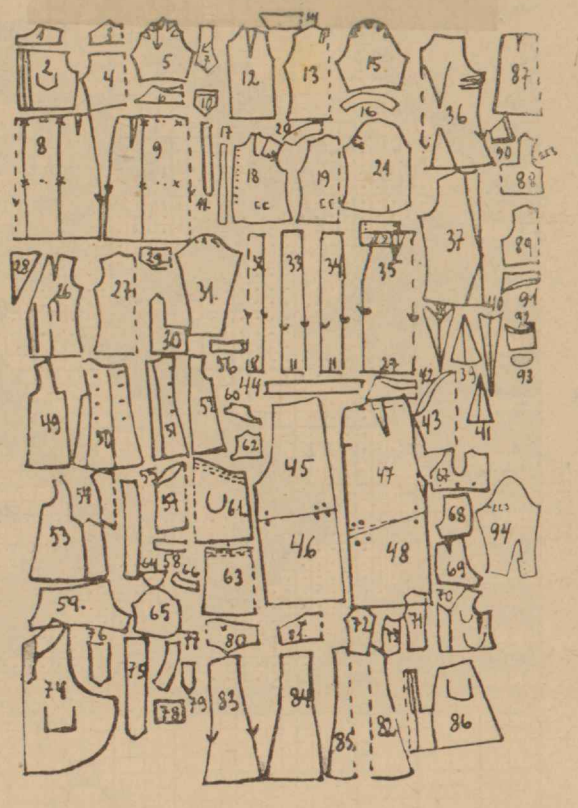
Jaauari lõpul ilmub müügile suure talvenumbrina

„Vallatu Magasin“ nr. 15

EESTI KÕIGE SUUREMA LEVIKUGA HUVITAV JA NÄGUS MAGASIN-AJAKIRI

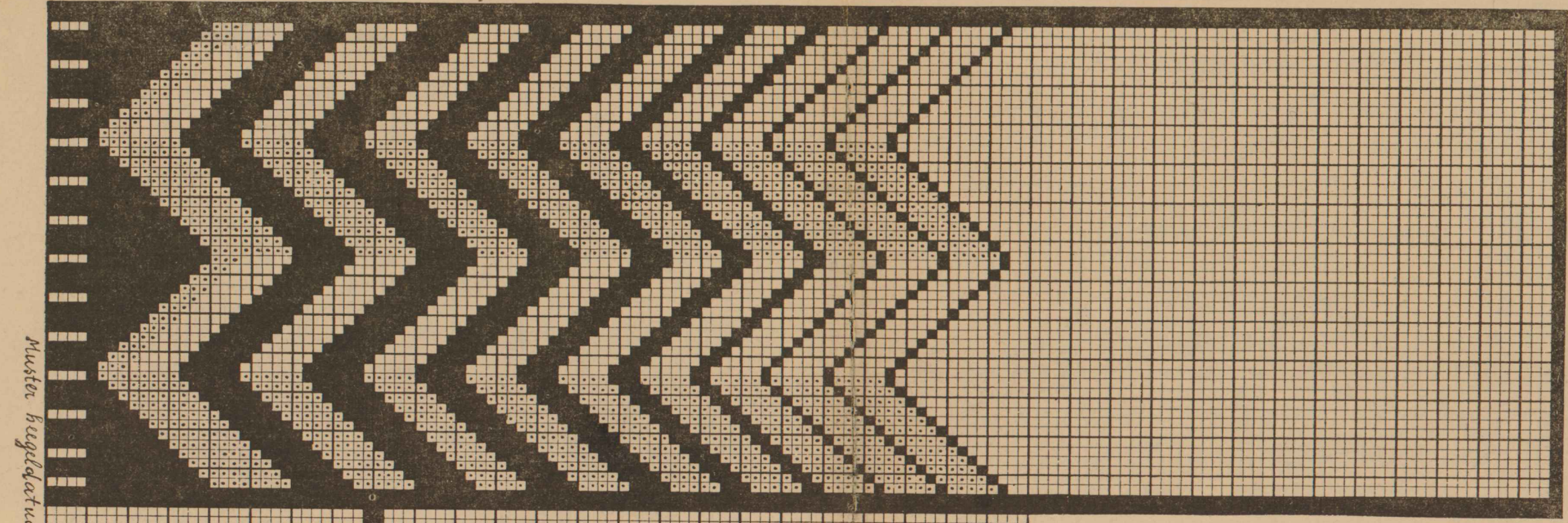
112 lk. ● Müügil kõigis raamatukauplustes ja ajalehekioskites. ● Hind endiselt 50 senti.

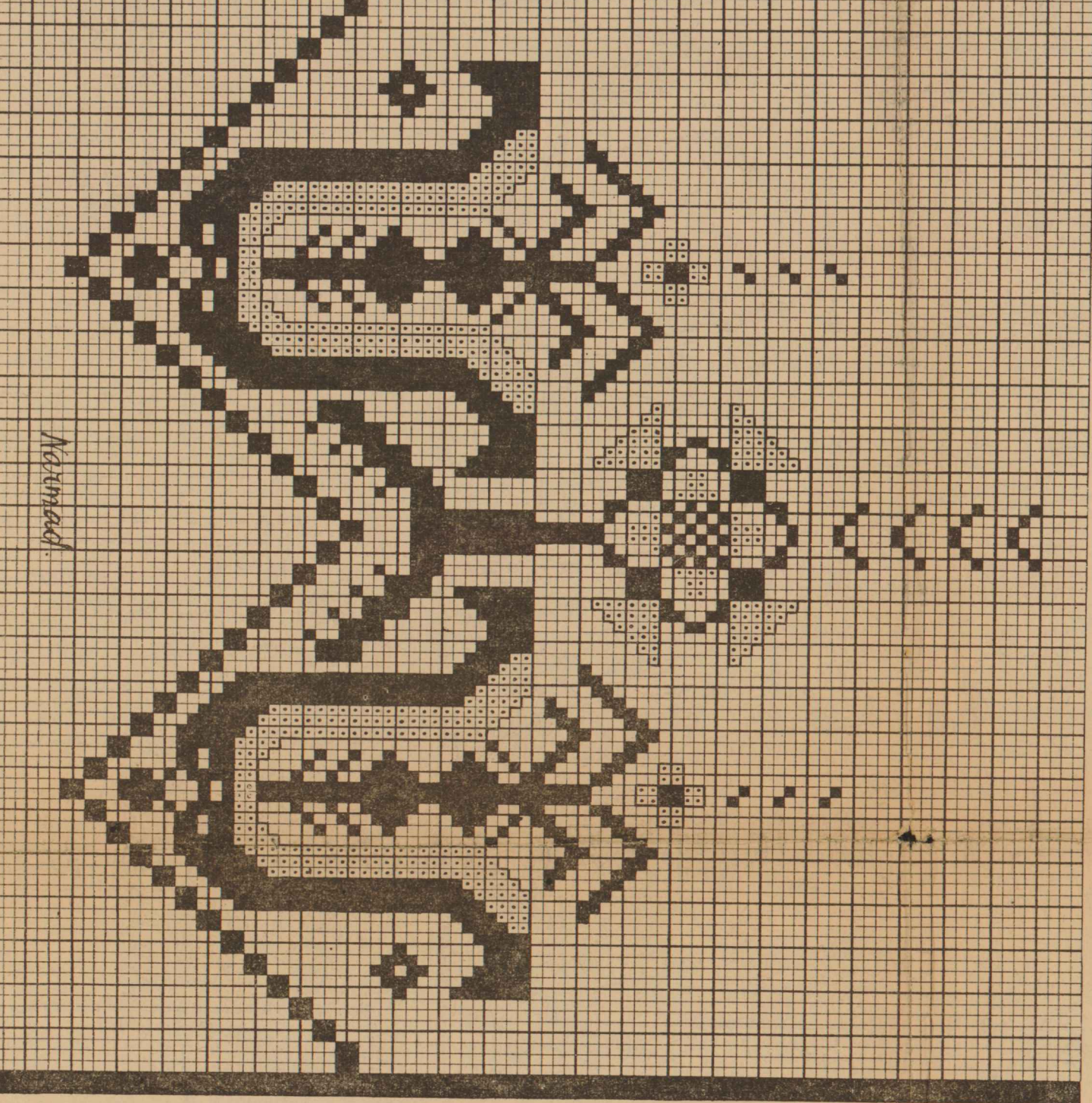
Maret

Naiste ja kodude kuukiri
**JAANUARIKUU MUSTRI- JA
 LOIKELEHT 1940. A.**

- Lõige I. Kleit, rinnam. 92 sm. Moepilt nr. 5.
1. Esipasse
 2. Esitükk
 3. Seljapasse
 4. Selg
 5. Varrukas
 6. Krae
 7. Sõrta oes
 8. Eslaid
 9. Tagalaid
 10. Tasku
 11. Vöö
- Lõige II. Pluus, rinnam. 96 sm. Moepilt nr. 8.
12. Esitükk
 13. Selg
 14. Krae
 15. Varrukas
 16. Manset
- Lõige III. Pluus, rinnam. 92 sm. Moepilt nr. 1.
17. Nõuapangäär
 18. Esitükk
 19. Selg
 20. Krae
 21. Varrukas
 22. Manset
- Lõige IV. Kolm krahelüiget ühes tikandi- mustriks.
23. I krae
 24. II krae
 25. III krae
- Lõige V. Varrastekootud kostüümikleit, rinnam. 92 sm.
26. Esitükk
 27. Selg
 28. Rõõsäär
 29. Krae
 30. Tasku
 31. Varrukas
 32. Kesklaid
 33. I külglaid
 34. II külglaid
 35. Tagalaid
- Lõige VI. Püüaama, rinnam. 100 sm. Moepilt nr. 6.
36. Esitükk
 37. Selg
 38. I kaunistis oes ülal
 39. II " " all
 40. III " " sejal ülal
 41. IV " " all
 42. Krae
 43. Vöö
 44. Varrukas
 45. Püksi esipool (lita)
 46. Püksi tagapool (lita)
- Lõige VII. Mantel 6-8a. tütarlapsele. Nr. 14.
47. Esipoole paremp. külglaid
 48. " " kesklaid
 49. " " vaakp. kesklaid
 50. " " külglaid
 51. " " külglaid
 52. " " külglaid
 53. Selg
 54. Keskselja vaheosa
 55. Rõõsäär
 56. Krae
 57. Varrukas
 58. Manset
- Lõige VIII. Kleit 1-2a. tütarlapsele. Nr. 17.
59. Püksi pool oes
 60. Esipasse
 61. Eslaid
 62. Seljapasse
 63. Selg
 64. Tasku
 65. Varrukas
 66. Krae
- Lõige IX. Ülikond 2a poisile. Nr. 18.
67. Püük
 68. Püksi esipool
 69. " " tagapool
 70. Pluus esitükk
 71. Selg
 72. Varrukas
- Lõige X. Püü 4-5a. poisile. Nr. 19.
73. Püüosa
 74. Oluapari
 75. Kaunistis oes
 76. Kaunistis oes
 77. Kaunistis oes
 78. Tasku
 79. Tasku kaunistis
- Lõige XI. Aluskleit 10-12a. tütarlapsele. Nr. 16.
80. Rinnosa
 81. Selg
 82. Eslaid
 83. Esipoole külglaid
 84. Tagapool
 85. Tagalaid
- Lõige XII. Kleit 11-12a. tütarlapsele. Nr. 20.
86. Sõrta esilaid
 87. " " tagalaid
 88. Esitükk
 89. Selg
 90. Vestiosa
 91. Krae
 92. Tasku
 93. Taskuklapp
 94. Varrukas
- Mustrilehel asuvad:
1. Vaiba muster.
 2. Rõõs muster.
 3. Mehevõsti kudumiskiri.
 4. Tõelotõikandiga vöödipile mustriid.
 5. Filce või heegeldatud eseriie muster.
 6. Kootud eseriie kiri ja rakendus.
 7. Tõikand liiniku muster.
 8. Kinnamustreid.
 9. Pliitkandilise liina skeem.
 10. Monogramme.
 11. Kootud pluuksi muster.

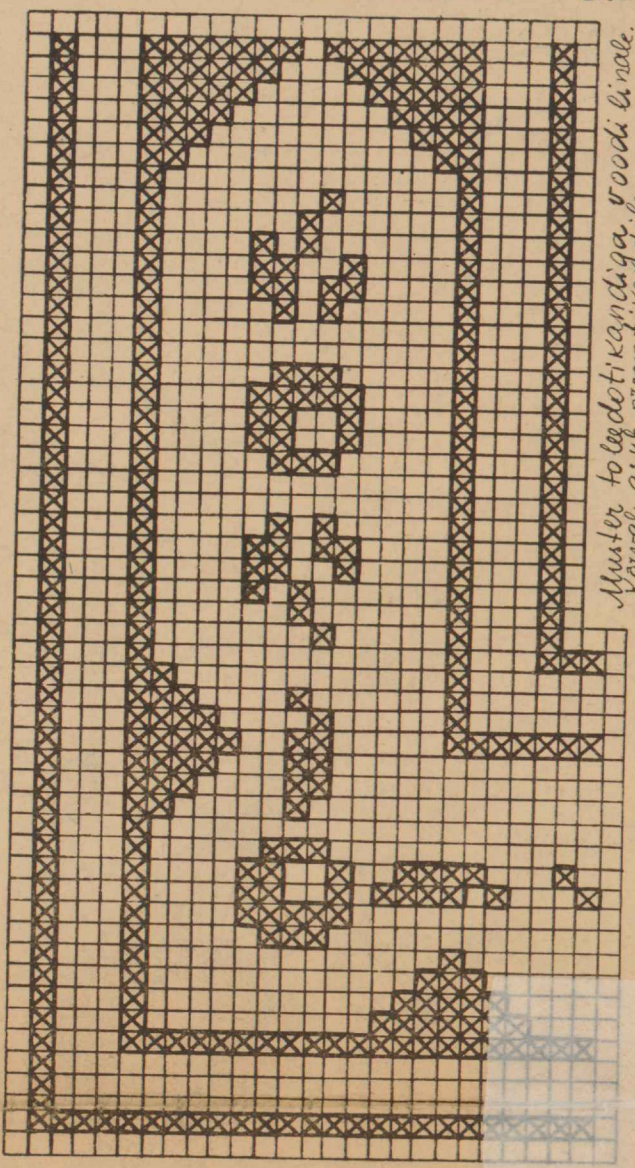

Muster heegeldatud või hästetööd.

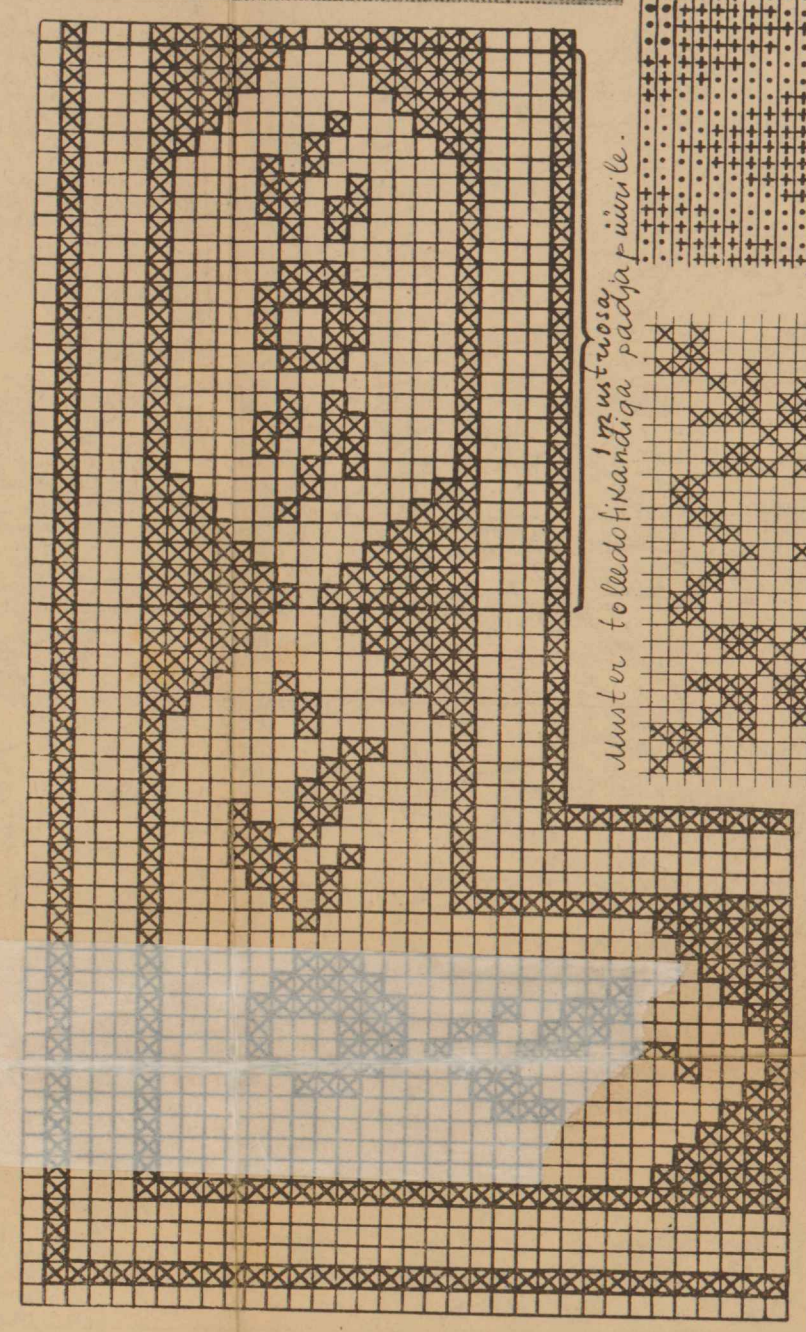

Nähtaval Häskestöök.

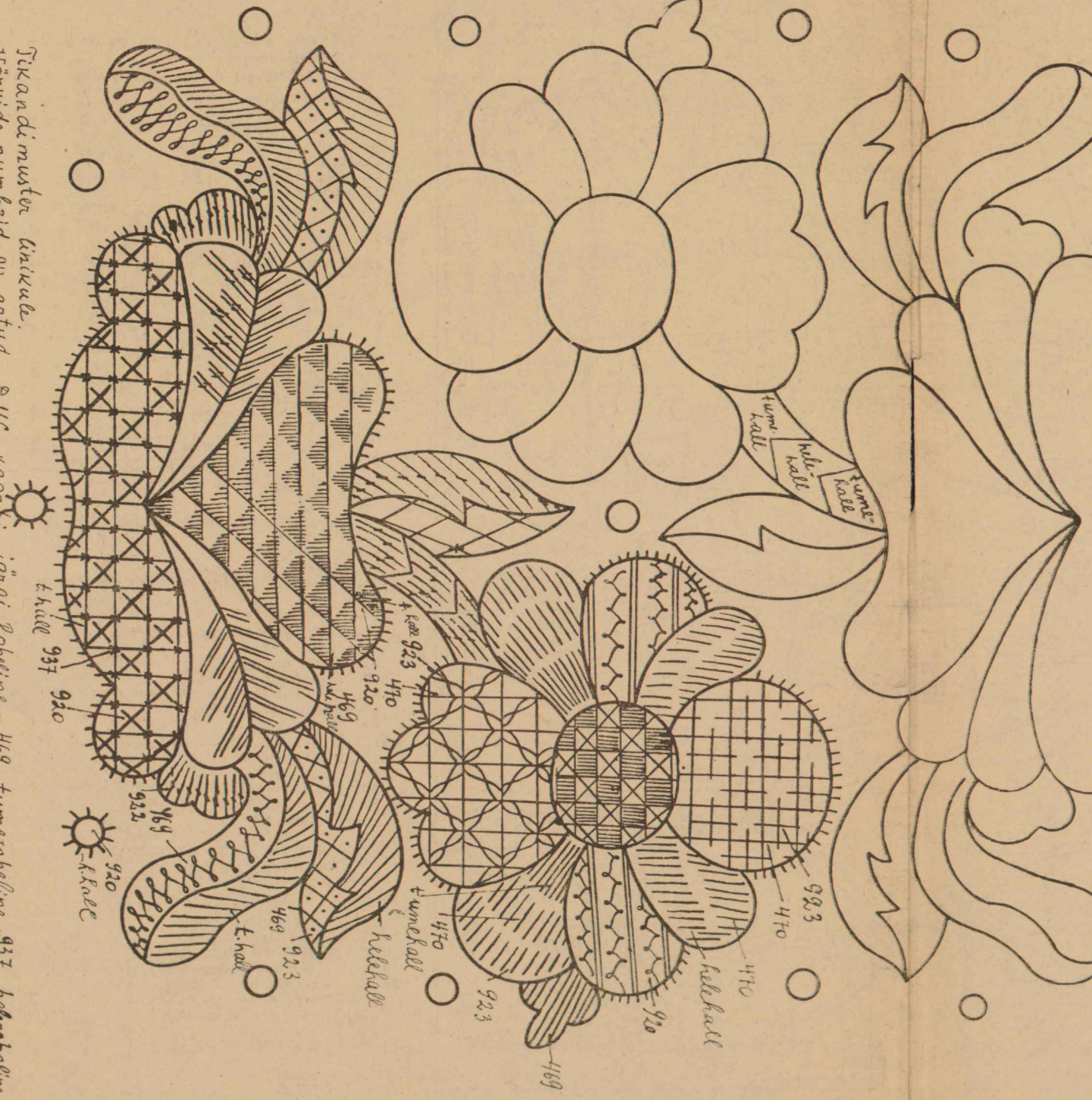
Rakendus 12 linnu, korvata 9 korjalde. I linnu 46 linnu 1 linnu 46 linnu 1

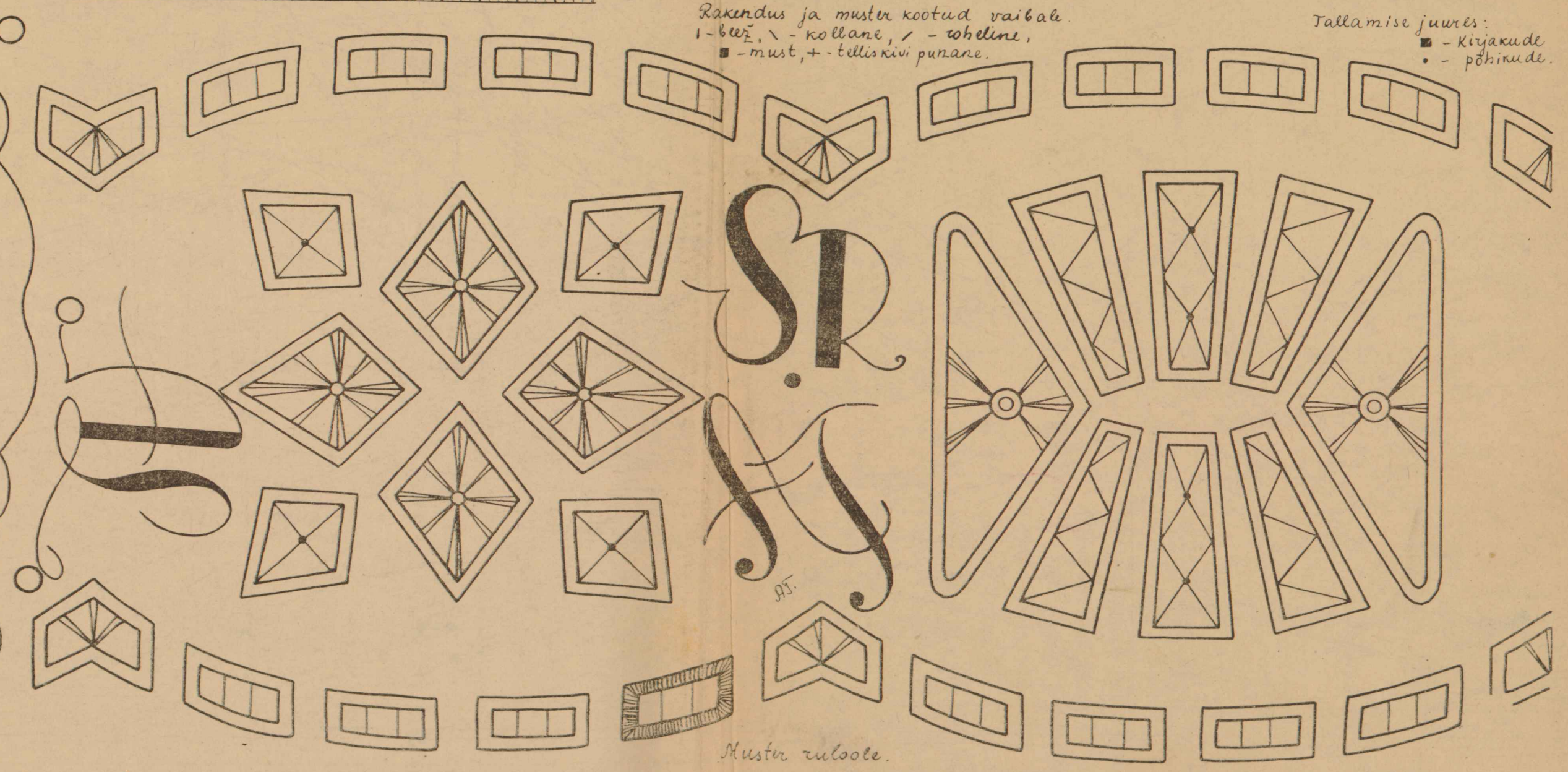
Muster tolgelisega, gooti keele. Korvald arvu pees. Hästetööd.

Muster tolgelisega, päppajänel.

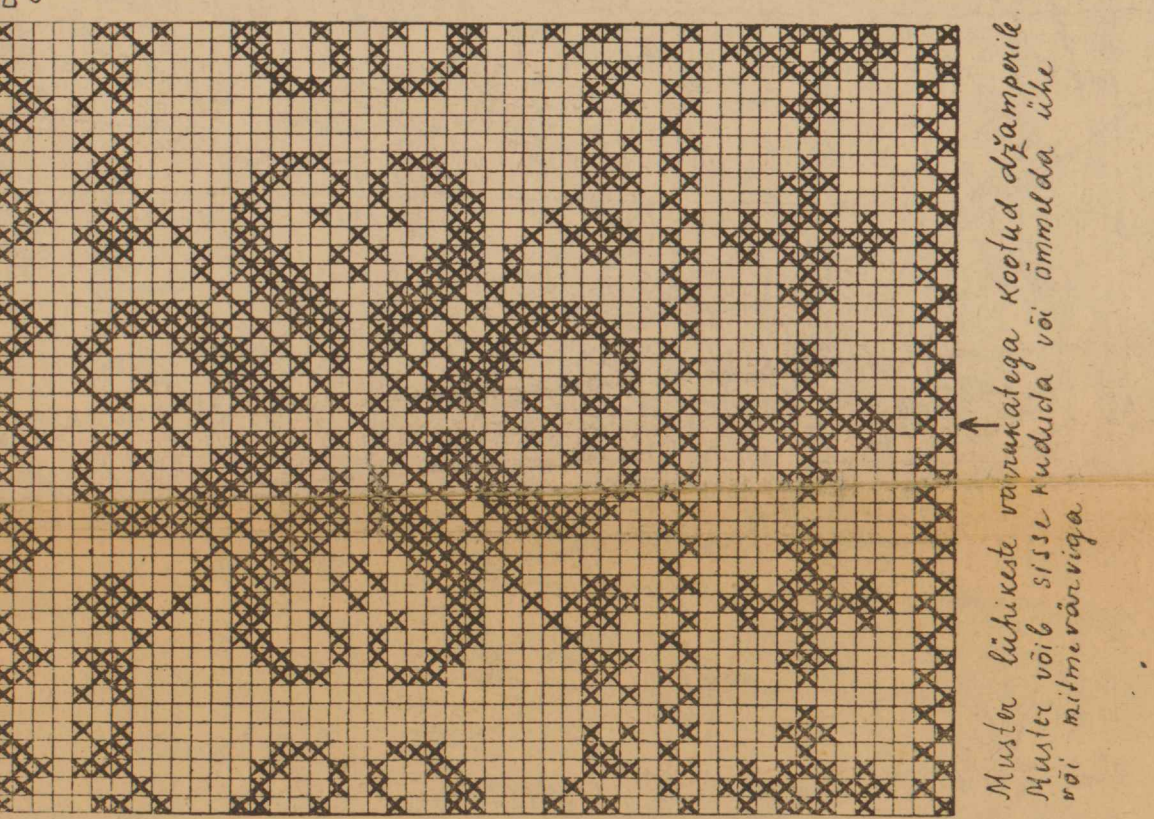
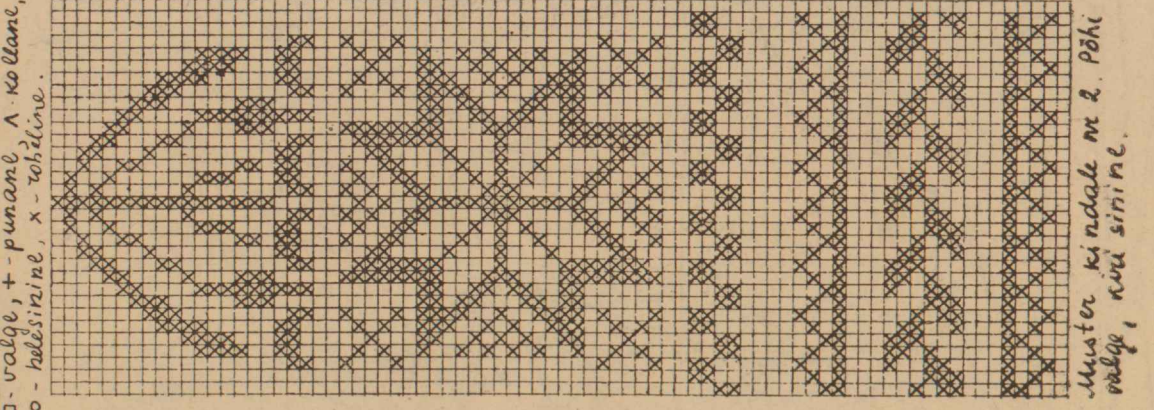
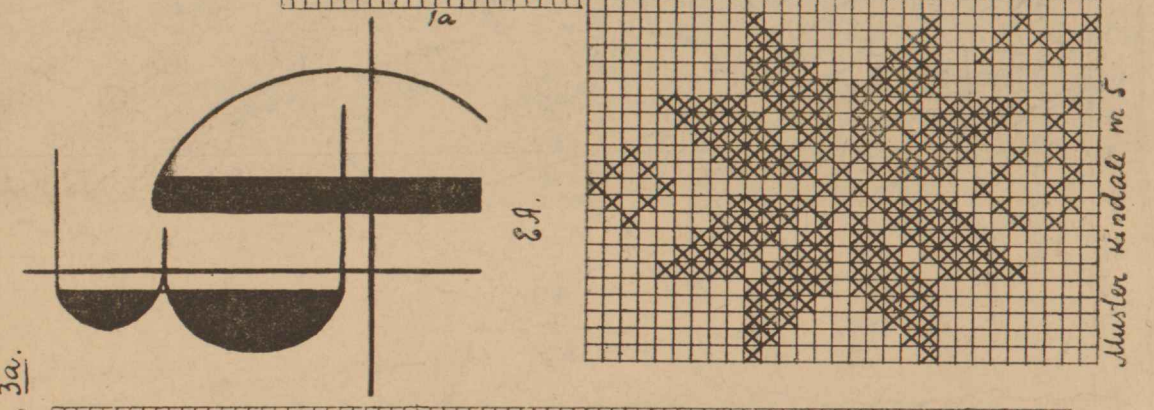
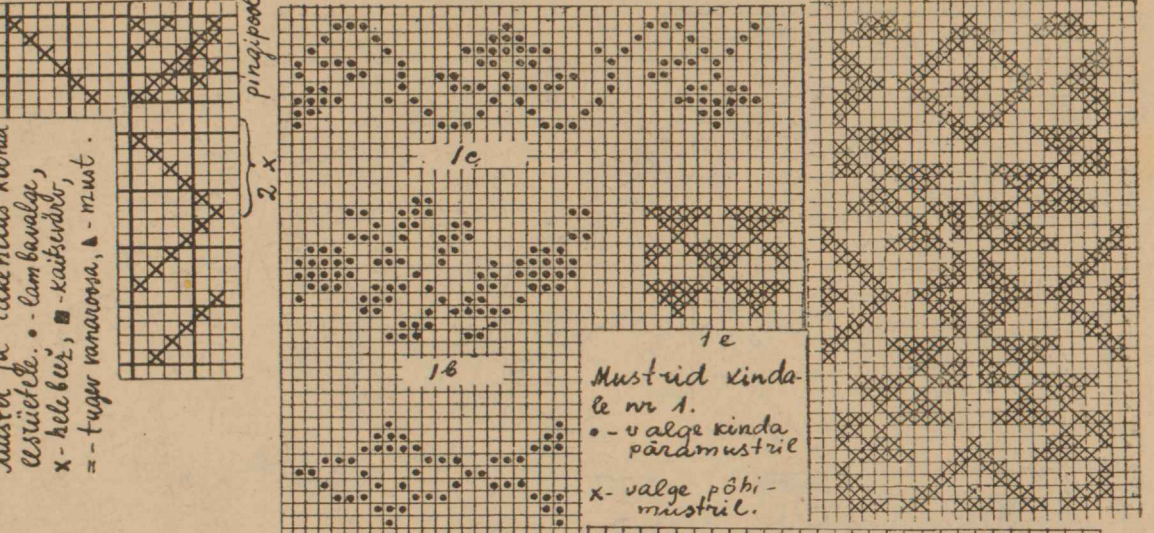
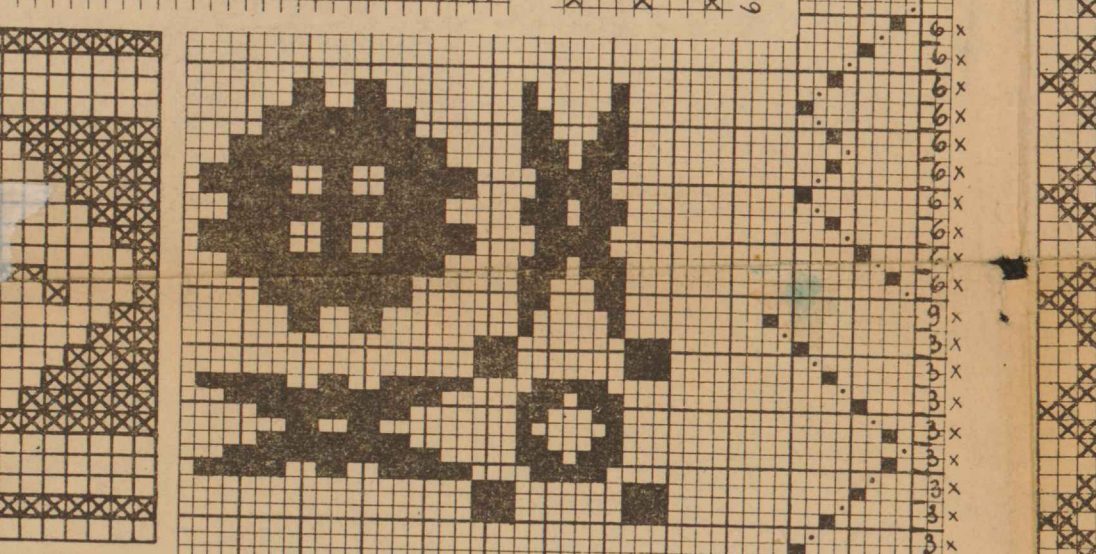
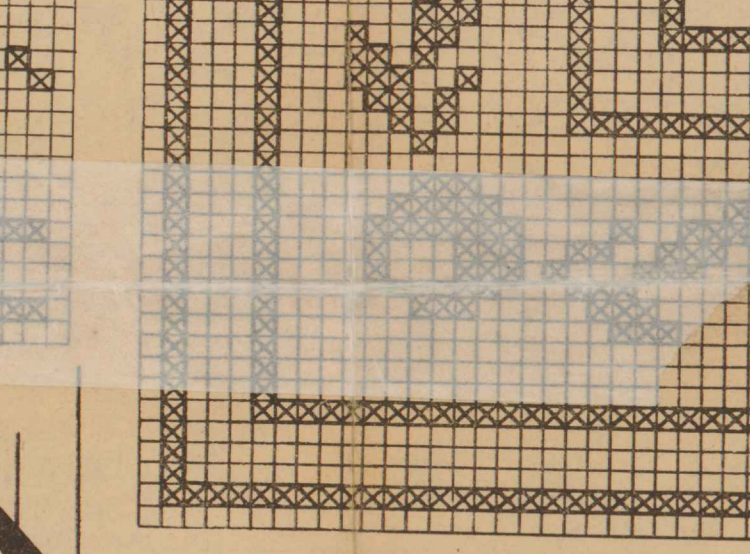
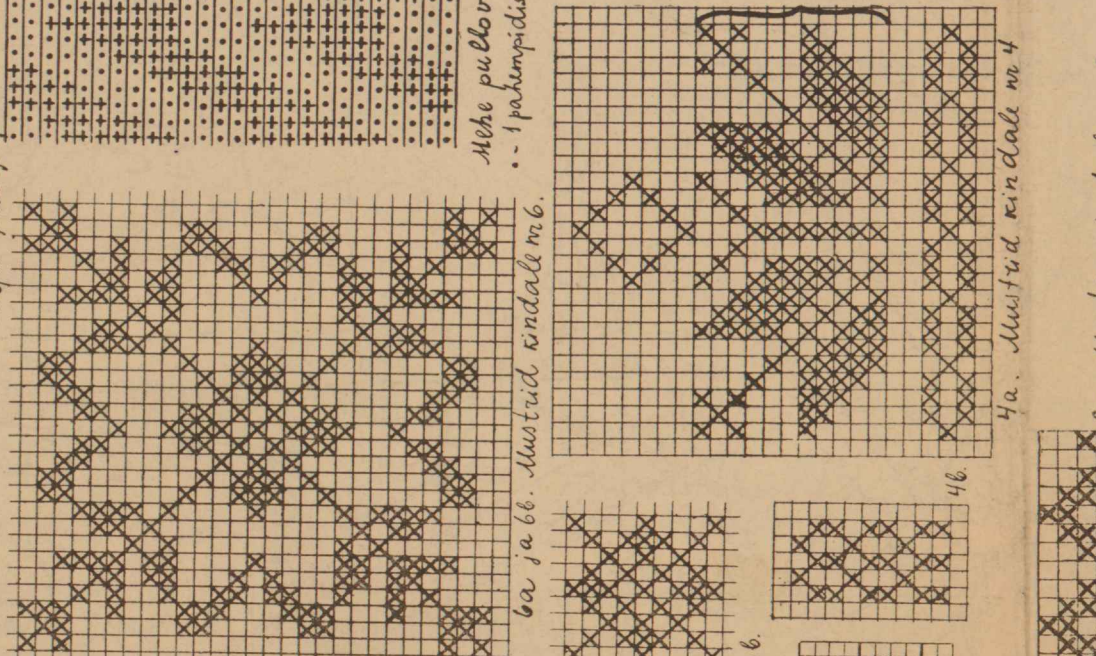
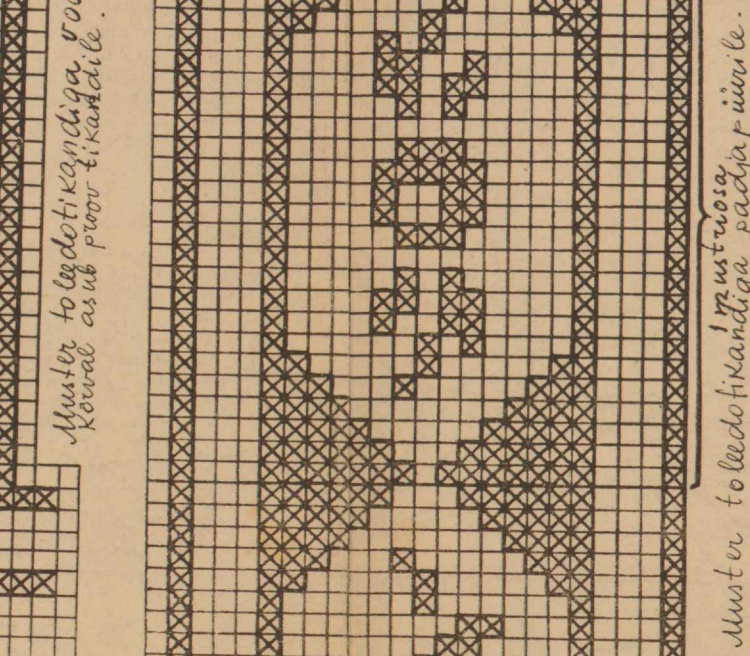
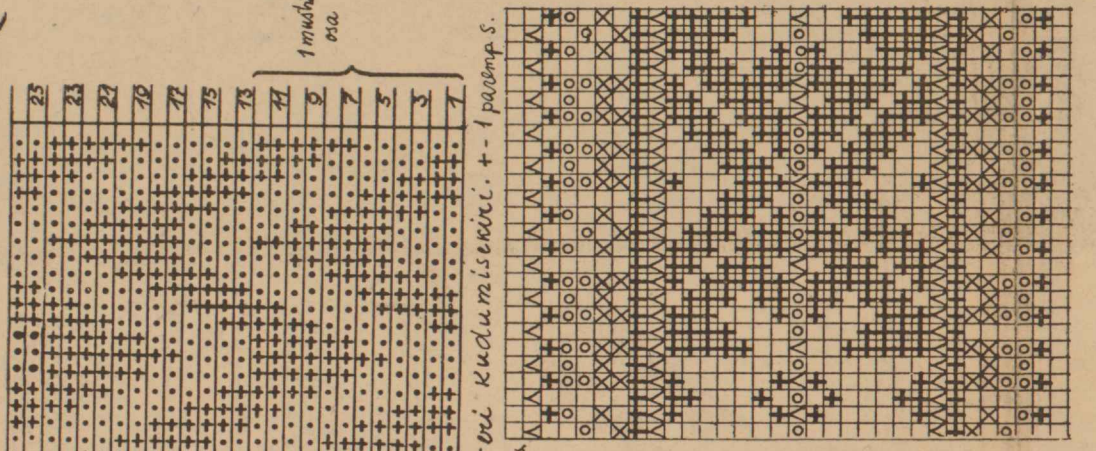
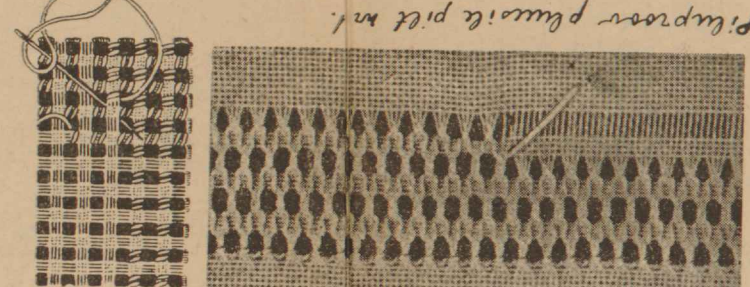
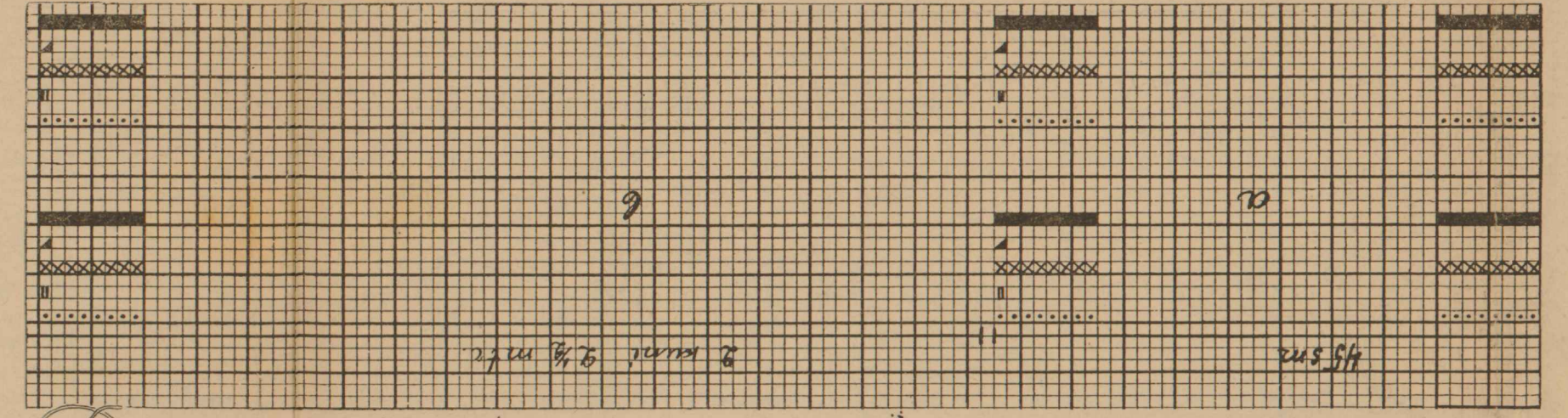
Tähtad mütin lastuse. Tähtid aru-üid on antud 811C kaarti. Järgi: kuldane - 499, tumehall 937, hallisõie- 490, pütsane 990, roosa- 992, valge - 993, hallide, tumehall.

Rakendus ja muster koodid valib: -kollane, / -roheline, ■ -must, + -tilliskivipunane.

Tallamise juures: ■ -kivakude, ● -põhjade.

Muster rüüsole.

94 mustri välate, Värdid, kaita värvikaarti, järgi asuvad tähtid: ■ -tumepunane, x -hõlpsuun, * -tumehall, v -hallisõie, / -tilliskivipunane, □ -hallisõie, - -orav, + -roostepunane.

